Resultaten från en enkät-undersökning om konstnärers arbetsmiljö, genomförd hösten 2024

Konstnärers arbetsmiljö

Konstnärsnämnden
The Swedish Arts Grants Committee

Konstnärers arbetsmiljö

Resultaten från en enkätundersökning om konstnärers arbetsmiljö, genomförd hösten 2024

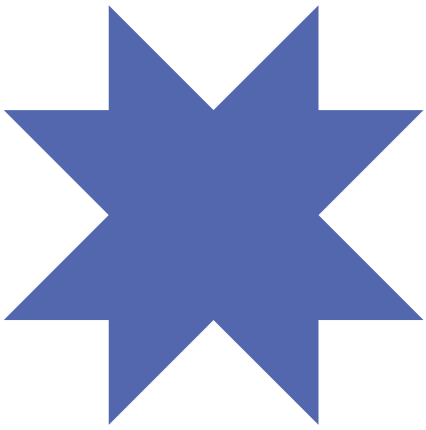

Konstnärers arbetsmiljö
© Konstnärsnämnden 2026
ISBN 978-91-984995-2-0
KN 2024/597
Ansvarig utgivare: Mika Romanus
Grafisk form: Shutrick illustration

Konstnärsnämnden
Maria Skolgata 83, 118 53 Stockholm
Tel: 08- 50 65 50 00
info@konstnarsnamnden.se
www.konstnarsnamnden.se

Innehållsförteckning

Förord **5**

1 Sammanfattning **6**

Syfte med undersökningen 6

Deltagare i undersökningen 7

Några väsentliga slutsatser 7

Hur kan konstnärers arbetsvillkor förbättras? 9

2 Inledning **11**

Bakgrund till undersökningen 11

Undersökningens problemformulering 12

Syftet med undersökningen 12

3 Metod och genomförande **13**

Datainsamling 14

Så valdes populationen ut 14

4 Bakgrundsfrågor **17**

Upphört att vara konstnärligt yrkesverksam 17

Yrkesställning 17

Huvudsaklig arbets- eller uppdragsgivare 18

Antal arbets- eller uppdragsgivare 19

5 Redovisning av enkätsvaren **20**

Krav, stress och sociala relationer 20

Oro inför framtiden 23

Konflikt och bråk 25

Diskriminering, trakasserier, hot och våld 31

Den fysiska arbetsmiljön 49

Sjuknärvaro, sjukdom och skador 59

Utbildning och lärande 67

Sammanfattning av enkätens öppna fråga 72

6 Slutsatser och behov av insatser ... 73

Bakgrund för analyserna 73

Slutsatser och analys 74

Hur kan konstnärers arbetsvillkor förbättras? 80

7 Bilagor ... 83

Kvalitet och viktberäkning 83

Enkät om konstnärers arbetsmiljö 87

Referenser ... 97

Förord

Vi vill rikta ett varmt tack till alla konstnärer som har tagit sig tid att besvara enkäten. Den höga svarsfrekvensen ger ett värdefullt underlag och stärker tillförlitligheten i resultaten.

Goda arbetsvillkor är en central förutsättning för att konstnärer ska kunna utvecklas i sitt yrke och för att kulturlivet ska vara både levande och hållbart. Konstnärlig verksamhet är ett professionellt yrkesområde som, i likhet med andra delar av arbetsmarknaden, är beroende av en trygg och långsiktigt hållbar arbetsmiljö. Arbetsmiljön och de ekonomiska villkoren är avgörande för kvaliteten, variationen och uthålligheten i det konstnärliga skapandet. Dessa faktorer påverkar därmed även bredden och nivån i hela konst- och kulturlivet.

Genom denna undersökning, och genom jämförelser med vår tidigare arbetsmiljörapport från 2017, kan vi följa utvecklingen över tid och bygga en kunskapsbas om konstnärers arbetsmiljö. Kombinationen av kvantitativa och kvalitativa underlag ger en fördjupad förståelse för konstnärers villkor. Jämförelser med Arbetsmiljöverkets rapport om arbetsmiljön från 2021 ger dessutom möjlighet att sätta konstnärernas arbetsmiljö i relation till andra yrkesverksamma på arbetsmarknaden.

Resultaten visar tydligt att konstnärers arbetsmiljö behöver förbättras. Många konstnärer är frilansare eller egenföretagare med osäkra uppdrag och ekonomisk otrygghet, vilket ofta leder till hög arbetsbelastning, stress och sjuknärvaro. Sammantaget visar undersökningen att det fortsatt finns ett stort behov av insatser för att stärka konstnärers arbetsvillkor.

Avtalen behöver stärka konstnärernas ställning och ersättningsnivåerna bli skäliga. Samtidigt behöver trygghetssystemen fungera bättre för konstnärer som är företagare och för dem som kombinerar företagande med anställning. Undersökningen visar att det är nödvändigt att förbättra de arbetsmiljömässiga villkoren. Det gäller inte minst trygghetsaspekter, eftersom trakasserier och hot om våld, är oacceptabelt och försämrar konstnärers arbetsmiljö.

Sammantaget understryker resultaten vikten av en fortsatt stark konstnärspolitik med riktade åtgärder på flera nivåer för att förbättra konstnärernas villkor. Detta är centralt för att värna den konstnärliga friheten.

Mika Romanus
Myndighetschef och direktör för Konstnärsnämnden

1

Sammanfattning

Konstnärsnämnden har i uppdrag att analysera och sprida kunskap om konstnärers sociala och ekonomiska villkor. Inom ramen för det arbetet har vi för andra gången genomfört en undersökning av konstnärers arbetsmiljö. Undersökningen genomfördes i form av en webbenkät som skickades till konstnärer som under perioden 2022–2024 hade ansökt om ekonomiska medel från Konstnärsnämnden eller Sveriges författarfond.

Frågorna i webbenkäten togs fram i samarbete med Statistikmyndigheten SCB. Frågorna baserades dels på Konstnärsnämndens arbetsmiljö-undersökning från 2017[1], dels på Arbetsmiljöverkets undersökning från 2022[2]. Detta gör det möjligt att jämföra vissa resultat över tid och med andra yrkesgrupper än konstnärer. Frågorna omfattade både fysiska och psykosociala aspekter av arbetsmiljön.

Syfte med undersökningen

Syftet med enkätundersökningen och den efterföljande analysen är att identifiera vilka utmaningar konstnärer möter i sina arbetsmiljöer. Den här rapporten ger också Konstnärsnämnden ett underlag för att bättre förstå vilka insatser vi kan bidra med som myndighet för att främja konstnärers möjligheter att utveckla sina konstnärskap.

1. Konstnärsnämnden (2017), *Konstnärers arbetsmiljö.*
2. Arbetsmiljöverket (2022), *Arbetsmiljön 2021.*

Deltagare i undersökningen

Webbenkäten skickades till 13 626 personer. Den populationen omfattade konstnärer inom konstområdena bild och form, film, musik, ord samt teater och dans (inklusive cirkus). Totalt besvarade 4 262 personer enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 32 procent.

Eftersom populationen bygger på konstnärer som söker stipendier fångar den inte hela konstnärskollektivet. Urvalet av stipendiemottagare baseras, utöver kvaliteten i den konstnärliga verksamheten, även på den sökandes ekonomiska behov. Undersökningen omfattar därför i stor utsträckning konstnärer som arbetar som frilansare, medan endast en mycket liten andel tillsvidareanställda och personer med högre inkomster har besvarat enkäten.

Några väsentliga slutsatser

Undersökningen visar att konstnärers arbetsvillkor ofta präglas av osäkra uppdragsrelationer, oregelbundna inkomster och ekonomisk otrygghet, samtidigt som konstnärers fasta omkostnader kan vara höga. Resultaten, tillsammans med tidigare studier, visar att det fortfarande finns behov av insatser för att förbättra konstnärers arbetsmiljö och skapa mer långsiktigt hållbara förutsättningar för konstnärlig verksamhet.

Frilansarbete påverkar konstnärers krav, stress och sociala relationer

Många konstnärer arbetar ofta ensamma och som frilansare. Frilansarbete kan innebära stor frihet men också ett stort individuellt ansvar. Trots att de flesta upplevde arbetsmängden som rimlig förekom perioder av hög tidspress, och stressnivåerna var högre än på arbetsmarknaden i stort.

Många konstnärer upplevde också oro inför framtiden, särskilt kvinnor, yngre och konstnärer med utländsk bakgrund gav uttryck för detta. Kollegiala nätverk var en viktig källa till stöd, men konflikter och svårigheter att framföra kritik förekom, särskilt i relation till uppdragsgivare.

Sammantaget framträdde en arbetsmiljö där frihet och självständighet kombinerades med osäkerhet, stress och beroendeförhållanden.

Diskriminering och trakasserier förekommer, och till viss del hot och våld

Flera konstnärer uppgav att de hade utsatts för diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier samt i mindre utsträckning för hot och våld, oftast i den egna professionen. Det var färre som uppgav att de blivit utsatta för diskriminering och trakasserier än i vår undersökning från 2017, men utsattheten var fortfarande tydlig och högre bland konstnärer med utländsk bakgrund.

Samtidigt hade andelen som upplevt sexuella trakasserier ökat kraftigt, särskilt bland kvinnor och inom konstområdet teater och dans. Det kan hänga samman med en ökad medvetenhet efter #metoo.

Hot och våld förekom i begränsad omfattning, men när det skedde kom det oftast från publik eller via sociala medier, vilket kan innebära en inskränkning av den konstnärliga friheten. Ett antal konstnärer uppgav också att de hade avstått från framträdanden på grund av dessa orsaker.

Det finns återkommande brister i konstnärers fysiska arbetsmiljö

Konstnärers fysiska arbetsmiljö präglas fortsatt av återkommande brister och belastningsrelaterade risker. Riskerna rörde framför allt arbetsplatsens utformning och ergonomiska belastningar och mönstret var i stort sett oförändrat jämfört med vår undersökning från 2017. Kvinnor rapporterade genomgående högre utsatthet i den fysiska arbetsmiljön än män.

Hemarbete var betydligt vanligare bland konstnärer än på arbetsmarknaden i övrigt. Det speglar frilansarbete och varierande arbetsplatser, och kan också bidra till brister i arbetsmiljön. Dessutom kan ekonomisk osäkerhet och begränsade möjligheter att avstå från arbete göra det svårt att hantera fysiska besvär när de uppstår.

Många konstnärer arbetar även när de är sjuka

Konstnärer arbetade betydligt oftare trots att de var sjuka än övriga på arbetsmarknaden. En viktig förklaring var att många upplevde att det var svårt att hitta en ersättare för pågående arbete. Även de ekonomiska riskerna vid sjukfrånvaro hade betydelse, särskilt för dem som helt eller delvis frilansarbetar. Det hänger delvis samman med trygghetssystemens utformning.

Både fysiska besvär och stressrelaterade problem var också vanliga, i synnerhet bland kvinnor.

Mönstret har i stora drag varit oförändrat över tid och tyder på att konstnärers arbetsvillkor fortsatt präglas av ekonomisk press och svårigheter med att balansera arbete och privatliv.

Konstnärer har begränsade möjligheter till kompetensutveckling

Konstnärer upplevde i stor utsträckning att deras kompetens motsvarade kraven i arbetet. Samtidigt var möjligheterna till kompetensutveckling genom arbets- eller uppdragsgivare betydligt mer begränsade än på arbetsmarknaden i övrigt. Det hänger sannolikt samman med den höga andelen egenföretagare, frilansarbete, korta uppdrag och projektbaserade arbetsrelationer.

Sammantaget tyder detta på att ansvaret för kompetensutveckling i hög grad ligger på den enskilda konstnären. Samtidigt innebär denna typ av företagande och frilansarbete ofta låga och oregelbundna inkomster, och därmed begränsade möjligheter att finansiera egen kompetensutveckling – till skillnad från andra grupper av egenföretagare med högre inkomster.

Hur kan konstnärers arbetsvillkor förbättras?

I den här undersökningen identifieras ett antal brister i yrkesverksamma konstnärers arbetsmiljö. Här belyser vi några av dessa brister närmare och resonerar kring möjliga insatser.

Förbättra förutsättningarna för en trygg och tillåtande arbetsmiljö

Diskriminering, trakasserier och hot förekom i konstnärers yrkesutövning vilket kan påverka såväl arbetsmiljön som den konstnärliga friheten. Även om diskrimineringen tycks ha minskat över tid, är det fortfarande en betydligt större andel konstnärer som uppger att de varit utsatta jämfört med övriga arbetsmarknaden.

Sexuella trakasserier hade däremot ökat över tid. Kvinnor var i högre grad utsatta, och de som utövade trakasserierna återfanns ofta inom konstnärens egen profession. Frilansarbete och otrygga arbetsformer innebär samtidigt att många konstnärer saknade tydliga strukturer för stöd och dialog, vilket kan försvåra hanteringen av konflikter och utsatthet.

För att minska konstnärers utsatthet krävs

- att de myndigheter som har i uppdrag att informera om, förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och hot stärker sin samverkan
- att arbets- och uppdragsgivare tar ett mer aktivt ansvar för att säkerställa trygga och öppna arbetsmiljöer, även i förhållande till frilansande uppdragstagare.

Stärk konstnärers företagande och främjande verksamheter

Konstnärers yrkesutövning bygger i hög grad på företagande och på uppdrag från flera olika arbets- och uppdragsgivare. Detta får till följd att många konstnärer själva ansvarar för sin kompetensutveckling, samtidigt som både tiden och de ekonomiska möjligheterna till sådan utveckling ofta är begränsade för frilansande konstnärer. Ett av de största problemen är att inkomsterna ofta är för låga för att möjliggöra kompetensutveckling i lika hög grad som för företagare i andra branscher.

För att stärka konstnärers långsiktiga förutsättningar och de kulturella och kreativa branschernas hållbarhet behövs

- bättre anpassade stödstrukturer och stärkta främjandeinsatser, både inom kulturpolitiken och inom det näringspolitiska systemet.

Anpassa trygghetssystemen efter företagares och frilansares villkor

Konstnärers arbetsvillkor präglas ofta av frilansarbete, projektanställningar och bristfälliga avtalsförhållanden. Detta försvårar möjligheten att avstå från arbete vid sjukdom och bidrar till en betydande ekonomisk press, särskilt bland företagare och dem som kombinerar anställning med företagande.

Samtidigt finns brister i trygghetssystemens utformning, särskilt i förhållande till grupper med oregelbundna inkomster.

- Utredningen *Ett trygghetssystem för alla* (SOU 2023:30) har analyserat dessa problem och lämnat förslag, men några reformer har ännu inte genomförts. Därför är frågan om hur trygghetssystemen bättre kan anpassas till företagare och frilansare fortsatt aktuell.

2

Inledning

Konstnärsnämnden har i uppdrag att analysera och sprida kunskap om konstnärers ekonomiska och sociala villkor samt löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärers yrkesutövning. Vidare ska Konstnärsnämnden följa förutsättningarna för konstnärligt företagande inom de kulturella och kreativa branscherna. Därutöver ska Konstnärsnämnden samverka med berörda myndigheter, institutioner, det civila samhällets organisationer och andra aktörer som bedriver verksamhet av betydelse för konstnärers villkor.

Som en del av dessa uppdrag har vi nu för andra gången genomfört en undersökning av konstnärers arbetsmiljö

Bakgrund till undersökningen

Konstnärers yrkesutövning är en grundförutsättning för ett levande och mångfacetterat konst- och kulturliv i enlighet med de nationella kulturpolitiska målen. Konstnärsnämndens övergripande uppdrag är att främja konstnärers möjligheter att utveckla sitt konstnärskap och verka för konstnärlig utveckling.

Konstnärers yrkesverksamhet kännetecknas ofta av tidsbegränsade uppdrag och anställningar samt egenföretagande. Många konstnärer kombinerar dessa arbetsformer och är därmed så kallade kombinatörer. Det innebär att många konstnärer har arbetsuppgifter utöver det konstnärliga arbetet och att de ofta utför det arbetet på egen hand. Detta medföra andra arbetsmiljöutmaningar än i delar av arbetsmarknaden där tillsvidare-anställningar är vanligare.

En tidigare undersökning från Konstnärsnämnden och Myndigheten för kulturanalys visar att konstnärers inkomster är låga jämfört med övriga arbetsmarknaden.[3] Konstnärsnämndens rapport, *Konstnärers demografi, inkomster och sociala villkor,* visar också att konstnärers arbetsvillkor kan försvåra beräkning och beviljande av ersättningar inom trygghetssystemen.[4] Dessa faktorer kan påverka arbetsmiljön genom ökad stress och oro samt bidra till att konstnärer arbetar trots att de själva eller deras barn är sjuka.

De ekonomiska villkoren kan även påverka den fysiska arbetsmiljön. Låga och oregelbundna inkomster kan innebära att utgifter måste prioriteras hårt, vilket kan leda till att arbetslokaler inte är fullt anpassade och att nödvändiga verktyg och hjälpmedel saknas.

Undersökningens problemformulering

Det saknas uppdaterad och jämförbar information som visar hur vanliga olika arbetsmiljörisker är i konstnärers yrkesvardag och hur dessa risker varierar mellan olika grupper av konstnärer, till exempel mellan konstområden och mellan företagare och anställda. Det behövs också aktuell kunskap om konstnärers utsatthet för trakasserier och hot, vilket Konstnärsnämnden har i uppdrag att följa och informera om. Den senaste samlade undersökningen om konstnärers arbetsmiljö genomfördes av Konstnärsnämnden 2017.[5]

Utan uppdaterad kunskap om konstnärers arbetsmiljö är det svårt att identifiera eventuella problem och att bedöma vilka insatser som behövs.

Syftet med undersökningen

Syftet med den här undersökningen är därför att bidra med uppdaterad och jämförbar kunskap om konstnärers arbetsmiljö och arbetsrelaterade risker. Undersökningen ska belysa arbetsmiljörisker och utsatthet för trakasserier och hot i konstnärers yrkesvardag, samt hur dessa förhållanden varierar mellan olika grupper av konstnärer.

Ett syfte med undersökningen är också att stärka kunskapsunderlaget för Konstnärsnämndens uppdrag att följa och analysera konstnärers ekonomiska och sociala villkor samt för att identifiera behov och underlätta prioritering av åtgärder och insatser. Detta kan bidra till en mer hållbar arbetsmiljö och därigenom stärka den konstnärliga friheten och konstnärers möjligheter att utveckla sitt konstnärskap.

3. Myndighetens för kulturanalys och Konstnärsnämnden (2025), *Konstnärers inkomster.*
4. Konstnärsnämnden (2016), *Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor.*
5. Konstnärsnämnden (2017), *Konstnärers arbetsmiljö.*

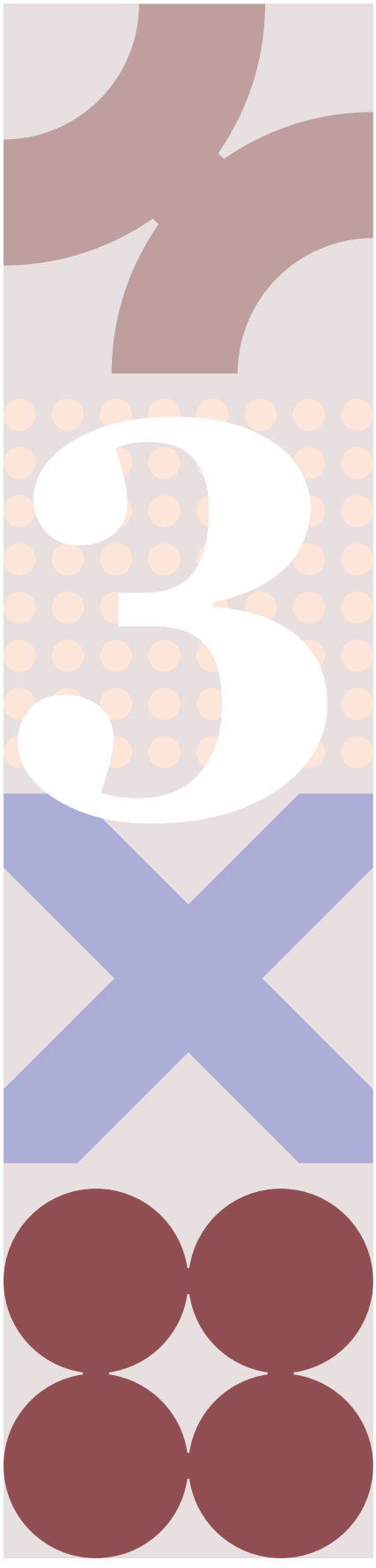

Metod och genomförande

Undersökningen genomfördes genom en webbenkät riktad till konstnärer som hade ansökt om ekonomiska medel från Konstnärsnämnden eller Sveriges författarfond under perioden 2022–2024. Undersökningen omfattar konstnärer som var verksamma inom konstområdena bild och form, film, musik, ord samt teater och dans (inklusive cirkus).[6] Enkäten skickades till hela den identifierade populationen, som uppgick till 13 626 personer. Totalt besvarade 4 262 personer enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 32 procent.

Enkätfrågorna togs fram i samarbete med Statistikmyndigheten SCB och utformades med utgångspunkt i dels Konstnärsnämndens tidigare arbetsmiljöundersökning från 2017[7], dels Arbetsmiljöverkets arbetsmiljöundersökning från 2021.[8] Vissa jämförelser görs även med andra rapporter från Konstnärsnämnden. Detta innebär att resultaten i hög grad är jämförbara över tid och med andra yrkesgrupper än konstnärer. Frågorna omfattade både fysiska och psykosociala aspekter av arbetsmiljön.

Enkäten bestod av 41 numrerade frågor, varav flera hade delfrågor. Totalt omfattade undersökningen 70 frågor.

6. Eftersom konstområdena dans och cirkus är numerärt små har de, av statistiska skäl, slagits samman med teater och benämns i undersökningen som konstområdet teater och dans.
7. Konstnärsnämnden (2017), *Konstnärers arbetsmiljö*.
8. Arbetsmiljöverket (2022), *Arbetsmiljön 2021*.

Utöver svaren i enkäten hämtades vissa bakgrundsuppgifter från centrala register hos SCB:

- kön (utifrån personnummer),
- ålder under 2024 (från registret över totalbefolkningen),
- svensk eller utländsk bakgrund (från registret över totalbefolkningen),
- konstområde (uppgift från Konstnärsnämnden eller Sveriges författarfond).

Datainsamling

Undersökningen genomfördes som en webbenkät med tre påminnelser. Datainsamlingen pågick mellan den 16 oktober 2024 och den 9 januari 2025.

Alla utskick gjordes via e-post och innehöll information om undersökningen samt en länk till enkäten. Det framgick att deltagandet var frivilligt och att vissa bakgrundsuppgifter, som kön, ålder och svensk eller utländsk bakgrund, hämtades från register. SCB sammanställde svaren till statistik innan de lämnade materialet vidare till Konstnärsnämnden. Konstnärerna kunde besvara enkäten genom att logga in med e-legitimation eller med användarnamn och lösenord som fanns i utskicket.

Så valdes populationen ut

Konstnärsnämnden och Sveriges författarfond tog fram varsin lista över vilka som hade ansökt om ekonomiska medel under perioden och skickade listorna till SCB. Listan från Konstnärsnämnden innehöll 26 162 poster och listan från Sveriges författarfond 3 322 poster. Båda listorna innehöll uppgifter om vilket konstområde de sökande tillhörde. Om en person fanns med i båda listorna användes det konstområde som stod i Konstnärsnämndens lista. Utöver det avgränsades populationen till personer i åldern 16–76 år som var folkbokförda i Sverige.

I listorna över sökande fanns dubbletter, både av personer och av e-postadresser där flera personer delade samma adress. SCB tog bort dubbletterna och kontrollerade uppgifterna mot aktuella folkbokföringsregister. På så sätt rensades även personer som var avlidna, hade emigrerat eller hade ogiltiga personnummer (så kallad övertäckning) bort från underlaget.

Tabell 1. Antal personer som svarade på enkäten fördelat efter konstområde.

KONSTOMRÅDE	ANTAL I POPULATIONEN	ÖVERTÄCKNING
Bild och form	5 279	217
Film	1 155	32
Musik	2 545	80
Ord	2 578	83
Teater, dans och cirkus*	1 598	59
TOTALT	**13 155**	**471**

** Eftersom konstområdena dans och cirkus är numerärt små har de, av statistiska skäl, slagits samman med teater och benämns i undersökningen som konstområdet teater och dans.*

Svarsandelar

Totalt besvarade 4 262 personer enkäten, vilket motsvarar 32,4 procent av populationen. Svarsfrekvensen var generellt högre för personer födda i Sverige och ökade med stigande ålder. Kvinnor svarade i högre utsträckning än män.

Svarsfrekvensen varierade också mellan konstområdena. Konstnärer inom bild och form hade den högsta svarsfrekvensen, medan film hade den lägsta. Bild och form var också det största konstområdet sett till antal konstnärer i populationen, medan film var det minsta.

Tabell 2. Procentuell andel av de svarande fördelat efter kön och ålder.

KATEGORI	SVARSANDEL %	ANDEL SVAR %	POPULATIONEN
Kvinna			
16–29 år	16,6 %	1,6 %	421
30–49 år	31,6 %	31,4 %	4 232
50–64 år	40,5 %	20,7 %	2 175
65+ år	47,7 %	7,8 %	698
Man			
16–29 år	12,3 %	0,9 %	309
30–49 år	24,1 %	16,8 %	2 963
50–64 år	36,4 %	13,6 %	1 591
65+ år	40,5 %	7,3 %	766

Tabell 3. Procentuell andel av de svarande fördelat efter födelseland.

KATEGORI	SVARSANDEL %	ANDEL SVAR %	POPULATIONEN
Sverige	33,7 %	86,7 %	10 973
Övriga världen	26,0 %	13,3 %	2 182

Tabell 4. Procentuell andel av de svarande fördelat efter konstområde.

KATEGORI	SVARSANDEL %	ANDEL SVAR %	POPULATIONEN
Bild & Form	36,9 %	45,7 %	5 279
Film	21,9 %	5,9 %	1 155
Musik	26,9 %	16,1 %	2 545
Ord	32,9 %	19,9 %	2 578
Teater och dans	33,1 %	12,4 %	1 598

4

Bakgrundsfrågor

Utöver de arbetsmiljörelaterade frågorna i enkäten ställde vi ett antal bakgrundsfrågor, som är relevanta för att Konstnärsnämnden ska kunna följa utvecklingen av konstnärers ekonomiska och sociala villkor över tid. I det här kapitlet presenterar vi svaren på bakgrundsfrågorna och jämför dem med tidigare undersökningar.

Alla enkätfrågor som ingick i undersökningen finns samlade längst bak bland bilagorna.

Upphört att vara konstnärligt yrkesverksam

Den inledande frågan var *”Har du helt eller delvis varit konstnärligt yrkesverksam under de senaste tolv månaderna?”* Där uppgav 117 personer att de inte hade varit verksamma som konstnärer. Dessa personer exkluderades därför från den fortsatta analysen.

Bland dem som inte längre var yrkesverksamma var den vanligaste orsaken ekonomiska skäl, vilket 59 personer uppgav. Därefter följde skälet att ha påbörjat annan verksamhet (23 personer) samt hälsoskäl (16 personer).

Fler kvinnor än män hade upphört att vara konstnärligt yrkesverksamma: 75 kvinnor jämfört med 42 män. Den åldersgrupp där flest hade lämnat yrket var 30–49 år (29 personer). Sett till konstområde var det flest som upphört att vara verksamma inom bild och form, där totalt 31 personer hade avslutat sin konstnärliga verksamhet.

Yrkesställning

På frågan *”I vilken form tar du vanligen dina konstnärliga uppdrag?”* uppgav en majoritet att de arbetade enbart som egenföretagare (58,9 procent) eller främst som egenföretagare (25,8 procent). I analysen har de fem

ursprungliga svarsalternativen grupperats i tre kategorier: anställd, kombinatör och företagare. Tillsammans utgör de bakgrundsvariabeln yrkesställning som används genomgående i analysen.

I rapporten *Konstnärers inkomster,* som publicerades 2025 av Konstnärsnämnden och Myndigheten för kulturanalys, framkom att 65 procent av konstnärerna var företagare eller kombinatörer. I den här undersökningen var andelen så hög som 96 procent, vilket kan bero på att den bygger på självskattning och inte på registerdata.[9]

Tabell 5. Procentuell andel av de svarande fördelat efter yrkesställning.

YRKESSTÄLLNING	ANDEL SVAR %	POPULATIONEN
Anställd	4,4 %	180
Företagare	58,9 %	2 453
Kombinatör	36,7 %	1 484

Huvudsaklig arbets- eller uppdragsgivare

På frågan *”Vem var din huvudsakliga arbets- eller uppdragsgivare i din konstnärliga yrkesutövning?”* svarade flest konstnärer att det egna företaget var deras huvudsakliga uppdragsgivare (33,6 procent). Den lägsta andelen svarade staten (3,8 procent).

Samma fråga ställdes i Konstnärsnämndens arbetsmiljörapport från 2017. Då svarade 54 procent det egna företaget medan 6 procent uppgav staten. Andelen som svarade privata uppdragsgivare har samtidigt ökat, från 12 procent år 2017 till 24 procent i den aktuella undersökningen. Detta kan tyda på en förskjutning mot en mer privatfinansierad uppdragsstruktur.[10]

Tabell 6. Procentuell andel av de svarande fördelat efter huvudsaklig arbets- eller uppdragsgivare.

HUVUDSAKLIG ARBETS- ELLER UPPDRAGSGIVARE	ANDEL 2024	ANDEL 2017
Eget företag	33,6 %	54 %
Ideell alt. ekonomisk förening	12,8 %	14 %
Privat uppdragsgivare	24,0 %	12 %
Region/kommun	16,4 %	7 %
Stat	3,8 %	6 %
Annat	9,4 %	8 %

9. Myndigheten för kulturanalys och Konstnärsnämnden (2025) *Konstnärers inkomster.*
10. Konstnärsnämnden (2017), *Konstnärers arbetsmiljö.*

Antal arbets- eller uppdragsgivare

På frågan ”Hur många arbets- eller uppdragsgivare har du haft de senaste 12 månaderna?” uppgav en majoritet att de hade haft 1–5 uppdragsgivare (65,3 procent). Samtidigt uppgav 379 personer, motsvarande 9,3 procent, att de hade haft fler än 16 uppdragsgivare under samma period.

Samma fråga ställdes i rapporten *Konstnärernas inkomster, arbetsmarknad och försörjningsmönster* från 2011. Då uppgav 66,2 procent att de hade haft 1–5 uppdragsgivare, medan 6,4 procent svarade att de hade haft fler än 20 uppdragsgivare. Det bör dock noteras att undersökningarna använde olika gräns för maxantal arbetsgivare (fler än 20 respektive 16 eller fler), vilket innebär att siffrorna inte är helt jämförbara. Trots detta och även om skillnaden är liten tyder resultaten på att andelen konstnärer med många uppdragsgivare har ökat något över tid, vilket kan indikera en mer fragmenterad uppdragsstruktur.[11]

Tabell 7. Procentuell andel av de svarande fördelat efter antal arbets- eller uppdragsgivare.

ANTAL ARBETS- ELLER UPPDRAGSGIVARE	ANDEL SVAR %	POPULATIONEN EXKL. ÖVERTÄCKNING
1–5	65,3 %	2 658
6–10	17,8 %	724
11–15	7,6 %	309
16 +	9,3 %	379

11. Konstnärsnämnden (2011), *Konstnärernas inkomster, arbetsmarknad och försörjningsmönster.*

5 Redovisning av enkätsvaren

I det här kapitel redovisar vi svaren på de arbetsmiljörelaterade frågorna i enkäten, som rörde fysiska och psykosociala aspekter av konstnärers arbetsmiljö. Resultaten presenteras översiktligt i det här kapitlet, och sammanfattas och analyseras mer fördjupat i kapitel 6. Ett urval av fritextsvar från enkätens avslutande öppna fråga är infogade i kapitlets olika avsnitt.

Enkäten bestod av 41 frågor, varav flera innehöll delfrågor, vilket innebar att totalt 70 frågor ingick i undersökningen. Alla enkätfrågor som ingick i undersökningen finns samlade längst bak bland bilagorna.

Krav, stress och sociala relationer

För att kunna bedöma olika aspekter av konstnärers sociala arbetsmiljö omfattade enkäten ett antal frågor om krav, stress och sociala relationer.

Krav och stress

I enkäten ingick flera frågor om krav och stress i den konstnärliga verksamheten. Frågorna avsåg bland annat möjligheten att få stöd och hjälp samt i vilken utsträckning konstnärerna kunde påverka sin arbetsbelastning och arbetstakt.

Skillnaderna mellan kvinnor och män var över lag små (se figur 1). Men vissa variationer framträdde i hur kvinnor respektive män upplevde arbetsbelastningen, vilka krav arbetet ställde och i vilken utsträckning det fanns möjlighet att få stöd eller hjälp vid svåra arbetsuppgifter.

”Allra svårast att påverka är den psykiska arbetsmiljön: att år ut och år in leva med ekonomisk otrygghet. Att ha barn ökar känslan av press, föräldrar runtomkring är lönearbetare. Det finns ingen som förstår hur osäkert och pressat man har det. Ingen betald semester till exempel! Att vara helt ensam i sitt arbete är också väldigt svårt att navigera.”

Fritextsvar från en konstnär.

Sammantaget svarade omkring två tredjedelar av konstnärerna att arbetsbelastningen var rimlig och att de kunde påverka sin arbetstakt. Samtidigt uppgav hälften att det periodvis var så stressigt att de hade svårt att tänka på annat än jobbet. Vidare arbetade 89 procent ensamma under minst halva tiden, samtidigt som 40 procent uppgav att de kunde få råd eller hjälp vid svåra arbetsuppgifter eller projekt.

Figur 1. Andel (i procent) av samtliga svarade som upplevde att de befann sig i följande situationer halva tiden eller mer, fördelat efter kön (flera svar kunde markeras).

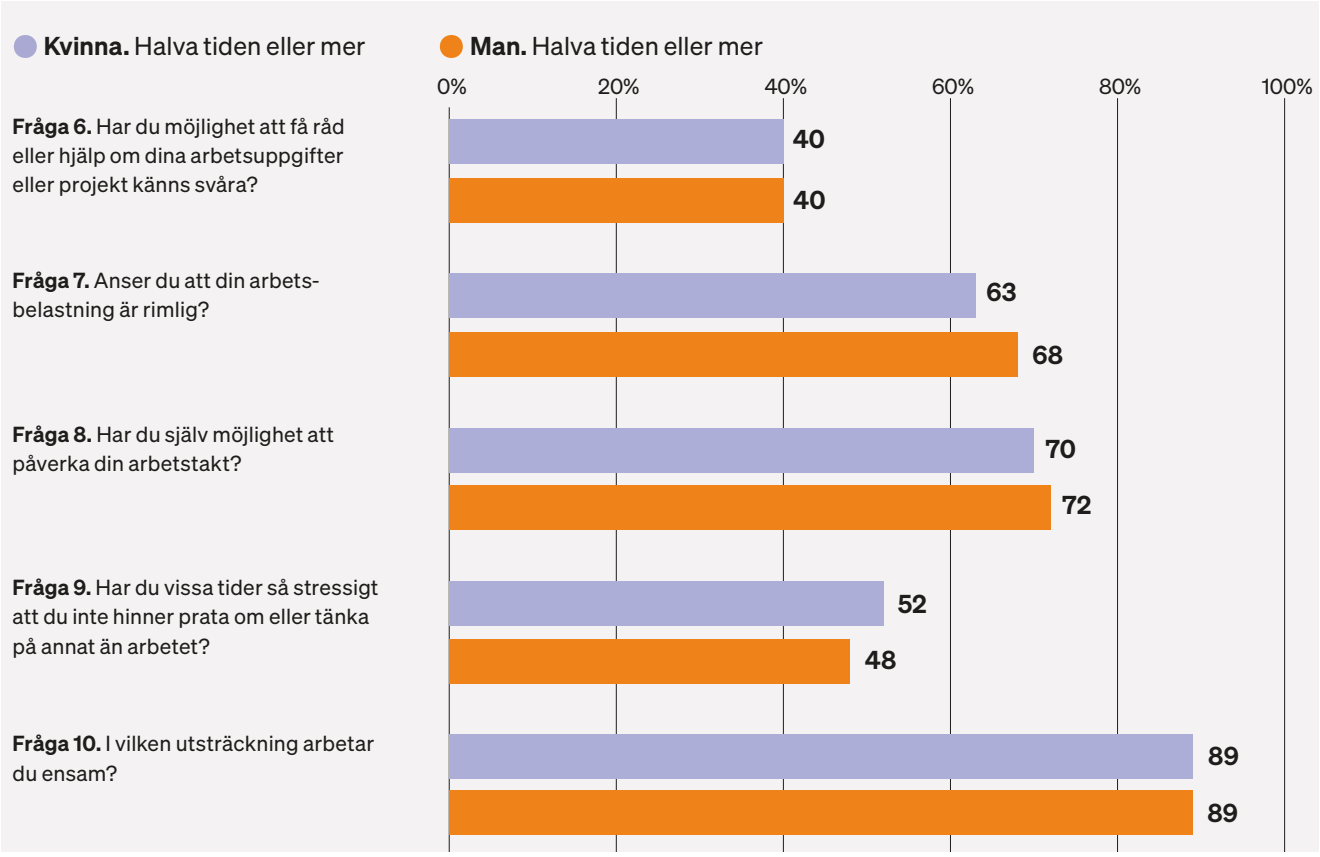

Det fanns tydliga skillnader mellan yrkesställningar och olika arbetsformer (se figur 2). Ensamarbete var vanligare bland företagare och kombinatörer. Företagare uppgav i högre grad att de hade möjlighet att påverka arbetstakten, medan anställda i högre utsträckning uppgav att de kunde få råd eller hjälp i arbetet. Stressrelaterade situationer förekom i samtliga yrkesställningar och var särskilt vanliga bland kombinatörer.

Figur 2. Andel (i procent) av samtliga svarande som upplevde att de befann sig i följande situationer halva tiden eller mer, fördelat efter yrkesställning (flera svar kunde markeras).

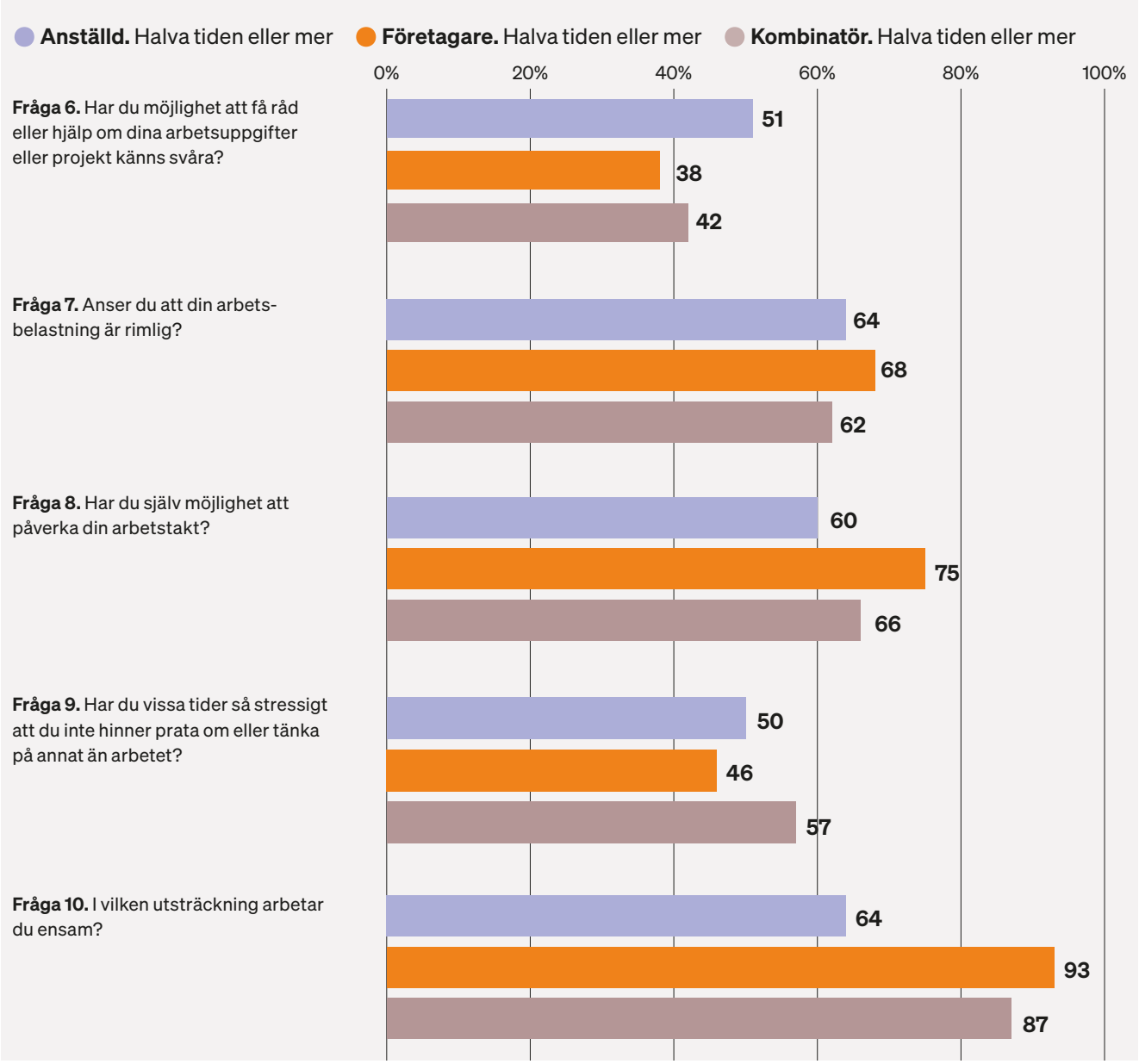

Oro inför framtiden

För att fånga upp aktuella händelser – såsom förändringar på arbetsmarknaden, teknisk och digital utveckling, ekonomisk kris och pandemi – frågade vi om i vilken utsträckning konstnärer kände oro inför framtiden.

”Som konstnär är du väldigt utsatt och mycket ensam. Det finns inget skyddsnät som kan ta över vid sjukdom eller överbelastning. Man måste lära sig att försvara sig, förhandla och hävda sin integritet och konstnärliga kompetens. Den kompetens du måste skaffa dig behöver vara både bred och djup och sträcka sig över många fler områden än det konstnärliga skapandet. Du måste hela tiden vara uppmärksam och stark och se om ditt hus för att inte bli överkörd av uppdragsgivare eller branschen.”

Fritextsvar från en konstnär.

En stor andel (79 procent) av de svarande upplevde oro minst hälften av tiden, vilket framgår i figur 3. Kvinnor, yngre och konstnärer med utländsk bakgrund var de som framför allt kände oro inför framtiden. Konstnärer över 65 år var mindre oroliga än de yngre.

När resultaten bröts ner efter konstområde framkom att konstnärer inom teater och dans hade högst andel som kände oro (88 procent). Därefter följde film, bild och form samt musik, som alla låg runt eller strax över 80 procent. Konstområdet ord låg lägst med en andel på 69 procent.

Yrkesställning var ytterligare en faktor som påverkade resultaten. Anställda uppvisade genomgående en högre grad av oro (90 procent) jämfört med företagare (77 procent) och kombinatörer (82 procent).

Figur 3. Andel (i procent) av samtliga svarande som upplevde att de kände oro halva tiden eller mer, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

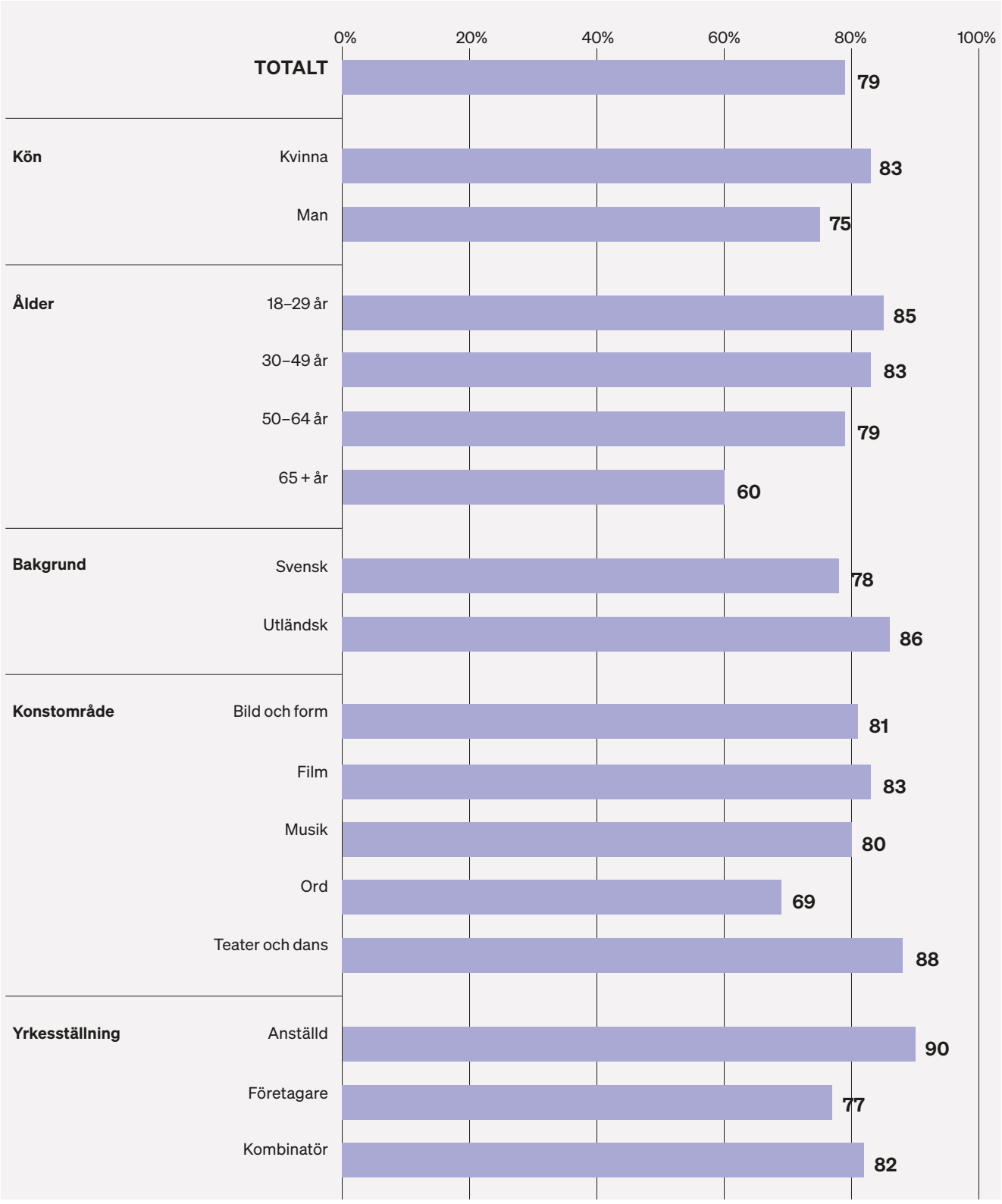

Konflikt och bråk

Vi frågade konstnärerna om de hade varit inblandade i någon form av konflikt eller bråk i sin konstnärliga verksamhet under de senaste tolv månaderna.

Var femte av dem som besvarade enkäten uppgav att de hade varit inblandade i någon sådan situation (se figur 4). Andelen var ungefär densamma mellan kvinnor och män, medan konstnärer i åldersgruppen 30–64 år rapporterade konflikter i något högre grad än både yngre och äldre. Konstnärer med utländsk bakgrund uppgav i högre grad än konstnärer med svensk bakgrund att de hade varit inblandade i konflikter.

Det fanns även tydliga skillnader mellan konstområden. Konflikter var vanligast inom teater och dans (32 procent), följt av film (28 procent). Lägst andel återfanns inom konstområdet ord (14 procent). När resultaten analyserades utifrån yrkesställning visade det sig att anställda och kombinatörer rapporterade konflikter i högre grad än företagare.

Av dem som uppgav att de hade varit inblandade i någon konflikt eller bråk svarade 9 procent att de varit i konflikt eller bråk halva tiden eller oftare, vilket framgår i figur 5. Skillnaderna mellan kvinnor och män var små, medan äldre konstnärer rapporterade återkommande konflikter i högre utsträckning än yngre.

Variationerna var störst mellan konstområden. Inom film hade 18 procent varit i konflikt halva tiden eller mer, vilket var den högsta andelen, medan konstområdet musik hade lägst andel med 5 procent.

”Att man som konstnär hamnar långt ner i hierarkin i byggprojekt. Det konstnärliga arbetet har låg status. El, ventilation, vatten, avlopp, brand är viktigare. Detta påverkar arbetsmiljön för att det uppstår konflikter i projekt mellan olika intressesfärer.”

Fritextsvar från en konstnär.

Figur 4. Andel (i procent) av samtliga svarande som upplevde att de varit indragna i konflikt eller bråk de senaste 12 månaderna, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

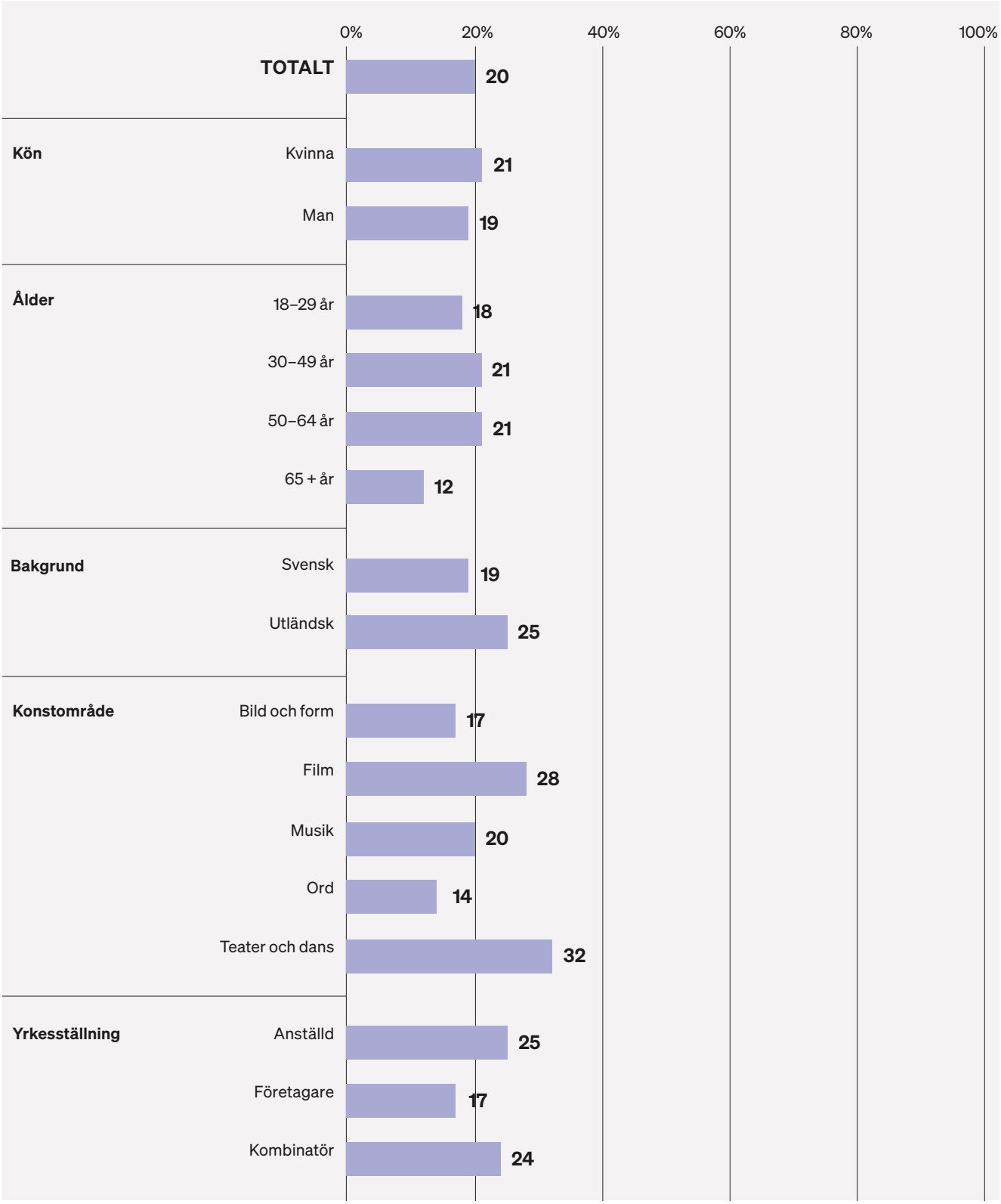

Figur 5. Andel (i procent) av dem som upplevde att de varit indragna i konflikt eller bråk de senaste 12 månaderna halva tiden eller oftare, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

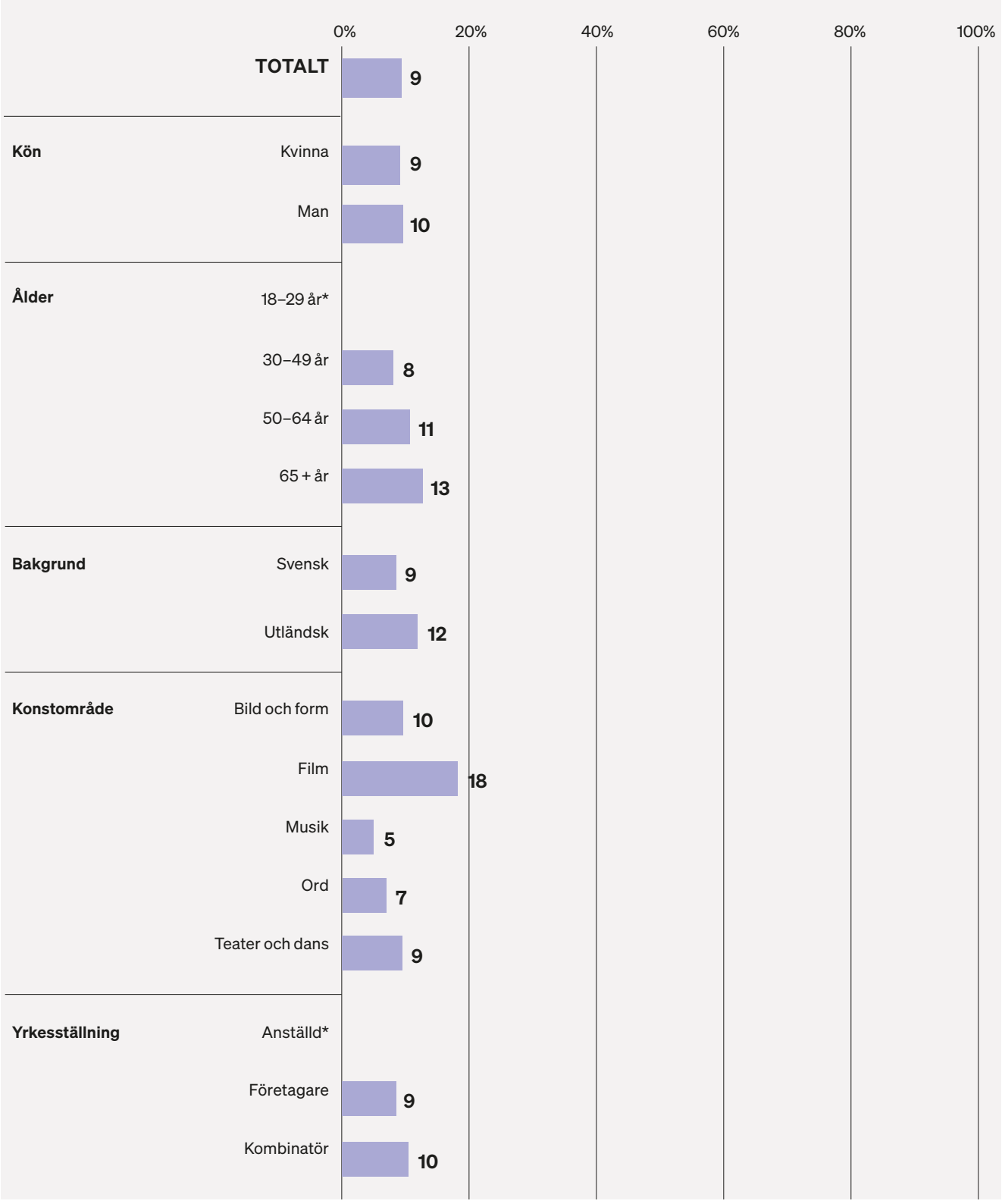

** Grupperna 18–29 år och anställda redovisas inte på grund av låg svarsfrekvens.*

Enkätsvaren visar att konflikter eller bråk många gånger rörde relationer i den egna professionen, oftast med chef, arbets- eller uppdragsgivare (se figur 6 och 7). Betydligt färre uppgav konflikter med personer utanför den konstnärliga verksamheten, såsom publik eller allmänhet. Här framträder också en könsskillnad där 13 procent av kvinnorna, jämfört med 23 procent av männen, uppgav konflikt eller bråk med personer utanför verksamheten.

Mönstret skiljde sig också mellan yrkesställningar. Bland anställda handlade det främst om konflikter med kollegor, agenter eller motsvarande, medan företagare främst uppgav konflikter med arbets-eller uppdragsgivare. Att företagarna oftast är enmansföretag kan antas vara ett skäl till lägre andel konflikt med kollegor. Konflikter med personer utanför yrkeskretsen var relativt ovanliga i samtliga yrkesställningar.

Figur 6. Andel (i procent) av dem som upplevde att de varit indragna i konflikt eller bråk de senaste 12 månaderna, fördelat efter vem konflikten gällde och kön (flera svar kunde markeras).

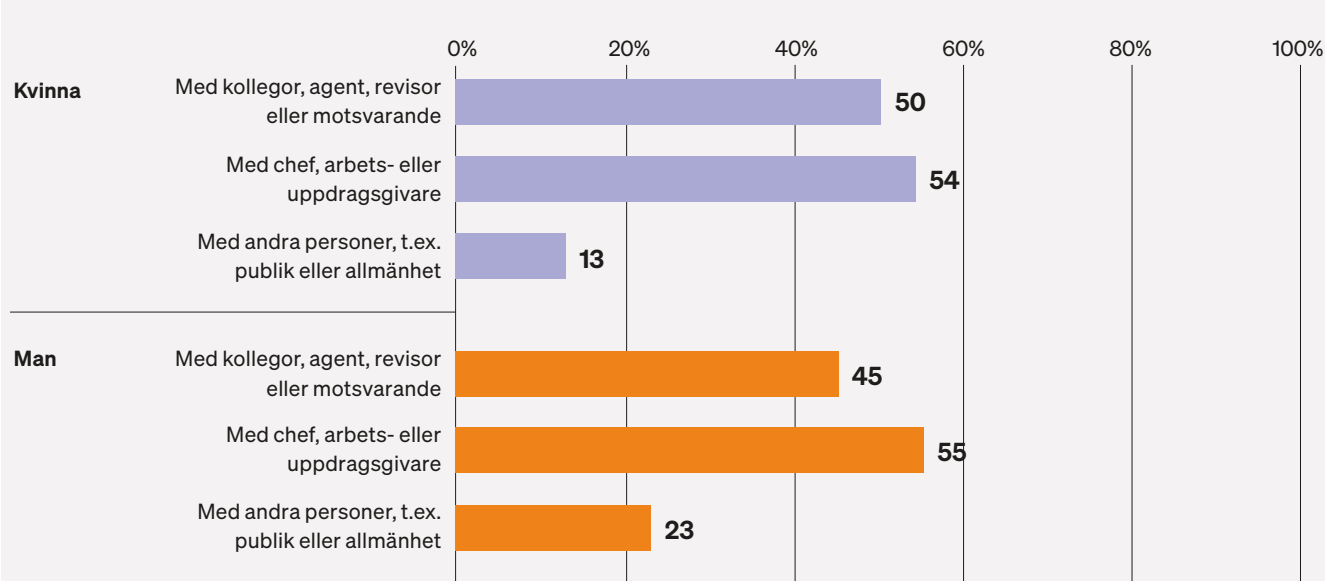

Figur 7. Andel (i procent) av dem som upplevde att de varit indragna i konflikt eller bråk de senaste 12 månaderna, fördelat efter vem konflikten gällde och yrkeskategorier (flera svar kunde markeras).

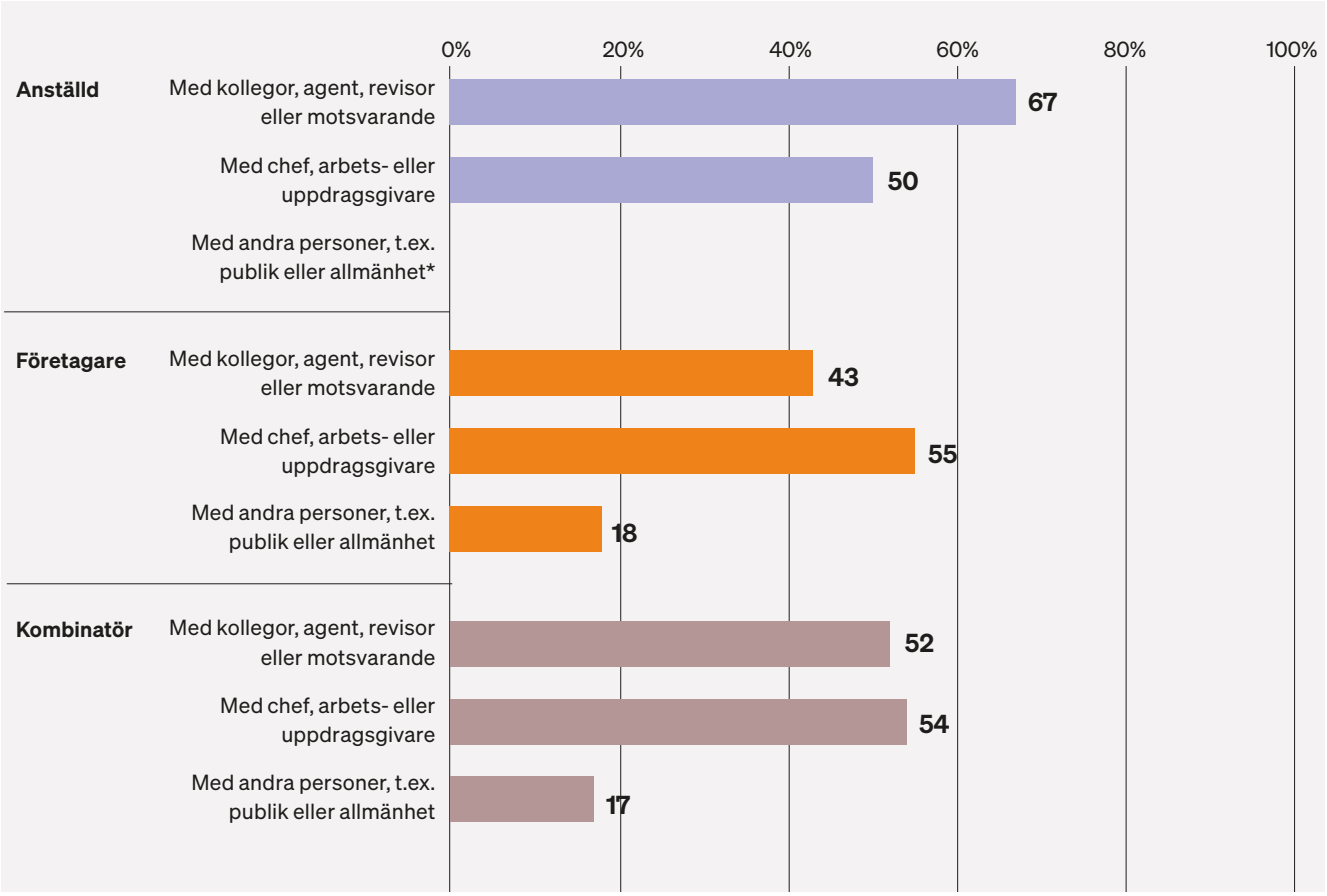

**Svarsalternativet "med andra personer, t.ex. publik eller allmänhet" redovisas inte för gruppen anställda på grund av låg svarsfrekvens.*

Figur 8. Andel (i procent) av samtliga svarande som upplevde att de aldrig eller för det mesta inte haft möjlighet att framföra kritiska synpunkter, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

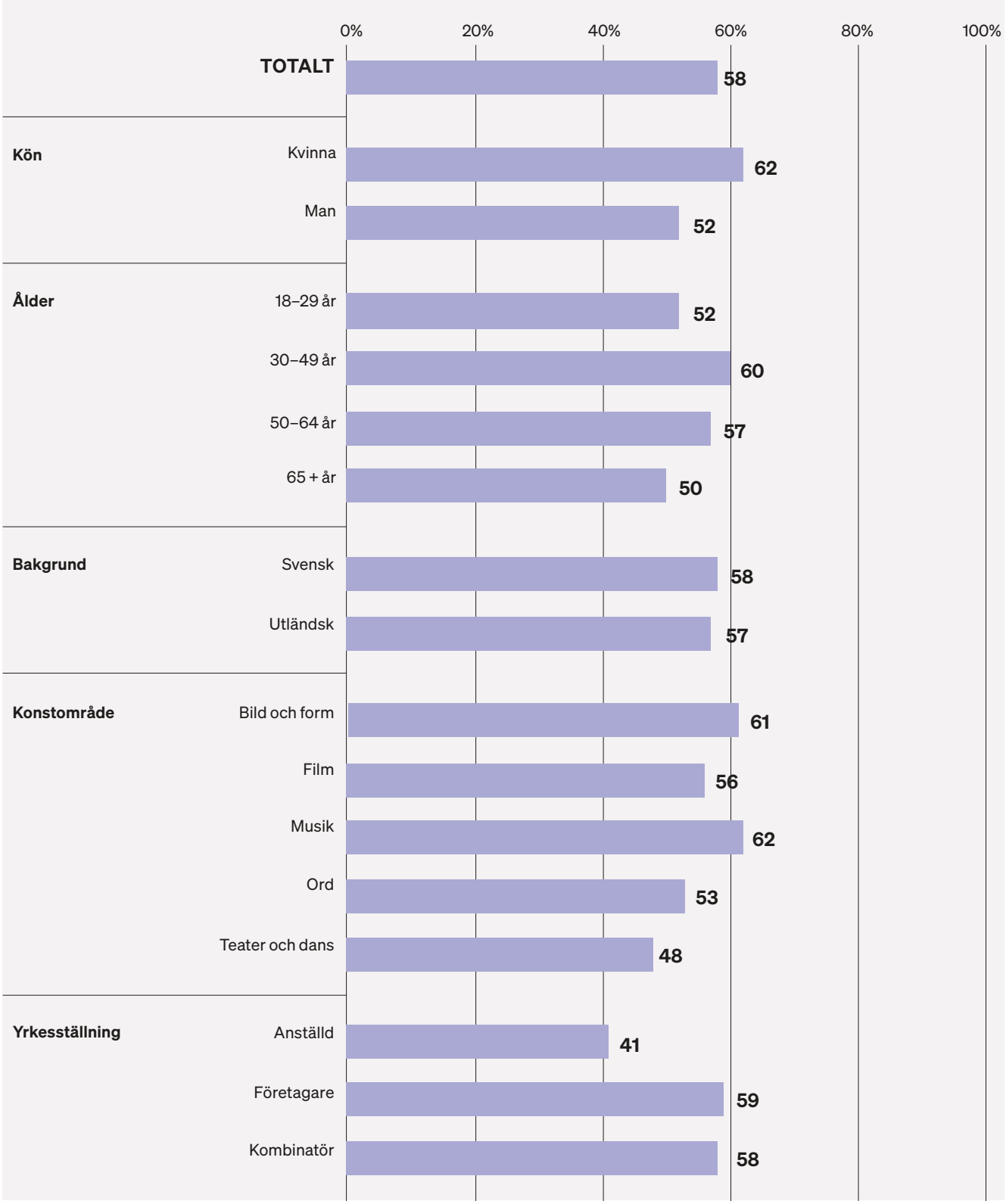

I figur 8 framgår att en majoritet (58 procent) av konstnärerna uppgav att de saknade möjlighet att framföra kritiska synpunkter. Andelen var något högre bland kvinnor och bland konstnärer i åldersgruppen 30–49 år.

Variationerna mellan konstområdena var tydliga. Inom musik samt bild och form saknade en större andel möjlighet att framföra kritiska synpunkter. Inom teater och dans var det lägst andel som saknade den möjligheten, vilket kan relateras till konstområdets mer kollektiva arbetsformer.

Även yrkesställningen hade betydelse. Anställda upplevde begränsningar i betydligt mindre utsträckning, medan fler företagare och kombinatörer saknade möjlighet att uttrycka kritik. Detta kan delvis förklaras av en mer projektbaserad arbetsmarknad för företagare och kombinatörer, där relationen till arbets- eller uppdragsgivare ofta är mer tillfällig och därmed osäkrare.

Diskriminering, trakasserier, hot och våld

I enkäten ställde vi flera sammanhängande frågor om diskriminering, trakasserier, hot och våld kopplade till den konstnärliga verksamheten. Frågorna handlade om hur ofta konstnärerna hade utsatts, av vem och om de någon gång ställt in en utställning eller ett framförande på grund av detta.

”Utsattheten i att hela tiden göra sig säljbar och därför inte kunna säga ifrån när något inte går rätt till. Det handlar inte alltid om sexuella trakasserier eller kränkningar på grund av ålder etc. Det kan också handla om orimliga krav/förväntningar från någon man gör ett uppdrag för, respektlöst bemötande på olika sätt.”

Fritextsvar från en konstnär.

Diskriminering

Diskriminering avser här att en person, direkt eller indirekt, har missgynnats eller kränkts på grund av ålder, kön, könsuttryck, etnicitet, religion, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Frågan omfattade även diskriminering som skett via digitala kanaler.

En påtaglig andel av konstnärerna uppgav att de hade utsatts för diskriminering i sin konstnärliga verksamhet under de senaste tolv månaderna (se figur 9). Sammantaget rörde det sig om 16 procent. Någon skillnad mellan kvinnor och män framkom inte, men de äldsta konstnärerna var något mer utsatta än de yngre. Andelen var också märkbart högre bland

konstnärer med utländsk bakgrund, 24 procent jämfört med 14 procent för konstnärer med svensk bakgrund. Andelarna varierade även mellan konstområdena, där andelen var högst inom film och musik (20 procent) och lägst inom området ord (10 procent).

”Frilansuppdrag där det finns fast anställda musikerkollegor innebär att fast anställda kan trakassera frilansanställd personal, vilket jag både upplevt själv och bevittnat hur andra blivit utsatta för det. Sådana trakasserier kommer sällan till arbetsgivarens kännedom – då frilansare inte vågar säga till.”

Fritextsvar från en konstnär.

Bland de konstnärer som uppgav att de blivit utsatta för diskriminering uppgav totalt 14 procent att diskrimineringen förekom några dagar per månad eller oftare (se figur 10). Yngre konstnärer rapporterade återkommande diskriminering i något högre grad än äldre. Bland dem som hade upplevt diskriminering uppgav 12 procent av konstnärerna med svensk bakgrund och 18 procent av konstnärerna med utländsk bakgrund att den förekom regelbundet.

Inom konstområdena film, musik samt teater och dans uppgav omkring var femte konstnär som blivit utsatt för diskriminering att den hade skett några dagar per månad eller oftare. Anställda konstnärer rapporterade betydligt högre nivåer av återkommande diskriminering än företagare och kombinatörer.

Figur 9. Andel (i procent) av samtliga svarande som upplevde att de hade utsatts för diskriminering de senaste 12 månaderna, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

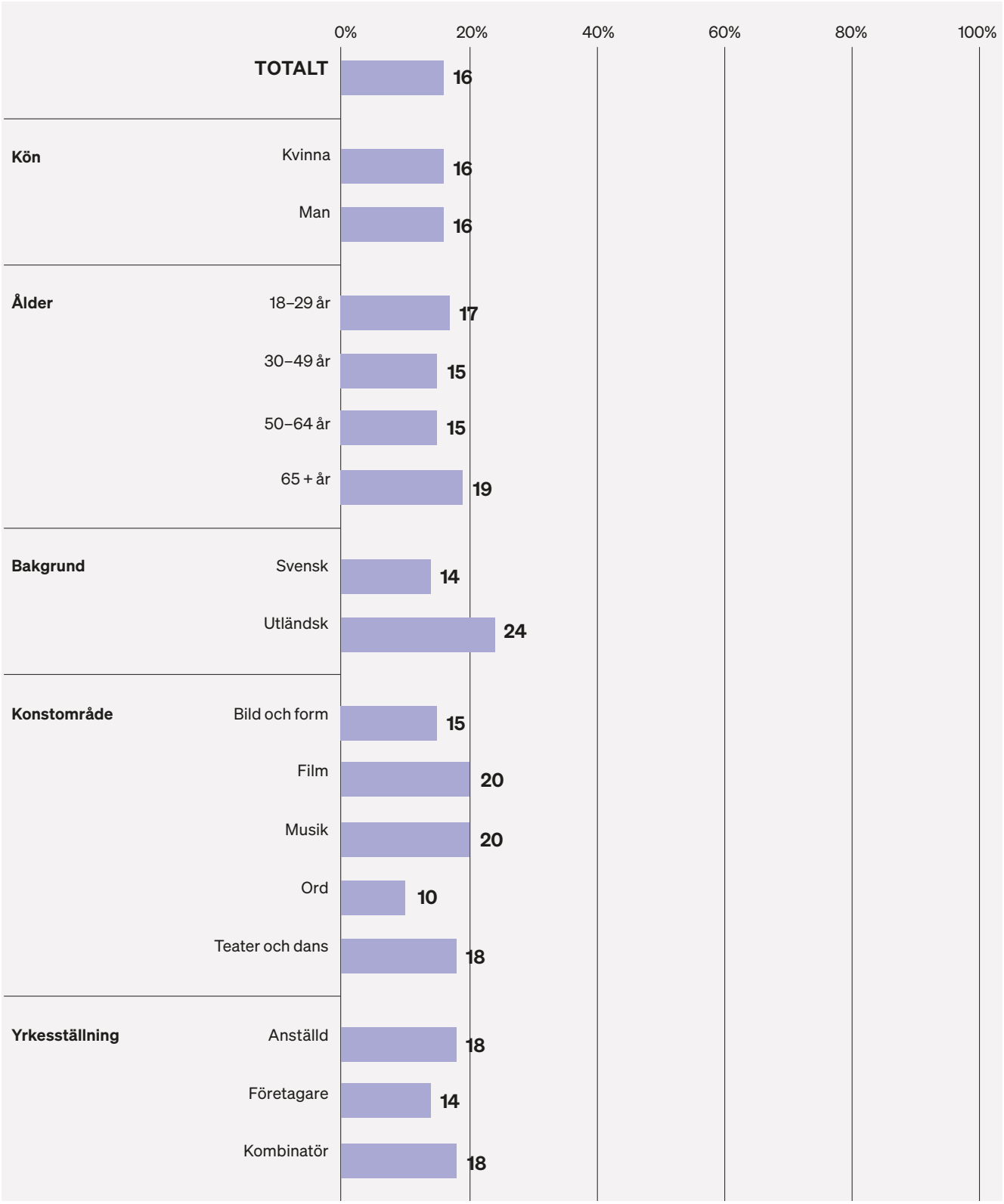

Figur 10. Andel (i procent) av dem som upplevde att de hade utsatts för diskriminering de senaste 12 månaderna några dagar per månad eller oftare, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

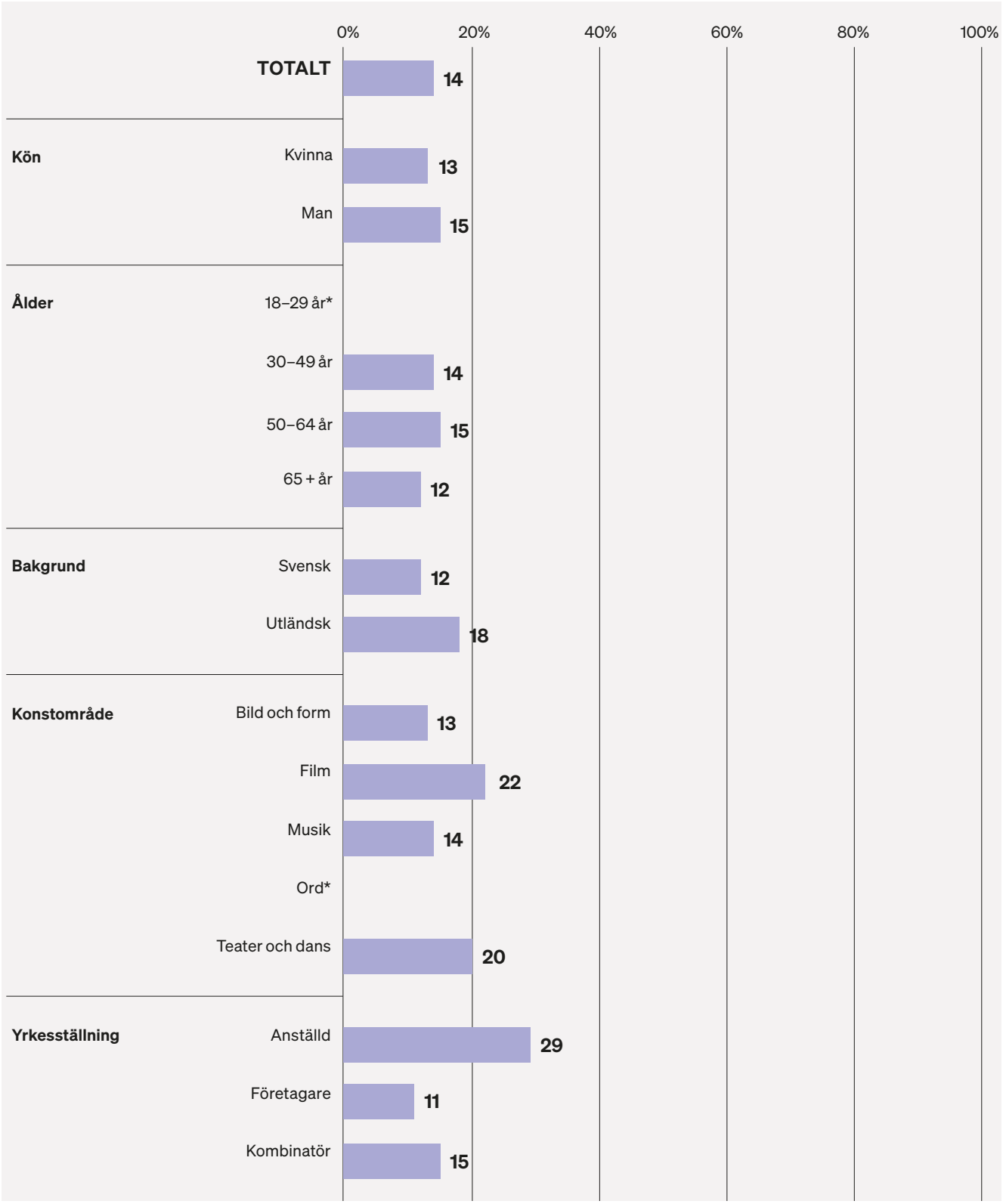

** Grupperna 18–29 år och ord redovisas inte på grund av låg svarsfrekvens.*

Figur 11. Andel (i procent) av dem som upplevde att de hade utsatts för diskriminering de senaste 12 månaderna, fördelat efter vem som utsatt dem och kön (flera svar kunde markeras).

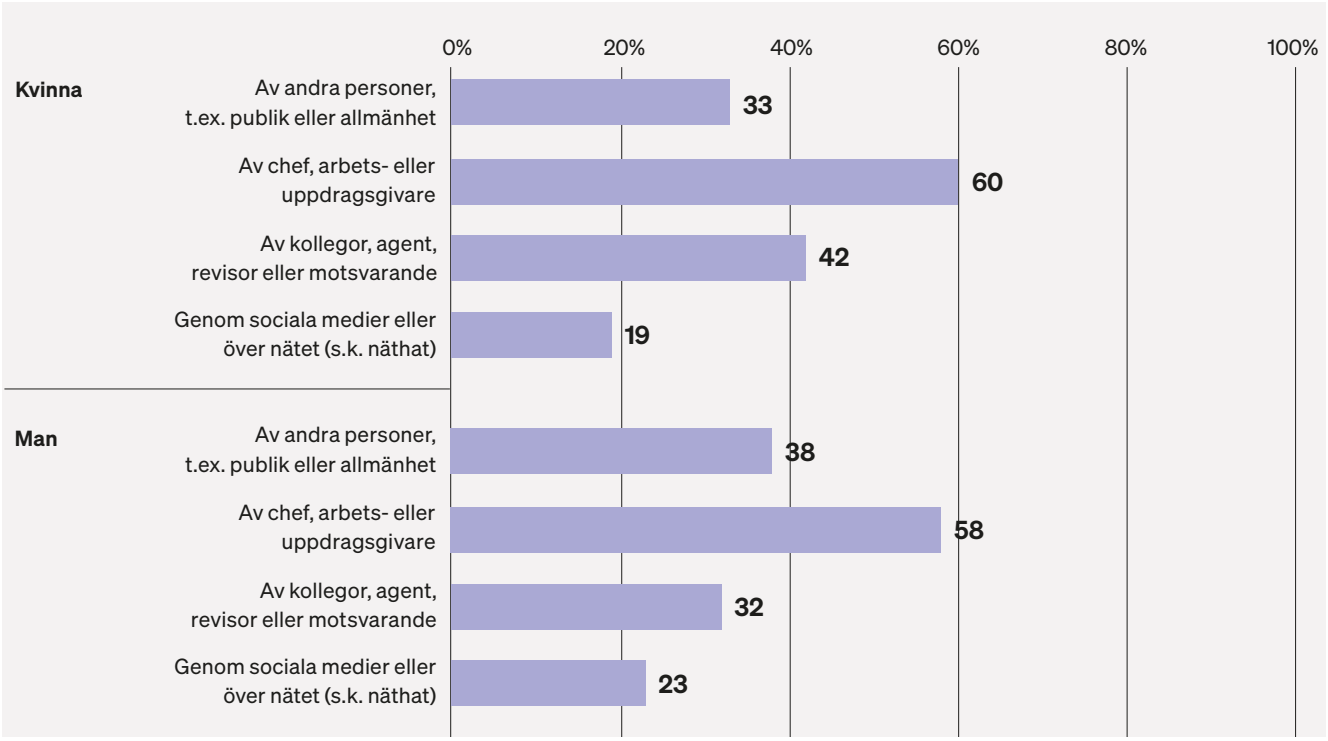

Skillnaderna mellan kvinnor och män var små (se figur 11). Bland de konstnärer som hade upplevt diskriminering uppgav omkring 60 procent, av både kvinnor och män, att diskrimineringen kom från en arbets- eller uppdragsgivare. Omkring fyra av tio uppgav kollegor, agenter eller motsvarande. En tredjedel uppgav publik eller allmänhet, och runt en femtedel uppgav sociala medier eller nätet. När de två publika kategorierna – publik eller allmänhet och sociala medier eller över nätet – slås samman framgår att drygt hälften av kvinnorna och en tydlig majoritet av männen hade utsatts av externa aktörer.

Anställda som uppgav att de hade blivit utsatta för diskriminering angav i ungefär lika stor utsträckning att det var arbets- eller uppdragsgivare, som kollegor, agenter eller motsvarande som hade utsatt dem (se figur 12). Många svarade även publik eller allmänhet samt sociala medier eller över nätet. Sammantaget tyder resultaten på att diskriminering bland anställda främst ägde rum i den professionella arbetsmiljön och i något mindre utsträckning i kontakt med externa aktörer.

För företagare och kombinatörer var chef eller uppdragsgivare tydligt den vanligaste parten bakom diskrimineringen, följt av kollegor, vilket liknade mönstret bland anställda. Kombinatörer uppgav i något högre utsträckning än företagare att diskrimineringen kom från kollegor samt från publik eller allmänhet.

Figur 12. Andel (i procent) av dem som upplevde att de hade utsatts för diskriminering de senaste 12 månaderna, fördelat efter vem som utsatt dem och yrkesställning (flera svar kunde markeras).

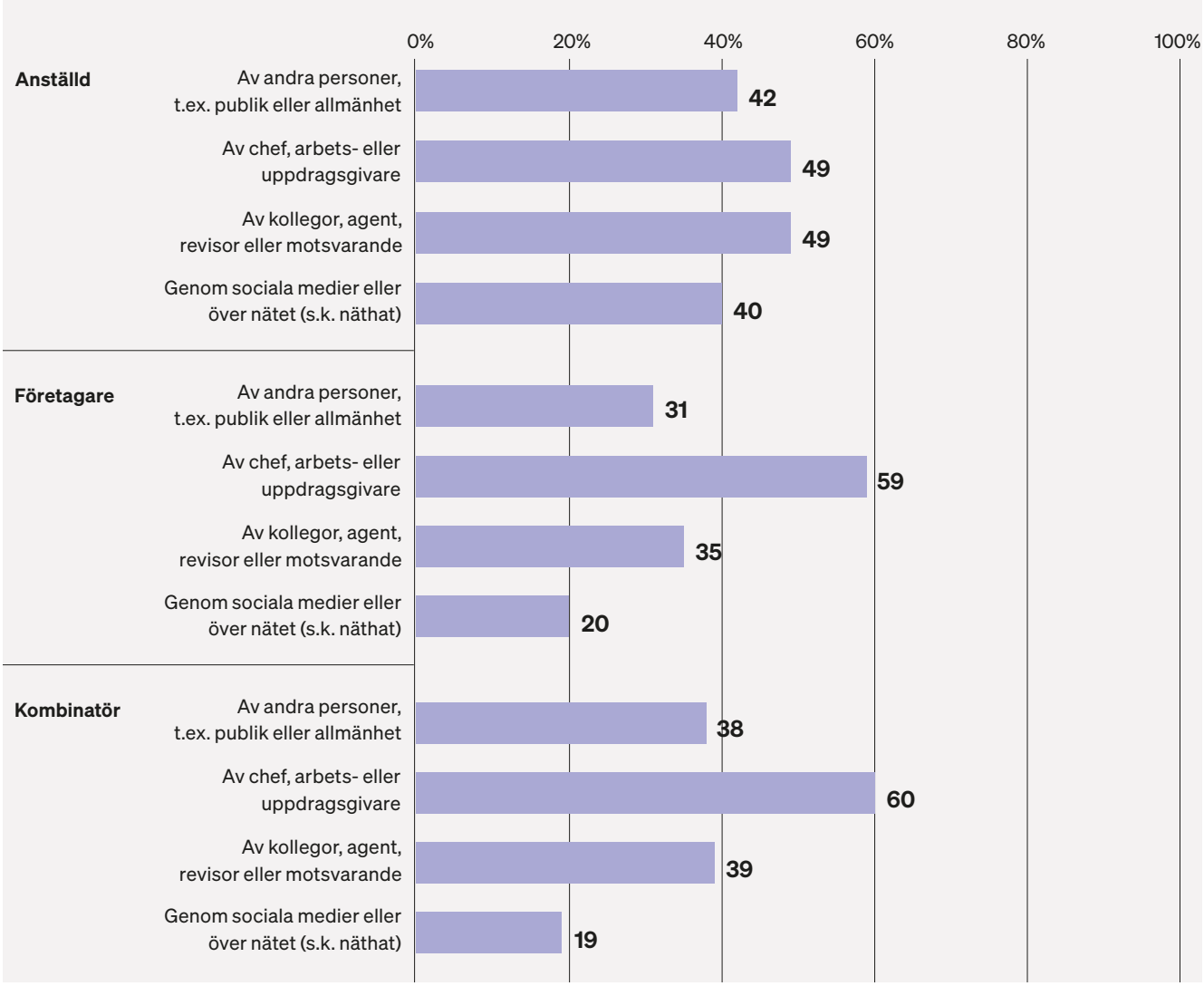

Trakasserier och mobbning

Med trakasserier och mobbning avses här ett negativt beteende som upprepas över tid. Trakasserierna och mobbningen kan till exempel ta sig uttryck i form av elaka ord och handlingar, skvaller, utestängning, förföljelse, isolering eller sexuella trakasserier.

”Jag tror det kan vara viktigt att kultur-arbetare försöker vara schyssta med varandra så gott det går, just för att det är svåra tider. Om kulturen håller sams så blir den starkare och jag tror det då blir lättare för andra branscher att ta kulturen på större allvar.”

Fritextsvar från en konstnär.

Totalt 8 procent av konstnärerna upplevde att de hade utsatts för trakasserier eller mobbning under det senaste året (se figur 13). Några skillnader mellan kvinnor och män framkom inte. Däremot fanns en skillnad utifrån bakgrund. Konstnärer med utländsk bakgrund uppgav i högre utsträckning att de utsatts för trakasserier eller mobbning än konstnärer med svensk bakgrund: 14 procent jämfört med 7 procent.

Det fanns också skillnader mellan yrkesställningar. Anställda uppgav i högst utsträckning att de hade utsatts för trakasserier eller mobbning. Kombinatörer rapporterade högre utsatthet än företagare, vilket delvis kan förklaras av att kombinatörer i större utsträckning också har anställningar. Variationer framträdde även mellan konstområden, där området film uppvisade relativt hög utsatthet och en högre andel rapporterade händelser.

Figur 13. Andel (i procent) av samtliga som upplevde att de hade utsatts för trakasserier eller mobbing de senaste 12 månaderna, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

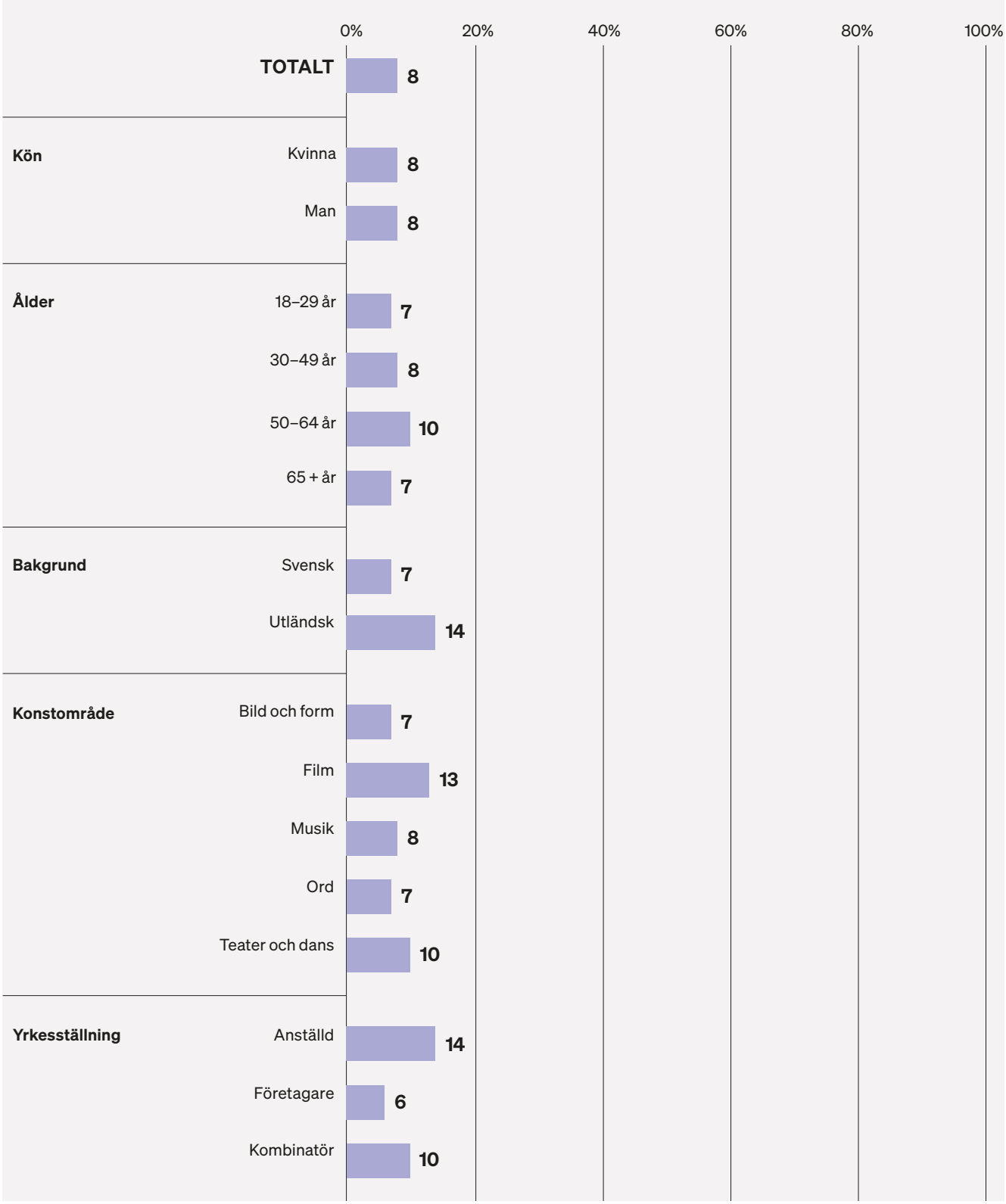

Figur 14. Andel (i procent) av dem som upplevde att de hade utsatts för trakasserier eller mobbning de senaste 12 månaderna och att detta skett några dagar per månad eller oftare, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

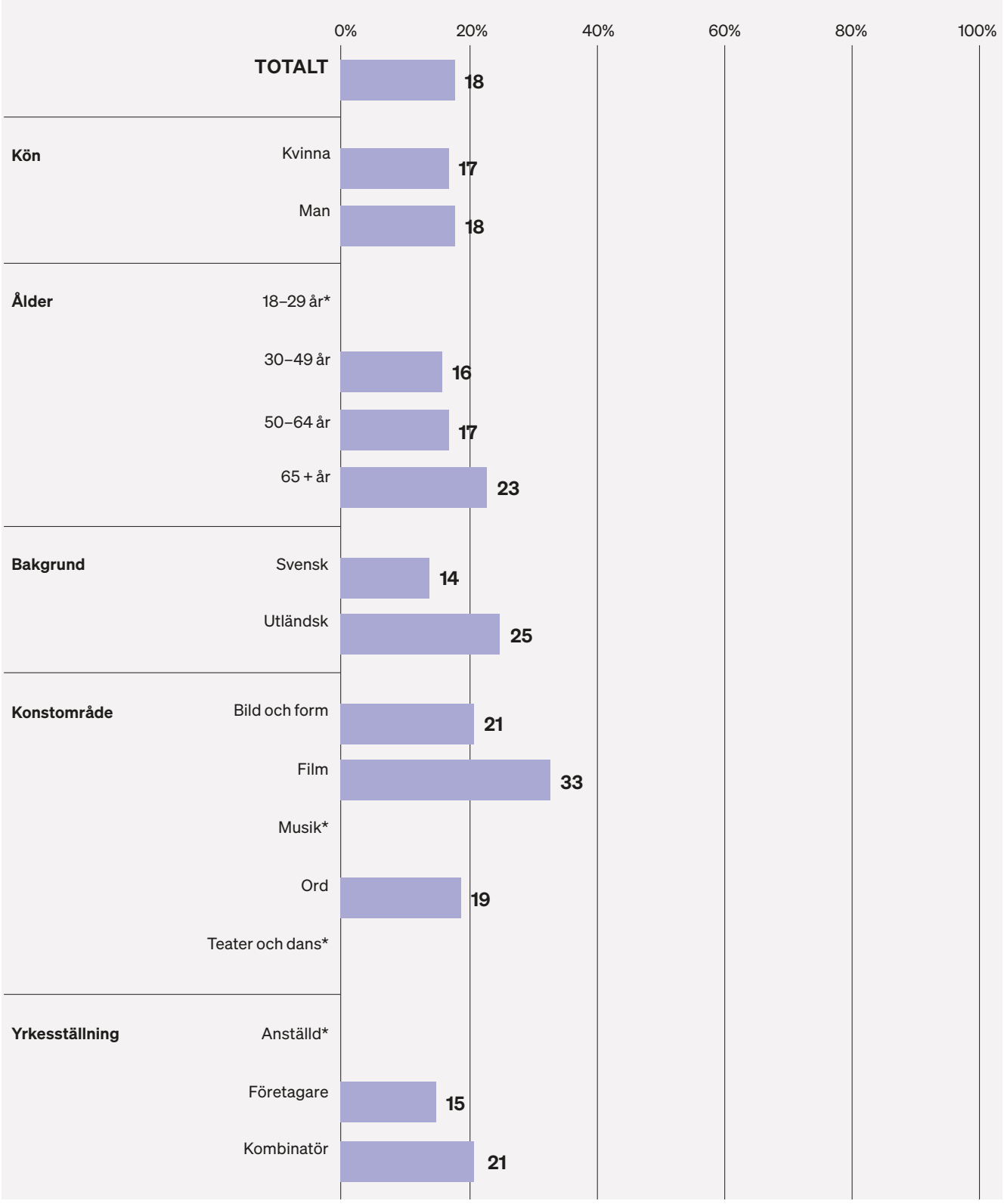

** Grupperna 18–29 år, musik, teater och dans samt anställda redovisas inte på grund av låg svarsfrekvens.*

Figur 15. Andel (i procent) av dem som upplevde att de hade utsatts för trakasserier eller mobbning de senaste 12 månaderna, fördelat efter vem som utsatt dem och kön (flera svar kunde markeras).

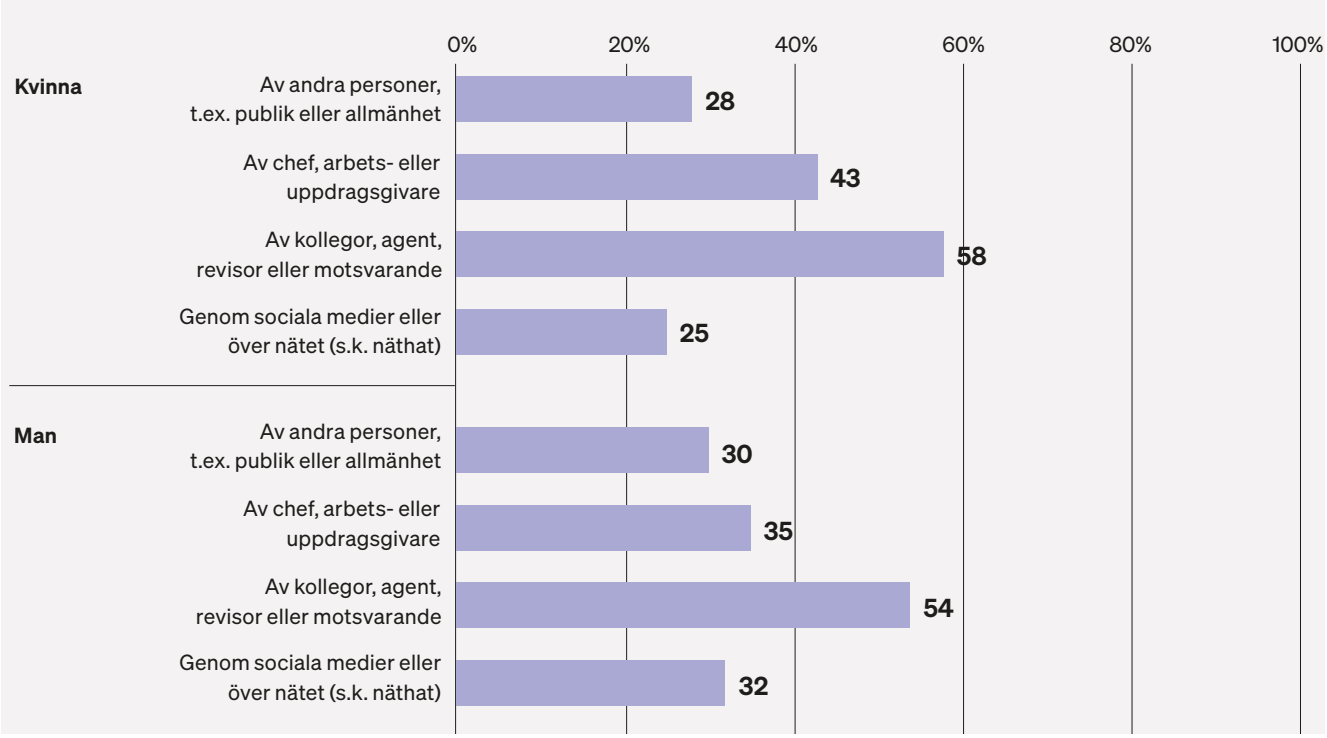

Bland dem som upplevde att de hade blivit utsatta för trakasserier eller mobbning uppgav 18 procent att det hade skett några dagar per månad eller oftare (se figur 14). Utsattheten var i stort sett lika vanlig bland kvinnor som män, men den var något högre bland konstnärer som var 65 år eller äldre.

Det fanns tydliga skillnader beroende på bakgrund. Bland konstnärer med utländsk bakgrund uppgav 25 procent att de hade utsatts varje månad eller oftare, vilket var nästan dubbelt så många som bland konstnärer med svensk bakgrund. Det fanns också variationer mellan konstområden. Särskilt området film uppvisade en hög utsatthet, följt av bild och form, medan andra konstområden låg lägre.

Yrkesställningen hade också viss betydelse. Kombinatörer rapporterade trakasserier och mobbning i något högre utsträckning än företagare. På grund av låg svarsfrekvens redovisas inte gruppen anställda.

Bland dem som upplevde att de blivit utsatta för trakasserier eller mobbning uppgav både kvinnor och män främst att det var kollegor, agenter eller motsvarande som hade utsatt dem: 58 respektive 54 procent (se figur 15). Bland kvinnor uppgav 43 procent även chefer eller uppdragsgivare som källa. Män uppgav i något högre utsträckning än kvinnor att trakasserierna kom från publik eller allmänhet samt via sociala medier eller över nätet.

Uppdelat efter yrkesställning framgår att anställda främst uppgav att det var kollegor, agenter eller motsvarande som hade utsatt dem (61 procent, se figur 16). Drygt hälften (53 procent) uppgav också chefer eller uppdrags-

givare. Företagare uppgav i första hand kollegor eller motsvarande (52 procent) och i andra hand chefer eller uppdragsgivare (33 procent). Omkring var tredje (31 procent) uppgav publik eller allmänhet, och lika många uppgav sociala medier eller över nätet. Bland kombinatörer uppgav 59 procent kollegor eller motsvarande och 43 procent chefer eller uppdragsgivare. Utsatthet från publik eller allmänhet samt via sociala medier eller över nätet var något mindre vanlig bland kombinatörer än i övriga grupper.

Frilansande konstnärer, såsom företagare och kombinatörer, kan vara mer beroende av egna sociala kanaler för att marknadsföra sin verksamhet. Detta kan innebära en större personlig exponering och därmed en ökad risk för utsatthet via sociala medier och andra digitala plattformar. Att anställda i lägre grad uppgav sådana källor kan möjligen hänga samman med att arbetsplatsens digitala kanaler i viss mån minskar behovet av att använda egna.

Figur 16. Andel (i procent) av dem som upplevde att de hade utsatts för trakasserier eller mobbning de senaste 12 månaderna, fördelat efter vem som utsatt dem och yrkeställning (flera svar kunde markeras).

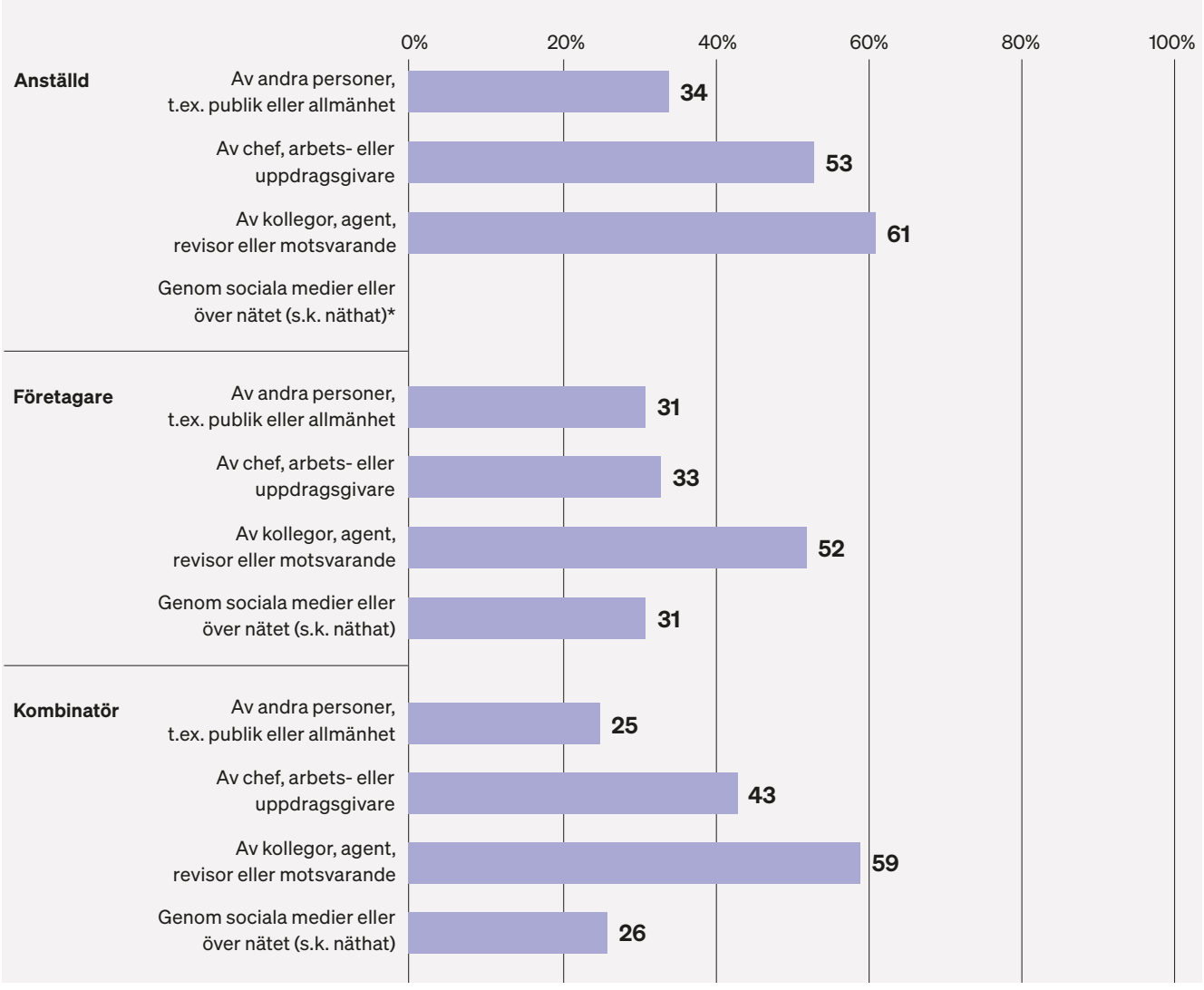

*Svarsalternativet ”genom sociala medier eller över nätet” redovisas inte för gruppen anställda på grund av låg svarsfrekvens.

Sexuella trakasserier

Vi ställde också några frågor om sexuella trakasserier. I den här rapporten definieras sexuella trakasserier som ovälkomna närmanden eller kränkande anspelningar som har en sexuell innebörd.

”Att vara ett problem kan innebära att jag inte får jobb hos samma arbetsgivare nästa gång. Att jag kan bli bortvald när som helst skapar en enorm stress. Därför håller jag tillbaka för när jag överväger att ta upp sexuella trakasserier, frågor om hög arbetsbelastning eller låg lön.”

Fritextsvar från en konstnär.

Totalt 17 procent av konstnärerna upplevde att de hade utsatts för sexuella trakasserier under det senaste året (se figur 17). Det fanns en tydlig könsskillnad: 21 procent av kvinnorna uppgav att de blivit utsatta, jämfört med 11 procent av männen.

Även andra bakgrundsfaktorer visade på variationer. Konstnärer i åldern 30–49 år rapporterade högre grad av utsatthet, och konstnärer med utländsk bakgrund var mer utsatta än dem med svensk bakgrund. Det fanns också tydliga skillnader mellan konstområden. Inom teater och dans uppgav högst andel att de blivit utsatta för sexuella trakasserier, följt av bild och form, medan konstområdet ord hade lägst andel.

Yrkesställningen spelade en viss roll, där kombinatörer rapporterade något högre utsatthet än företagare. På grund av låg svarsfrekvens redovisas inte gruppen anställda.

Bland dem som upplevde att de blivit utsatta för sexuella trakasserier uppgav 13 procent att det hade skett några dagar per månad eller oftare. Bland kvinnor var motsvarande andel 16 procent. På grund av låg svarsfrekvens kan inga ytterligare grupper redovisas baserat på bakgrundskategorier.

Hälften av de kvinnor som upplevde att de hade blivit utsatta utsatts för sexuella trakasserier uppgav att det var kollegor, agenter eller motsvarande som hade utsatt dem. Därefter följde publik eller allmänhet (34 procent) samt sex via sociala medier eller över nätet (31 procent). En fjärdedel (25 procent) uppgav chefer eller uppdragsgivare. Män kan inte redovisas på grund av låg svarsfrekvens.

Figur 17. Andel (i procent) av samtliga som upplevde att de hade utsatts för sexuella trakasserier de senaste 12 månaderna, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

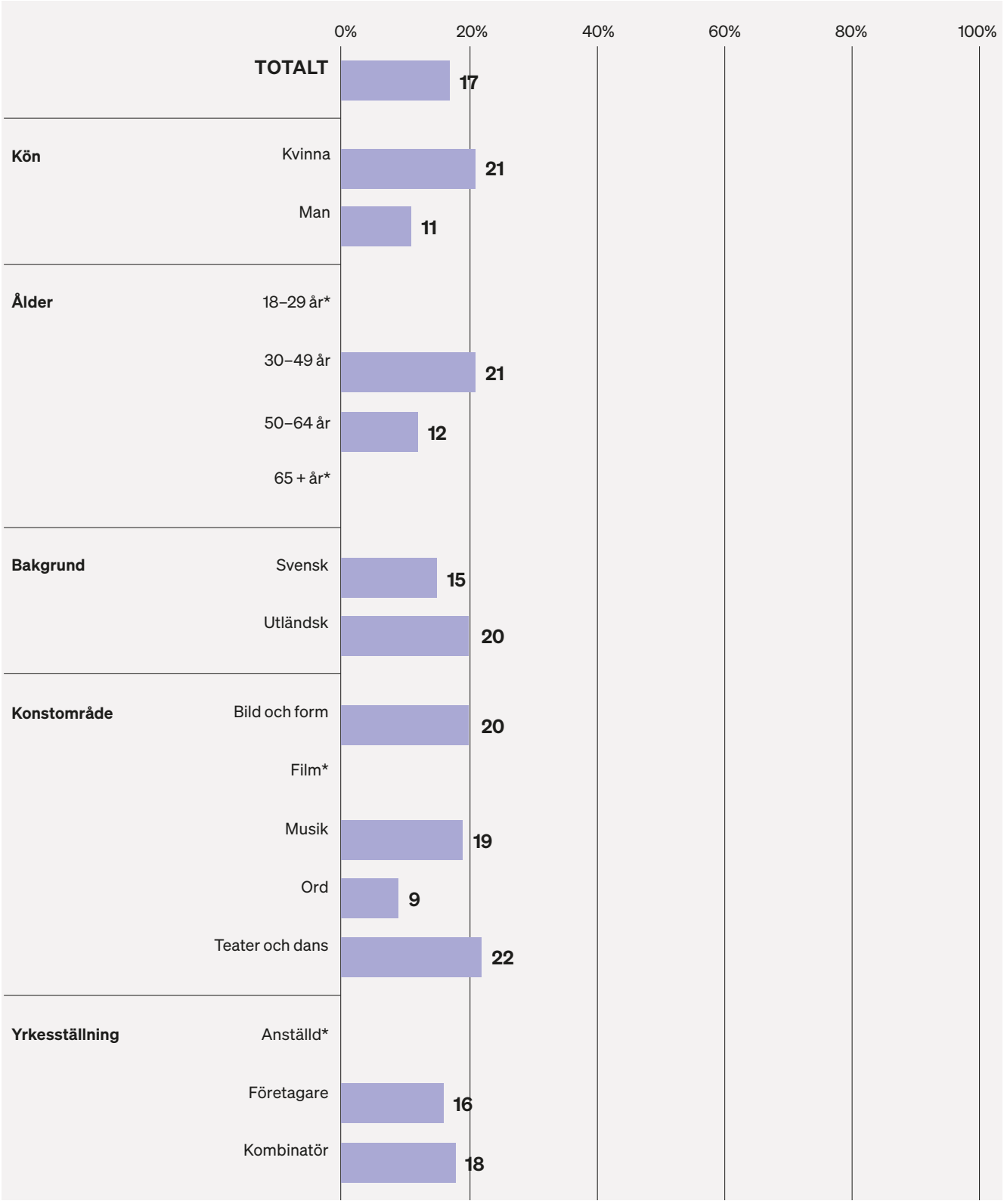

** Grupperna 18–29 år, 65+ år, film och anställda redovisas inte på grund av låg svarsfrekvens.*

Utifrån yrkesställning upplevde 53 procent av kombinatörerna att de hade utsatts för sexuella trakasserier av kollegor, agenter eller motsvarande, följt av kategorin publik eller allmänhet (39 procent). Bland företagare var det ingen enskild part som dominerade. Lika många företagare uppgav publik eller allmänhet som kollegor eller motsvarande (41 procent vardera). Sexuella trakasserier via sociala medier eller över nätet uppgavs av 36 procent bland företagare, jämfört med 26 procent bland kombinatörer. Gruppen anställda kan inte redovisas på grund av låg svarsfrekvens.

Hot och våld

Vi frågade också om konstnärer hade utsatts för hot eller våld i sin konstnärliga verksamhet under de senaste tolv månaderna. Med hot och våld avses här handlingar som överskrider gränserna för vad som är lagligt, socialt accepterat eller tillåtet.

”Hot och trakasserier från högerextrema grupper ökar och våra arbetsgivares beredskap är låg eller obefintlig för att hantera dessa hot.”

Fritextsvar från en konstnär.

En mindre andel av konstnärerna svarade att de blivit utsatta för hot eller våld: totalt 3 procent. Utsattheten var i stort sett densamma bland kvinnor och män (3 respektive 4 procent).

Den största skillnaden framträdde mellan konstnärer med svensk och utländsk bakgrund. Bland dem med utländsk bakgrund hade 7 procent blivit utsatta, vilket var mer än tre gånger så vanligt som för dem med svensk bakgrund.

Det fanns även variationer mellan konstområden. Konstnärer inom området film rapporterade högre nivåer av hot eller våld (6 procent), medan övriga konstområden låg på omkring 3 procent. Även mellan yrkesställningar fanns vissa skillnader, där kombinatörer rapporterade högst utsatthet och företagare lägst. Gruppen anställda kan inte redovisas på grund av låg svarsfrekvens.

Figur18. Andel (i procent) av dem som upplevde att de hade utsatts för hot eller våld de senaste 12 månaderna, fördelat efter vem som utsatt dem och kön (flera svar kunde markeras).

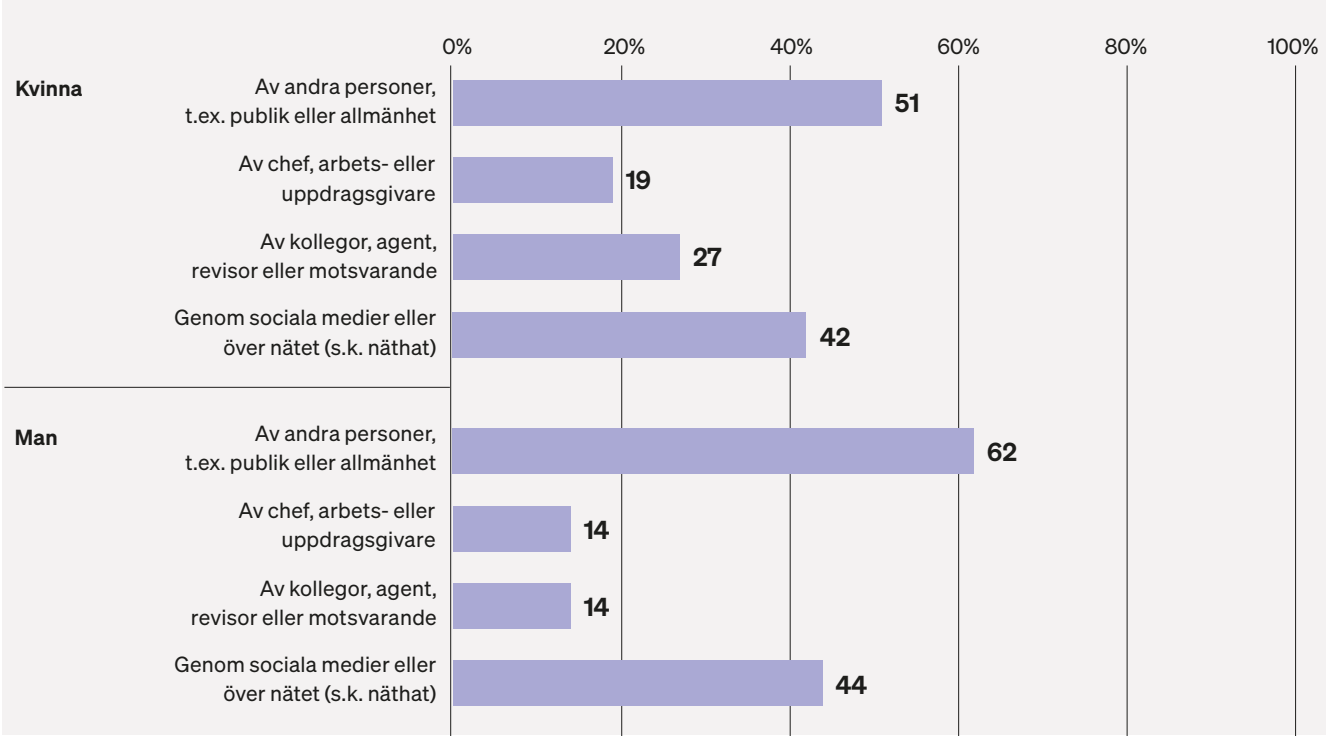

Bland dem som upplevde att de hade utsatts för hot eller våld uppgav 6 procent att detta hade förekommit några dagar per månad eller oftare. Andelen var något högre bland kvinnor, där 7 procent rapporterade återkommande hot eller våld.

På grund av låg svarsfrekvens kan vi bara redovisa resultaten för ett begränsat antal grupper. De tillgängliga uppgifterna visar att konstnärer i åldern 50–64 år var den grupp som i högst utsträckning upplevde regelbundet hot eller våld (14 procent). Även konstnärer med utländsk bakgrund rapporterade mer återkommande utsatthet än genomsnittet (8 procent). Bland företagare uppgav 10 procent av dem som blivit utsatta att hot eller våld hade förekommit några dagar per månad eller oftare.

Bland dem som upplevde att de hade utsatts för hot eller våld uppgav flest att det kom från publik eller allmänhet (se figur 18). Det gällde 51 procent av kvinnorna och 62 procent av männen. Hot eller våld via sociala medier eller över nätet var också vanligt och rapporterades av 42 procent av kvinnorna och 44 procent av männen som hade upplevt hot eller våld. Kvinnor uppgav i något högre grad än män att hot eller våld kom från personer i det kollegiala sammanhanget: 27 procent uppgav kollegor eller motsvarande och 19 procent uppgav arbets- eller uppdragsgivare.

Figur 19. Andel (i procent) av dem som upplevde att de hade utsatts för hot eller våld de senaste 12 månaderna, fördelat efter vem som utsatt dem och yrkesställning (flera svar kunde markeras).*

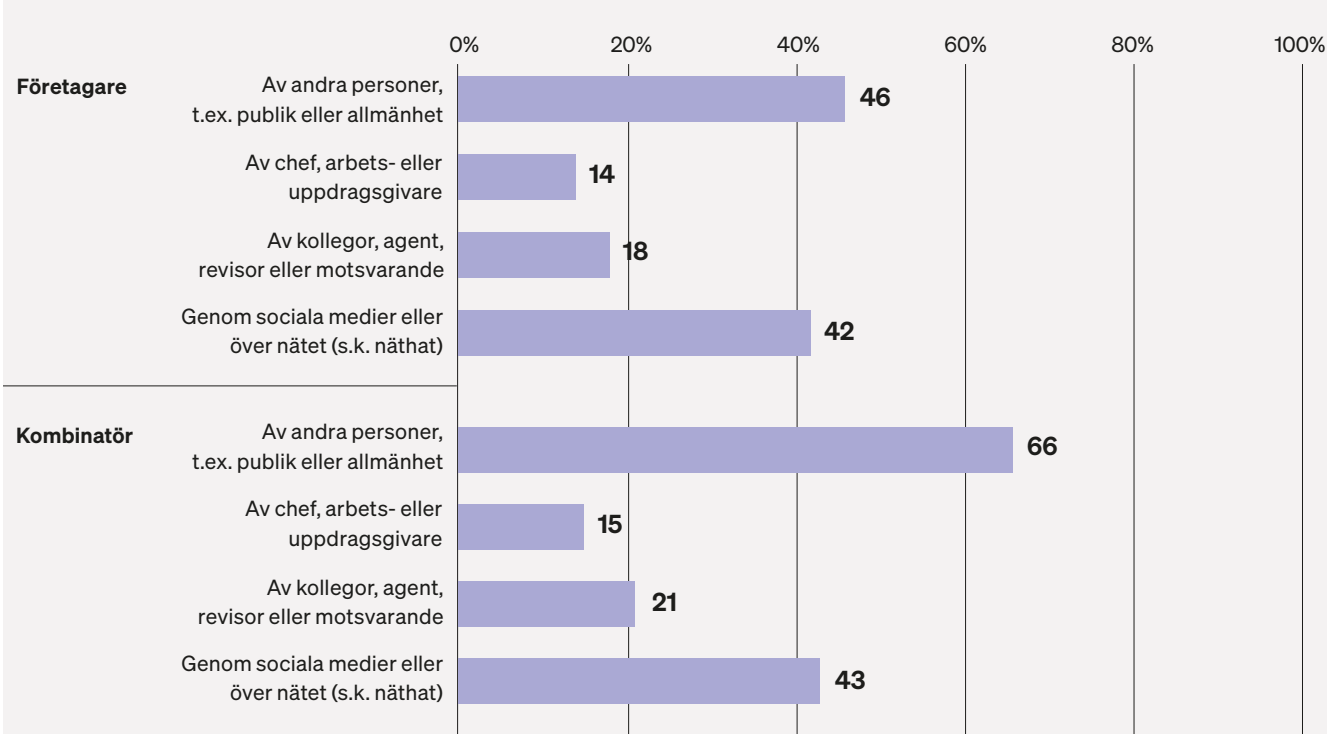

** Gruppen anställda redovisas inte på grund av låg svarsfrekvens.*

När resultaten fördelas efter yrkesställning (se figur 19) framgår att hot och våld främst kom från externa aktörer bland dem som uppgav att blivit utsatta. Detta gällde både kombinatörer och företagare. Uppgifter för anställda redovisas inte på grund av ett begränsat antal svar.

Bland företagare och kombinatörer som upplevde att de blivit utsatta kom hot och våld främst från publik eller allmänhet samt via sociala medier eller över nätet. Andelarna var dock något högre bland kombinatörer, där två tredjedelar (66 procent) uppgav publik eller allmänhet och 43 procent uppgav sociala medier eller över nätet. Motsvarande andelar bland företagare var 46 respektive 42 procent. Utsatthet från kollegor eller motsvarande samt från chefer eller uppdragsgivare förekom i båda grupperna, men på betydligt lägre nivåer än från externa aktörer.

Avstått från framförande

Vi ville också undersöka i vilken utsträckning konstnärer avstod från konstnärlig verksamhet – såsom skapande, framträdanden, publicering eller medverkan – på grund av diskriminering, trakasserier, hot eller våld.

”Det skulle eventuellt kunna vara så att kulturskribenter och konstnärer rent generellt börjat ägna sig åt självcensur i högre grad nu på senare tid. Detta på grund av den ökande oron i omvärlden. Krig, stark polarisering politiskt och så vidare.”

Fritextsvar från en konstnär.

När resultaten fördelas efter yrkesställning framgår att kombinatörer i högst grad avstod från framföranden, följt av anställda, medan företagare avstod mer sällan.

Totalt uppgav omkring en av tjugo att de under det senaste året hade avstått från ett konstnärligt framförande av dessa skäl (se figur 20). Kvinnor avstod i något högre utsträckning än män. I de flesta åldersgrupper uppgick andelen till omkring 7 procent, medan konstnärer över 65 år mer sällan avstod.

Konstnärer med utländsk bakgrund avstod i högre grad än konstnärer med svensk bakgrund (12 respektive 5 procent). Det fanns även skillnader mellan konstområdena, där konstnärer inom film avstod i högre utsträckning än inom övriga områden.

Figur 20. Andel (i procent) av samtliga som uppgav att de hade avstått från konstnärligt framförande de senaste 12 månaderna till följd av diskriminering, trakasserier, hot eller våld, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

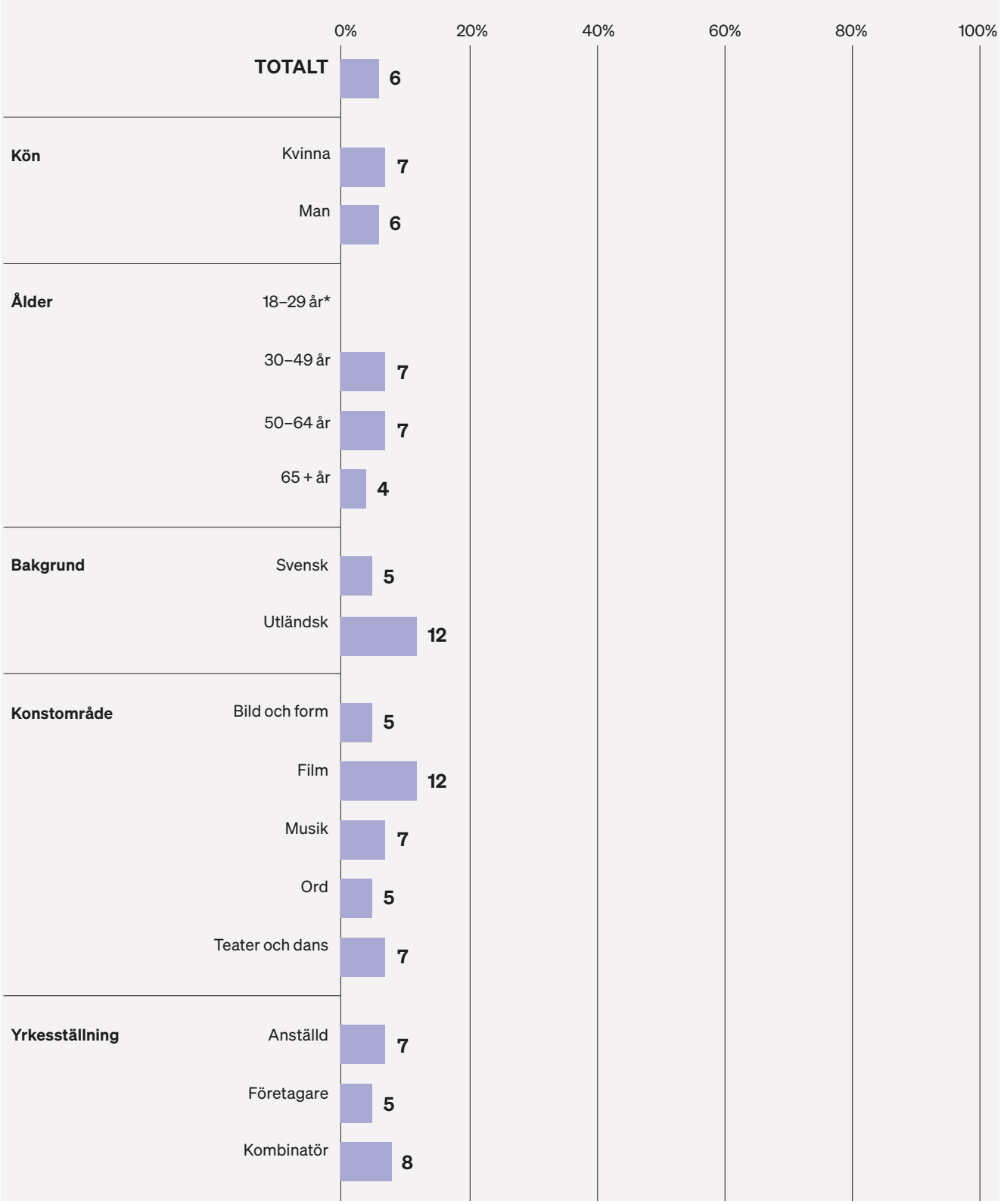

Den fysiska arbetsmiljön

I enkäten ingick flera frågor om hur den fysiska arbetsmiljön såg ut för konstnärer. Frågorna handlade bland annat om exponering för buller, damm och kemikalier, om bristande tillgång till utrustning och om förekomst av arbetsskador.

Förhållande i den fysiska arbetsmiljön

Kvinnor uppgav i högre grad än män att de upplevde störningar och brister i den fysiska arbetsmiljön halva tiden eller mer (se figur 21). Skillnaderna var särskilt tydliga när det gällde arbetsplatsens utformning, där 43 procent av kvinnorna uppgav återkommande problem jämfört med 32 procent av männen. Även temperaturrelaterade besvär, dålig ventilation och brister i IT- och datormiljö rapporterades i högre grad av kvinnor.

Den enda kategorin där högre andel män rapporterade brister var buller eller störande ljud. Där upplevde 19 procent av männen och 14 procent av kvinnorna att de påverkades halva tiden eller oftare. I övriga kategorier, såsom brister i utrustning och exponering för kemikalier, låg kvinnornas nivåer genomgående något högre än männens.

”Det är en akut brist på ordentliga arbetslokaler för konstnärer. I mitt fall övningsrum/replokal för musiker. Vi är förpassade till industriområden, källare, rivningskontrakt med dåligt ljus, dålig ventilation mm.”

Fritextsvar från en konstnär.

Förekomsten av störningar i den fysiska arbetsmiljön varierade mellan konstnärer med olika yrkesställning (se figur 22). Kombinatörer var genomgående den mest utsatta gruppen och rapporterade högst nivåer av återkommande problem när det gällde bland annat arbetsplatsens utformning, brister i utrustning samt otillfredsställande IT- och datormiljö.

Anställda var mest utsatta för buller, dålig belysning och bristfällig ventilation, medan företagare låg lägre i de flesta kategorier. Temperaturproblem var vanligt förekommande för både kombinatörer och anställda, där omkring en tredjedel uppgav att de drabbades halva tiden eller mer.

Att företagare rapporterade lägre nivåer i flera kategorier kan delvis hänga samman med att de ofta ansvarar för sin egen arbetslokal. Samtidigt kan just detta ansvar innebära mer begränsad möjligheten att påtala brister eftersom det saknas en arbetsgivare att rikta kritik mot eller kräva åtgärder av.

Figur 21. Andel (i procent) av samtliga som upplevde att de hade utsatts för följande störningar halva tiden eller mer, fördelat efter kön (flera svar kunde markeras).

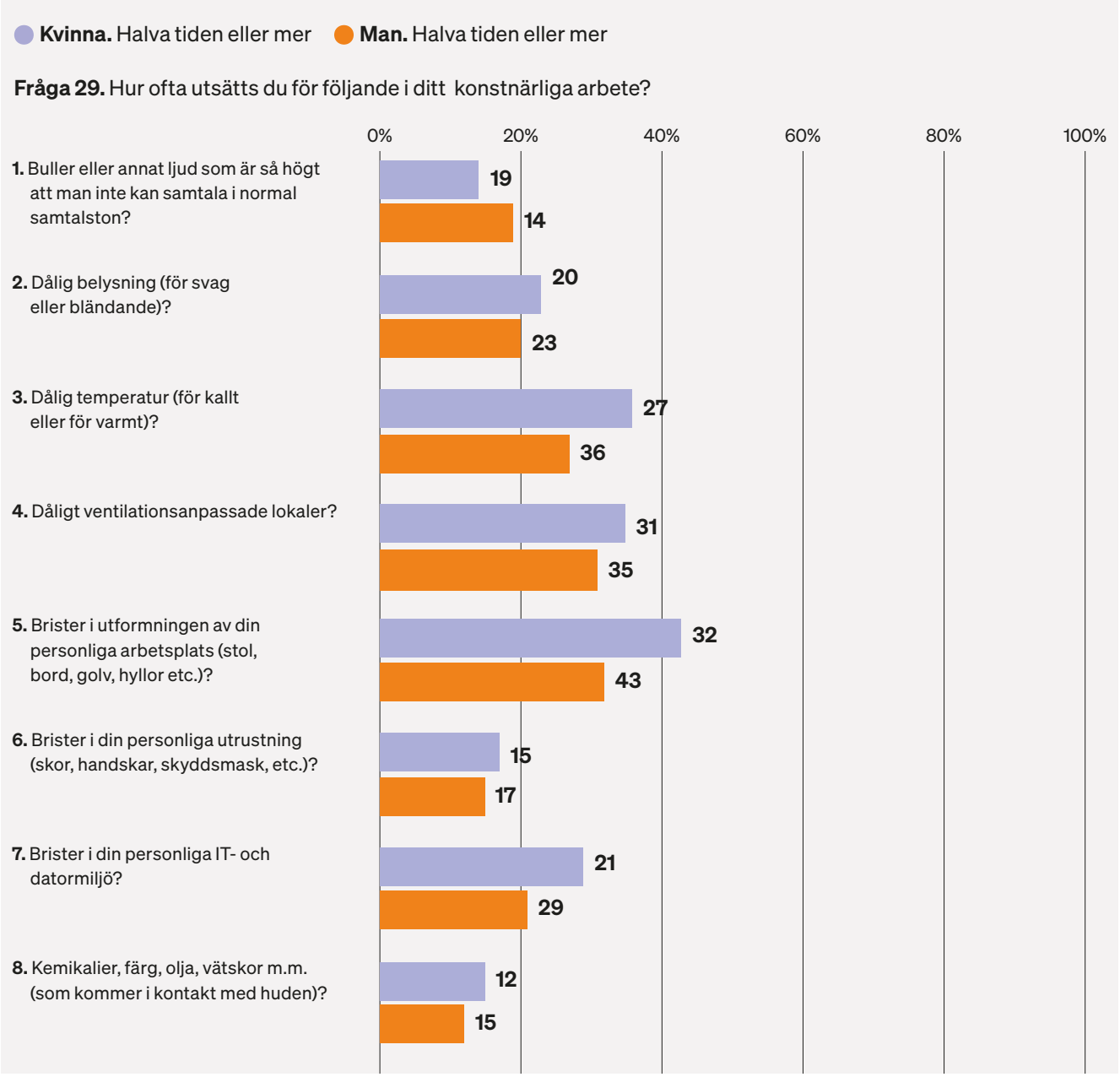

Figur 22. Andel (i procent) av samtliga som upplevde att de hade utsatts för följande störningar halva tiden eller mer, fördelat efter yrkesställning (flera svar kunde markeras).

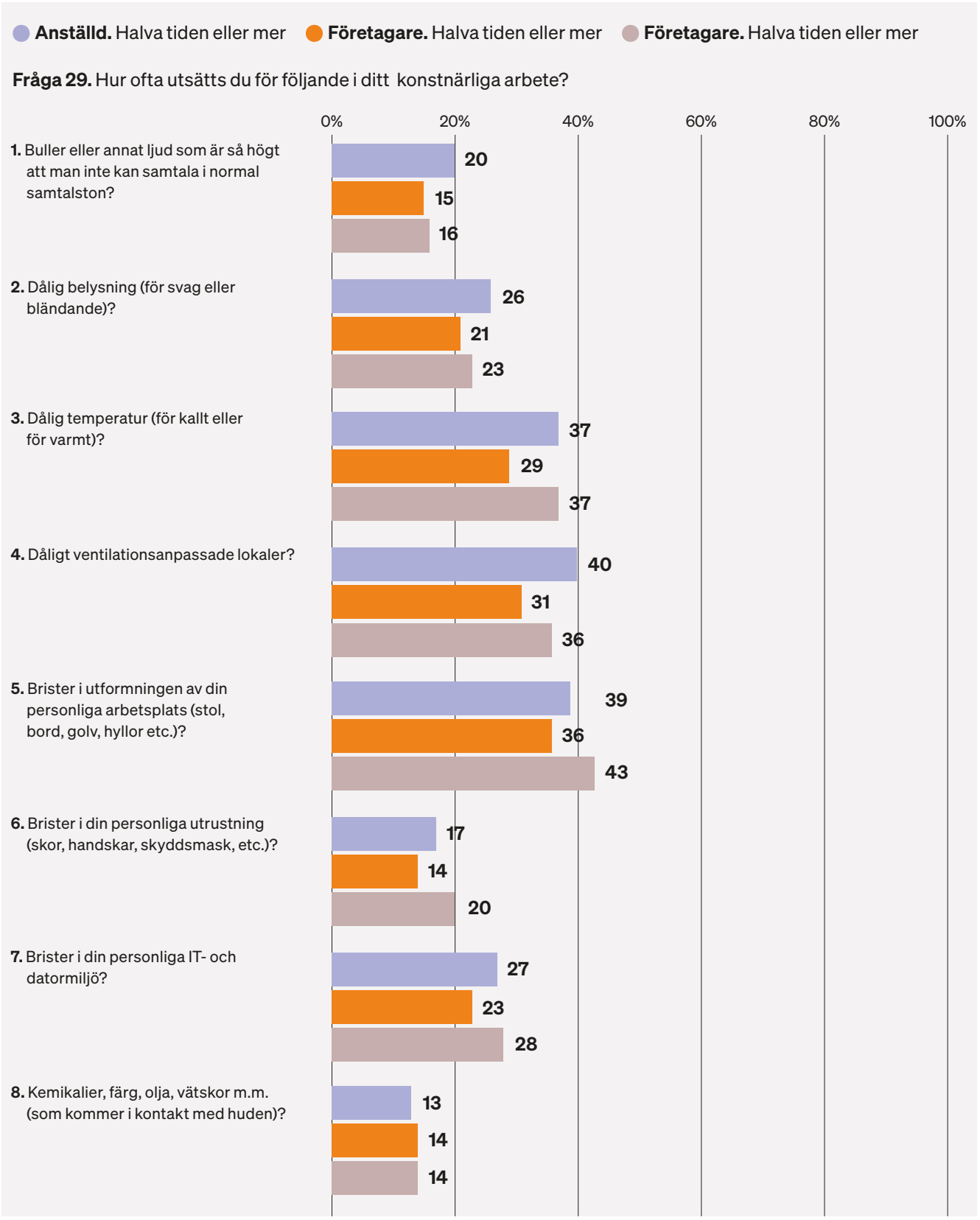

Luftkvalitet

Störningar i den fysiska arbetsmiljön kan även handla om luftburna ämnen, till exempel damm, gaser, ångor eller lösningsmedel som konstnärer riskerar att exponeras för i sitt arbete.

”Eftersom jag är självanställd/egenföretagare är många av dessa frågor ställda på ett sätt som gör dem svåra att svara på. Om vi ska få fortbildning, kunna få ordning på vår arbetsmiljö, rimliga sjukpenningar/SGI, ha adekvat utrustning, möjlighet att ventilera kring sitt arbete, etc. ska det till att vi löser detta för oss själva eller på egen hand. Detta är sällan dock saker som prioriteras, då all inkomst behövs för att överleva, i största allmänhet.”

Fritextsvar från en konstnär.

Exponering för luftburna partiklar och kemiska ämnen i arbetsmiljön förekom i relativt begränsad omfattning, men med vissa könsskillnader (se figur 23). Kvinnor upplevde i något högre grad än män att de utsattes för damm från textil, trä eller liknande material halva tiden eller mer (19 respektive 16 procent). När det gäller damm från metaller, sten eller mineraler var skillnaderna små, liksom för kemikalier i luften.

Uppdelat efter yrkesställning var damm från textil, trä eller liknande material den vanligaste exponeringen i samtliga grupper (se figur 24). Mellan 17 och 20 procent uppgav att de utsattes för detta halva tiden eller oftare.

Exponering för damm från metaller, sten, kvarts, cement, asbest eller mineralull var mindre vanlig och rapporterades främst av kombinatörer. Även exponering för kemikalier förekom i begränsad omfattning, med små skillnader mellan yrkesställningarna.

Figur 23. Andel (i procent) av samtliga som upplevde att de hade utsatts för följande störningar halva tiden eller oftare, fördelat efter kön (flera svar kunde markeras).

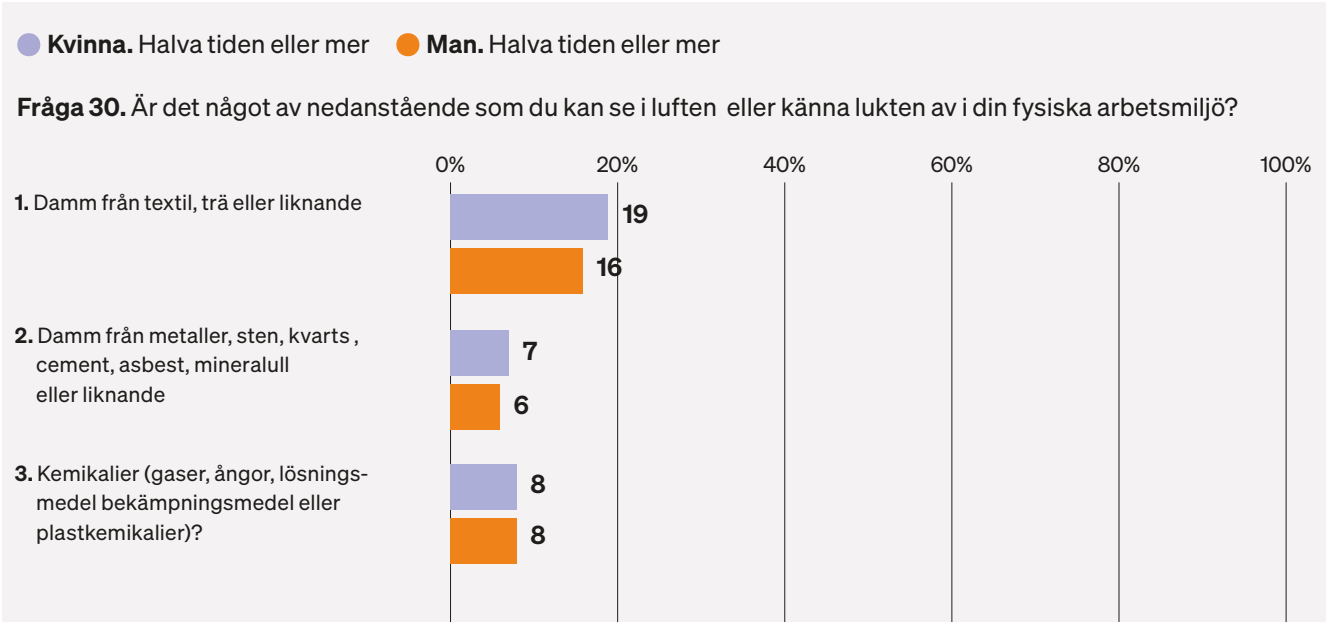

Figur 24. Andel (i procent) av samtlig som upplevde att de hade utsatts för följande störningar halva tiden eller oftare, fördelat efter yrkesställning (flera svar kunde markeras).

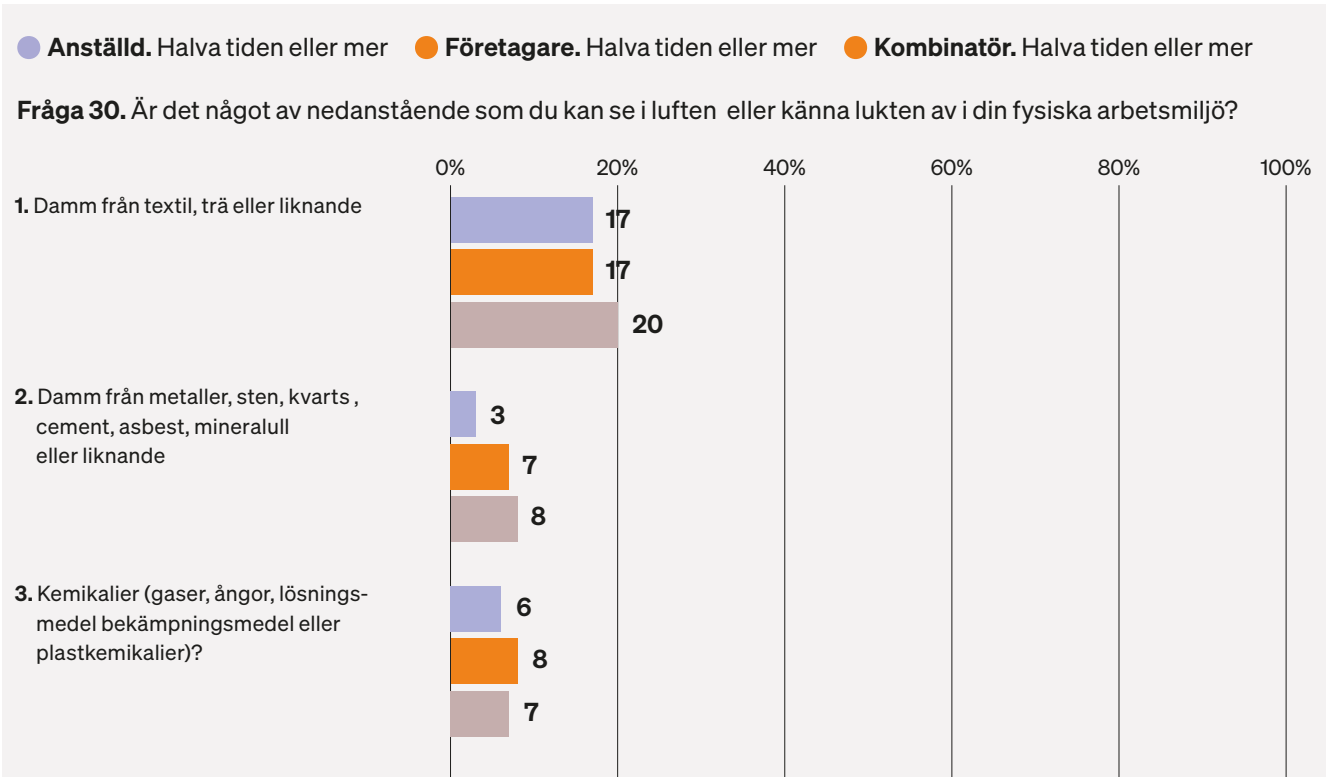

Arbetsställningar och arbetsrörelser

Brister i den fysiska arbetsmiljön kan i värsta fall leda till av arbetsskador. Därför ställde vi frågor som rörde tunga lyft, ensidiga arbetsrörelser, statisk belastning och andra förhållanden som kan påverka konstnärers hälsa över tid.

”Som frilansande cirkusartist innebär det ständiga resandet I framför allt Europa en komplex vardag, där hanteringen av försäkringar, skatter och sjukpenning ofta är krångliga och tidskrävande. Den fysiskt krävande arbetsmiljön gör att tillgång till bra sjukvård och möjligheten till sjukskrivning är avgörande, men höga kostnader och osäkerheten kring ersättning vid skador skapar en konstant stress som påverkar trygghet och arbetsmiljö på ett avgörande sätt.”

Fritextsvar från en konstnär.

Figur 25. Andel (i procent) av samtliga svarande som upplevde att det fanns risk att drabbas av skador i arbetet, fördelat efter kön (flera svar kunde markeras).

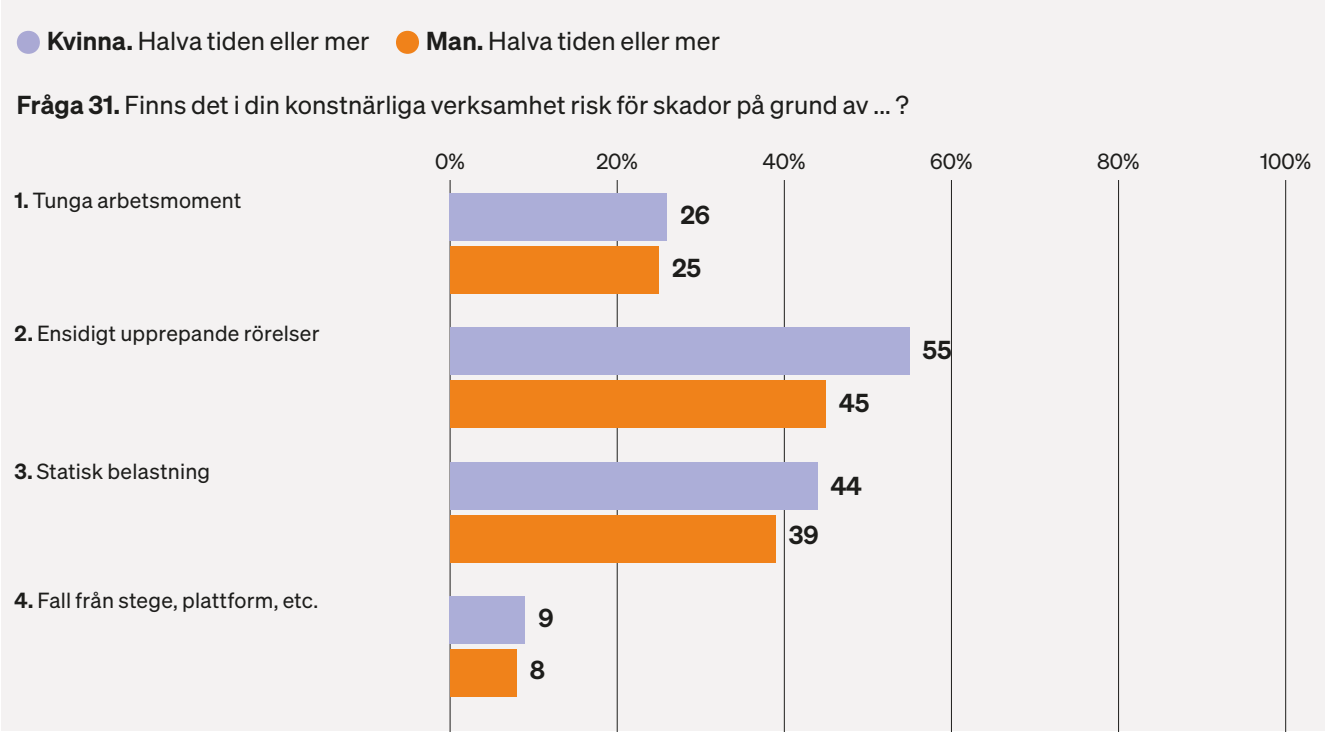

I figur 25 framgår att konstnärer i varierande grad upplevde att de hade utsatts för olika typer av skaderisker i sitt arbete, och att kvinnor genomgående rapporterade högre nivåer än män. Risken för skador till följd av ensidigt upprepande rörelser var mest utbredd; 55 procent av kvinnorna och 45 procent av männen uppgav att de arbetade under sådana förhållanden halva tiden eller mer. Även statisk belastning var vanligt förekommande, där 44 procent av kvinnorna och 39 procent av männen hade utsatts halva tiden eller oftare.

Tunga arbetsmoment och fallrisker rapporterades i lägre grad, men kvinnorna uppgav ändå något högre utsatthet än männen.

Utifrån yrkesställning visar figur 26 att de vanligaste riskerna handlade om ensidigt upprepade rörelser, där 51 procent av kombinatörer, företagare och anställda upplevde att de utsattes halva tiden eller mer. Även statisk belastning var vanligt förekommande och rapporterades av 43 procent av kombinatörerna, 41 procent av företagarna och 34 procent av de anställda.

Kombinatörer uppgav dessutom något högre risk för tunga arbetsmoment (29 procent) jämfört med företagarna (23 procent), medan 12 procent av de anställda uppgav att de regelbundet utsattes för fallrisker från exempelvis stegar eller plattformar.

Figur 26. Andel av samtliga svarande som upplevde att det fanns risk att drabbas av skador i arbetet, fördelat efter yrkesställning (flera svar kunde markeras).

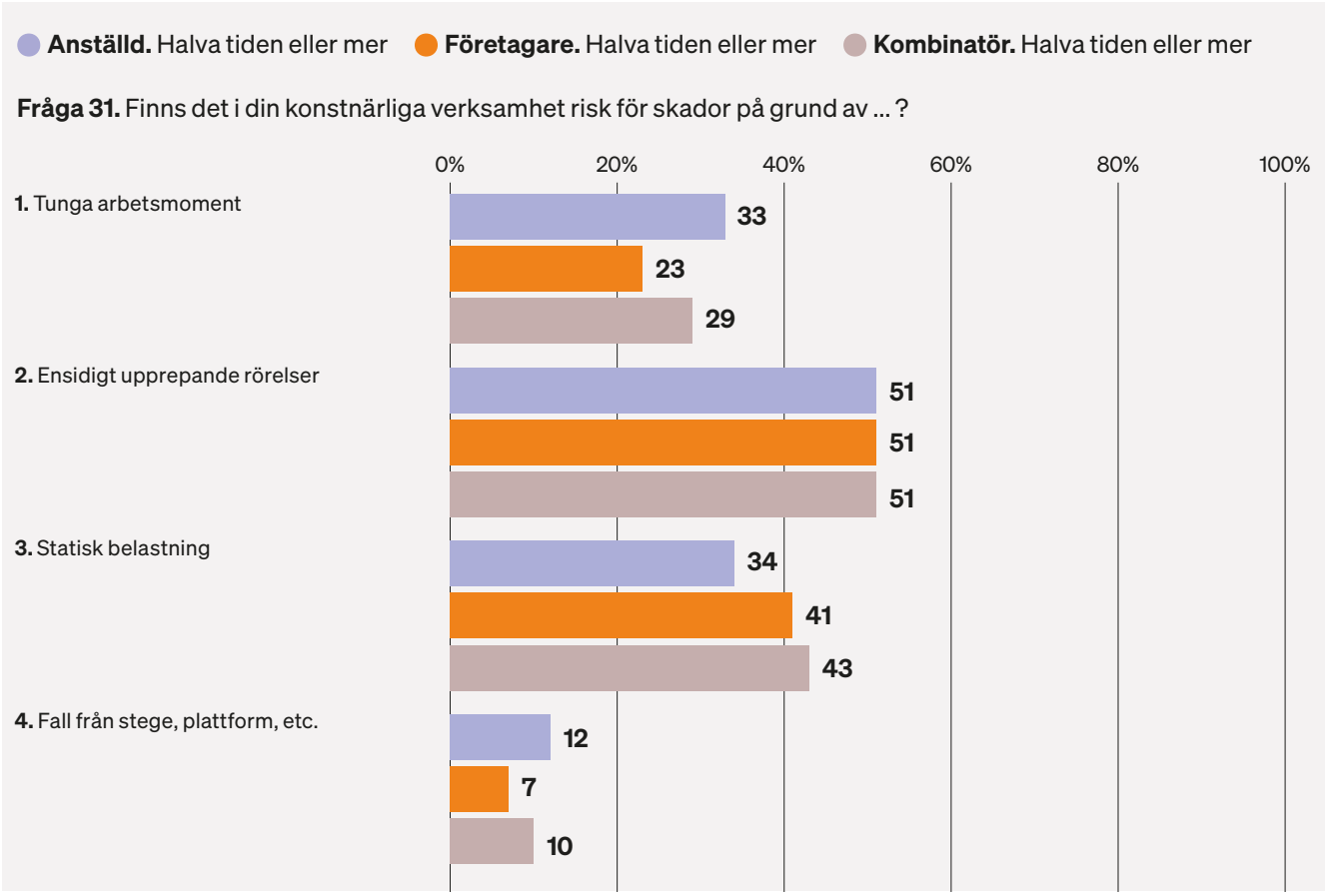

KONSTNÄRSNÄMNDEN

Arbete i hemmet

Vi ställde en fråga om konstnärerna helt eller delvis hade utfört sitt konstnärliga arbete i hemmet under de senaste tolv månaderna.

Hemarbete var mycket vanligt bland konstnärer. Ungefär fyra av fem uppgav att de helt eller delvis hade arbetat hemma under de senaste tolv månaderna (se figur 27). Kvinnor och män rapporterade nästan identiska nivåer (82 respektive 81 procent). Skillnaderna mellan åldersgrupperna var små; de yngsta konstnärerna arbetade något oftare hemma, medan gruppen 65 år och äldre gjorde det något mer sällan.

Variationerna var större mellan konstområdena. Inom området ord uppgick andelen som arbetat hemma till 95 procent, medan bild och form låg lägst med 73 procent. Sett till yrkesställning hade företagare en något högre andel hemarbete än anställda och kombinatörer.

”Många av oss konstnärer arbetar hemifrån eftersom vi inte har råd med stora arbetslokaler och med nedmonteringen av kulturen blir vi flera som skapar arbetsplatser i våra hem vilket skapar en ohälsosam livsstil mellan arbete och privatliv.”

Fritextsvar från en konstnär.

Bland dem som arbetade hemma uppgav sju av tio att hemarbetet utgjorde minst halva arbetstiden (se figur 28). Nivåerna var relativt jämna mellan kvinnor och män (71 respektive 69 procent). Andelen ökade något med åldern, och bland konstnärer som var 65 år eller äldre var det högst andel som arbetade hemma minst halva tiden (80 procent).

Även här fanns skillnader mellan konstområdena. Inom området ord uppgav 87 procent att de arbetade hemma minst halva arbetstiden, medan teater och dans hade lägst andel med 59 procent. Företagare arbetade hemma minst halva arbetstiden i något större utsträckning än anställda och kombinatörer. Det kan hänga samman med att företagare ofta saknar en arbetsplats som tillhandahålls av en arbets- eller uppdragsgivare.

Figur 27. Andel (i procent) av samtliga svarande som uppgav att de helt eller delvis hade utfört arbete i hemmet de senaste 12 månaderna, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

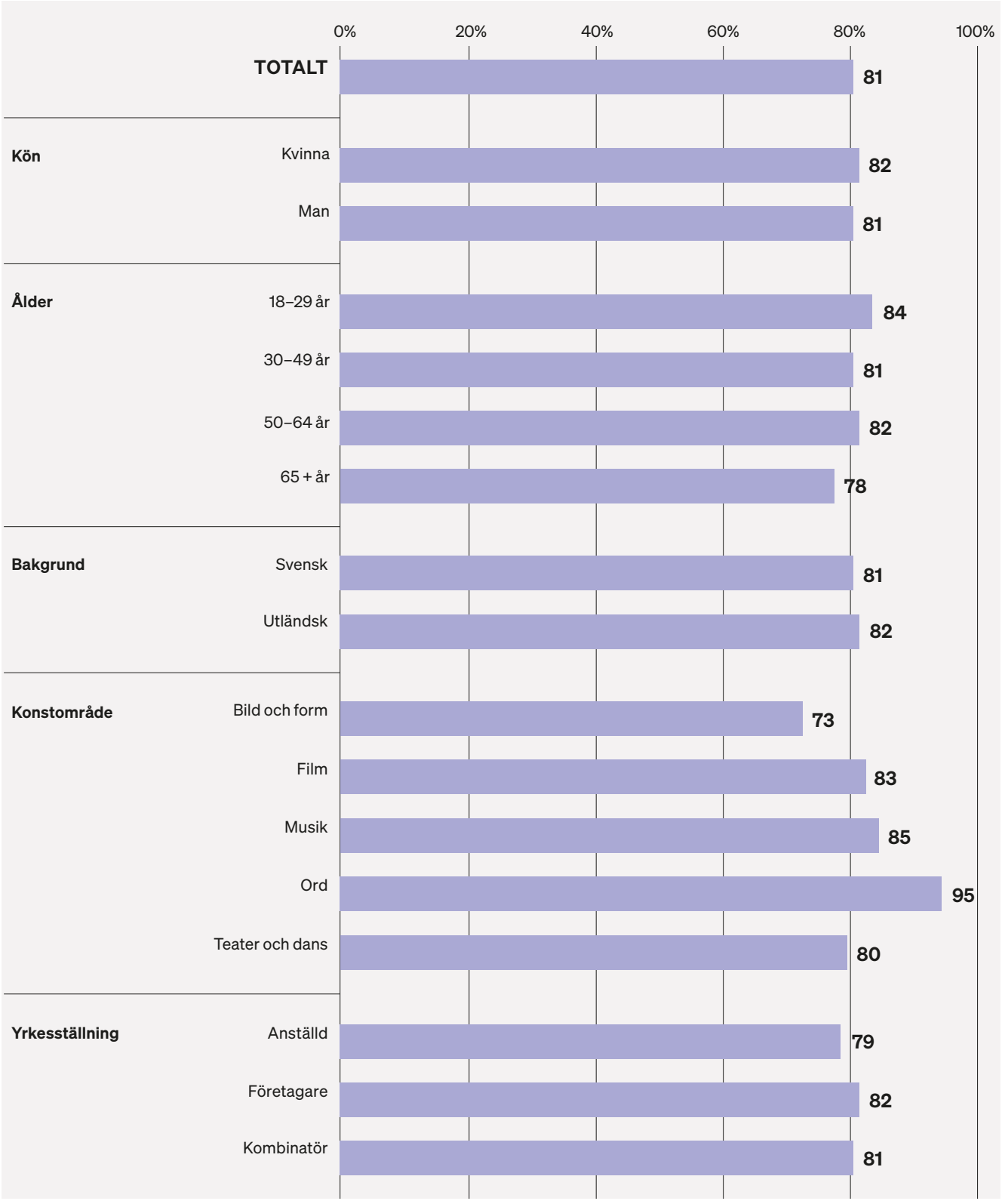

Figur 28. Andel (i procent) av dem som uppgav att de hade utfört arbete i hemmet de senaste 12 månaderna halva tiden eller oftare, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

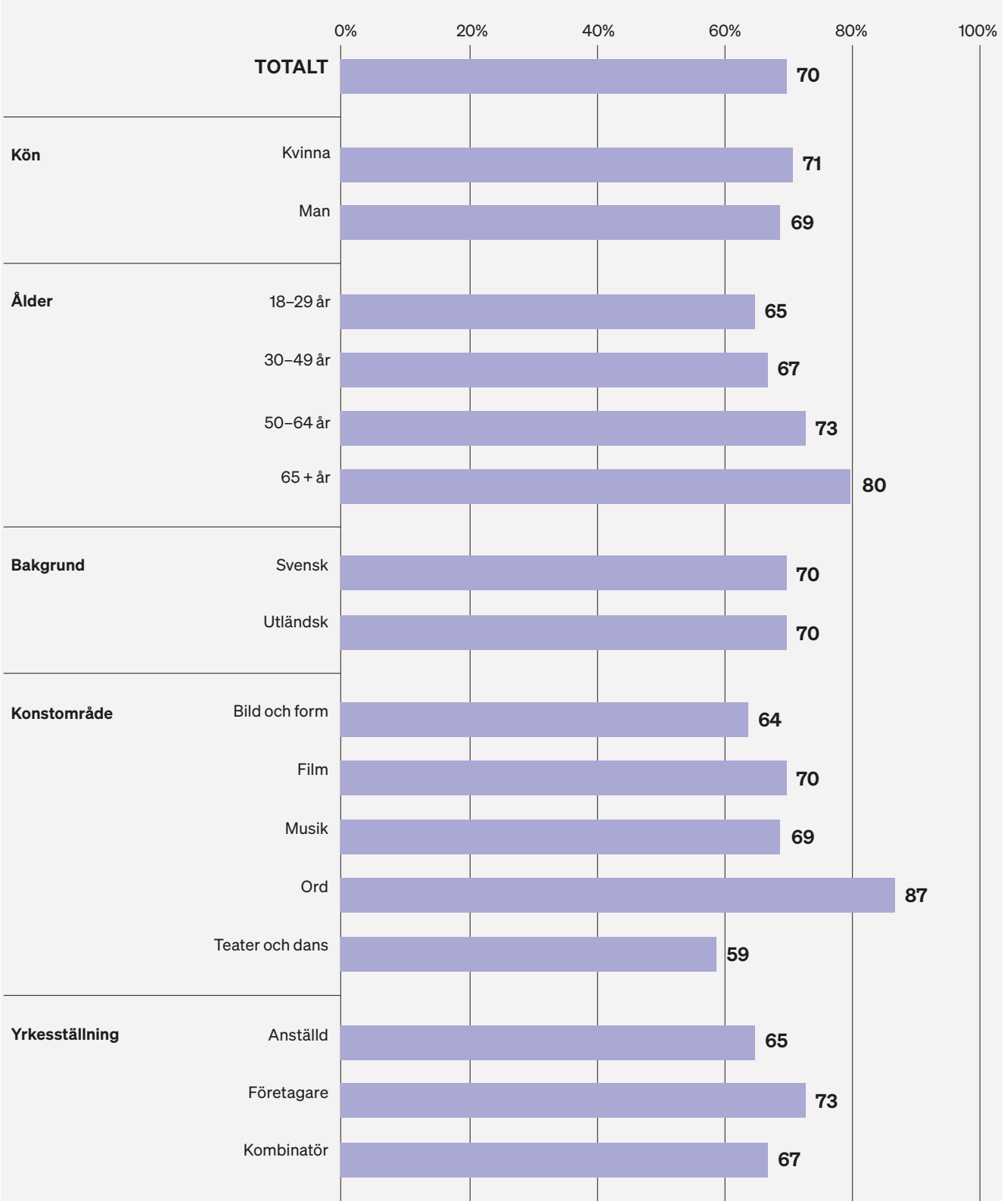

Sjuknärvaro, sjukdom och skador

För att kunna bedöma olika aspekter av konstnärers hälsa ställde vi ett antal frågor om sjuknärvaro, förekomst av sjukdom och risker eller skador kopplade till arbetet.

”Jag har enskild firma och har inte någon gång ens ansökt om vare sig sjukpenning eller vab (trots att jag har tre barn som naturligtvis är sjuka då och då). Som egen företagare bidrar jag genom egenavgifter och skatt till det allmänna men står helt utan sjukpenning och vab själv.”

Fritextsvar från en konstnär.

Sjuknärvaro

Det var vanligt att konstnärerna arbetade trots att de var sjuka, vilket framgår av figur 29. Totalt hade 41 procent arbetat trots sjukdom fyra gånger eller mer under de senaste tolv månaderna, och ytterligare 33 procent hade gjort det två till tre gånger. Endast en mindre andel (15 procent) uppgav att de aldrig hade arbetat när de varit sjuka.

Skillnaderna mellan kvinnor och män var små, även om något större andel kvinnor hade arbetat sjuka vid flera tillfällen. De yngsta konstnärerna rapporterade den högsta sjuknärvaron, medan konstnärer över 65 år uppgav i större utsträckning att de sällan eller aldrig hade arbetat sjuka.

Variationer fanns även mellan konstområden. Sjuknärvaron var högst inom film och musik, där nästan hälften hade arbetat trots sjukdom vid minst fyra tillfällen. Bland yrkesställningarna uppgav företagare och kombinatörer något högre sjuknärvaro än anställda. Det kan delvis förklaras av att företagare och kombinatörer ofta har svårare att kvalificera sig för ersättning på samma villkor som anställda.

Ekonomiska och praktiska skäl framstår som avgörande för varför många konstnärer arbetade trots sjukdom (se figur 30). Det vanligaste skälet var att ingen annan kan utföra arbetet, vilket 80 procent av de svarande uppgav. Nästan hälften svarade att de inte hade råd att vara sjukskrivna, och 44 procent uppgav rädsla för att förlora arbete eller uppdrag. Närmare tre av tio uppgav dessutom att de haft problem med att få en korrekt beräknad sjukpenning.

Skillnaderna mellan olika bakgrundskategorier var små när det gäller skälen till sjuknärvaro. Yngre konstnärer uppgav dock i högre grad att de var rädda att förlora uppdrag, och företagare samt kombinatörer rapporterade en något större ekonomisk press än anställda. Inom konstområdet teater och dans framstod ekonomiska skäl som särskilt betydelsefulla.

Figur 29. Andel (i procent) av samtliga svarande som uppgav att de hade arbetat trots sjukdom de senaste 12 månaderna, fördelat efter hur ofta och samtliga bakgrundskategorier.

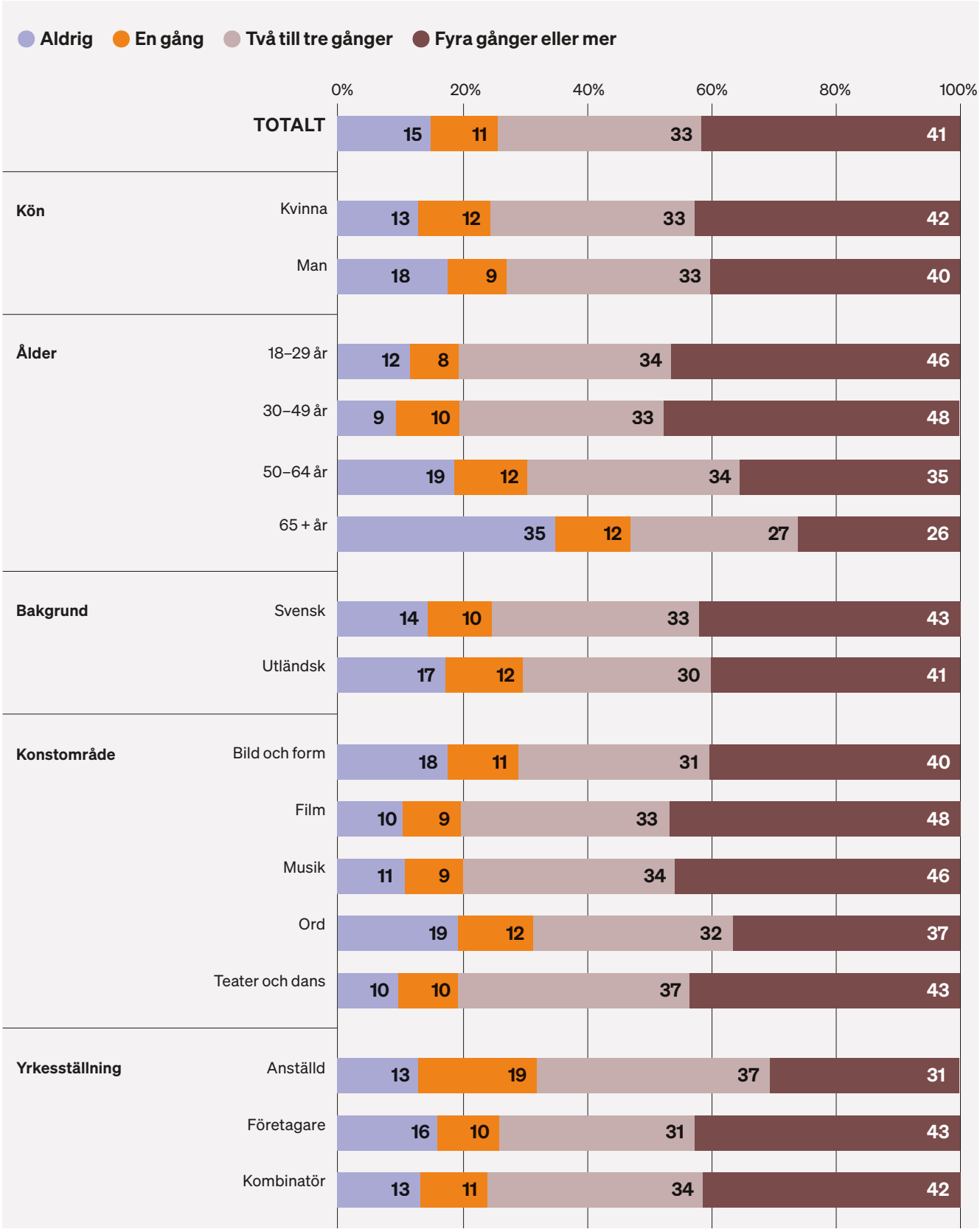

Figur 30. Andel (i procent) av dem som uppgav att de hade arbetat trots sjukdom de senaste 12 månaderna, fördelat efter orsak och samtliga bakgrundskategorier (flera svar kunde markeras).

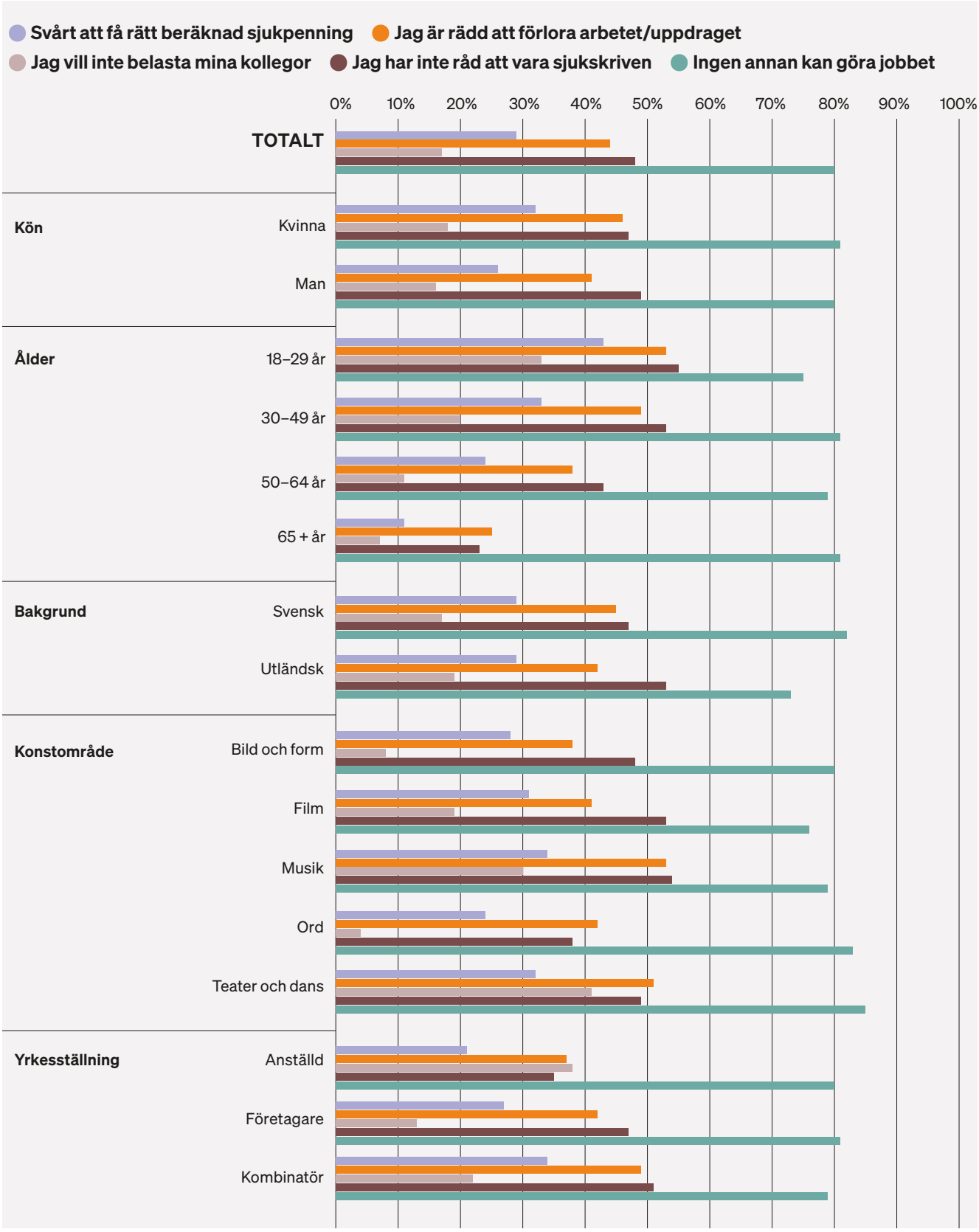

Arbetsrelaterade och kroppsliga besvär

För att få en uppfattning om konstnärers kroppsliga besvär innehöll enkäten en fråga om deras fysiska hälsotillstånd, det vill säga om de hade haft ont i någon kroppsdel under de tre senaste månaderna.

”Sämre ekonomi gör att jag måste tacka ja till varje uppdrag, köpa lite sämre verktyg och skyddsutrustning och jobba trots smärta i kroppen.”

Fritextsvar från en konstnär.

Figur 31. Andel (i procent) av samtliga svarande som uppgav att de haft smärta de senaste 3 månaderna några dagar per vecka eller oftare, fördelat efter kön (flera svar kunde markeras).

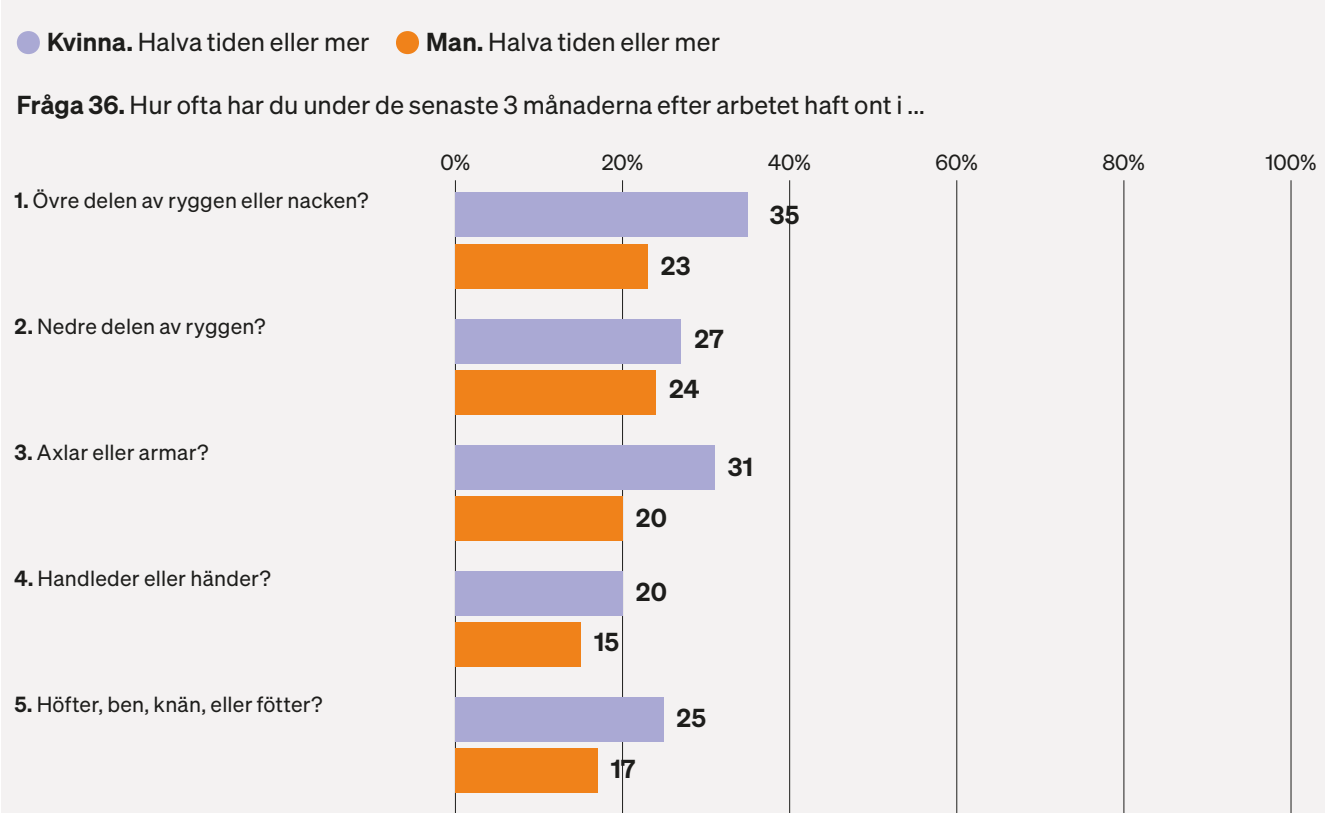

Figur 32. Andel (i procent) av samtliga svarande som uppgav att de haft smärta de senaste 3 månaderna några dagar per vecka eller oftare, fördelat efter yrkesställning (flera svar kunde markeras).

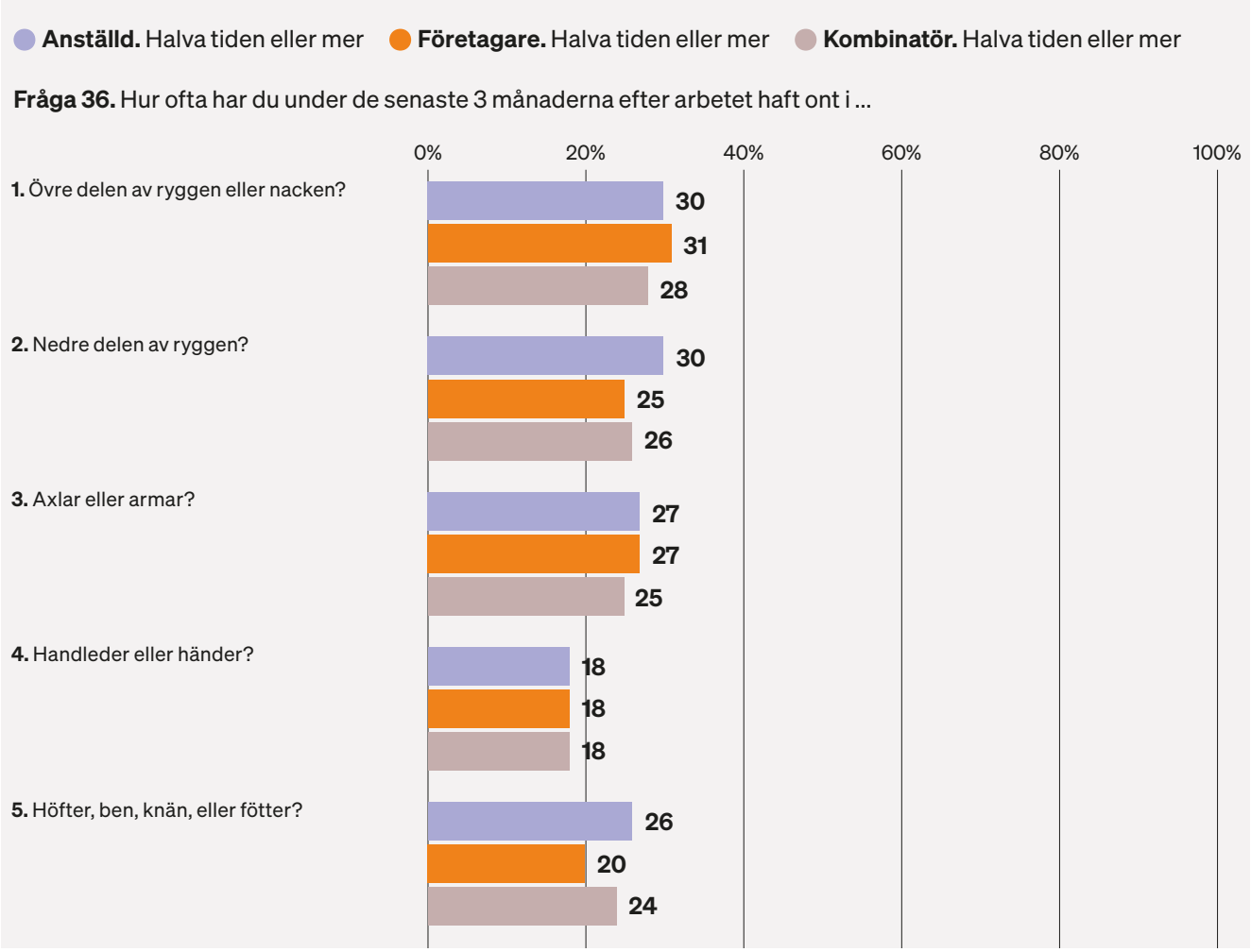

En betydande andel konstnärer uppgav att de hade återkommande smärta några dagar per vecka eller oftare, och kvinnor var mer drabbade än män (se figur 31). Kvinnor rapporterade genomgående högre nivåer av besvär i samtliga kroppsdelar. De vanligaste problemen var smärta i övre delen av ryggen eller nacken, där 35 procent uppgav återkommande besvär, och smärta i axlar eller armar med31 procent.

Män rapporterade generellt smärta i lägre utsträckning, även om smärta i nedre delen av ryggen samt i höfter, ben eller fötter förekom hos ungefär en fjärdedel av dem.

Skillnaderna mellan anställda, kombinatörer och företagare var över lag små och följer i stort samma mönster (se figur 32). Detta tyder på att yrkesställningen i sig har begränsad betydelse för kroppsliga besvär. I stället kan skillnader i hur konstnärlig verksamhet påverkar konstnärer fysiskt i högre grad antas vara kopplade till konstområde och arbetsinnehåll.

Arbetsrelaterade psykosociala besvär

Kroppsliga besvär behöver inte enbart ha fysiska orsaker. Även den psykosociala arbetsmiljön kan ge upphov till olika former av kroppsliga besvär. Därför ställde vi frågan om konstnärerna hade känt sig trötta och håglösa under de senaste tre månaderna.

”Det fanns med i en fråga som handlade om ifall man arbetade även fast man var fysiskt sjuk. Det stämmer även med att arbeta även fast man är psykiskt uttröttad. Vilket händer ganska ofta. Att alltid vara tvungen att säga ja till jobb som frilans. Att annars förlora kunder.”

Fritextsvar från en konstnär.

Trötthet och håglöshet samt sömnsvårigheter under de senaste tre månaderna var de vanligaste besvären bland både kvinnor och män (se figur 33). Kvinnor uppgav genomgående dessa besvär i något högre grad än män, särskilt när det gällde trötthet, sömnsvårigheter och svårigheter att varva ner efter arbetsdagen.

Skillnaderna mellan kvinnor och män var mindre när det gällde huvudvärk, magont och olust att gå till arbetet.

För samtliga yrkesställningar var de vanligaste besvären trötthet och håglöshet, sömnsvårigheter samt att efter arbetet ha varit för trött eller saknat tid för familj, vänner eller fritidsaktiviteter (se figur 34). Skillnaderna mellan anställda, företagare och kombinatörer var över lag små. Kombinatörer uppgav i något högre grad trötthet, svårigheter att varva ner efter arbetsdagen samt upplevelser av otillräcklighet i sin arbetsinsats, medan anställda i något högre grad rapporterade sömnsvårigheter.

Figur 33. Andel (i procent) av samtliga som uppgav att de hade haft följande besvär de senaste 3 månaderna några dagar per vecka eller oftare, fördelat efter kön (flera svar kunde markeras).

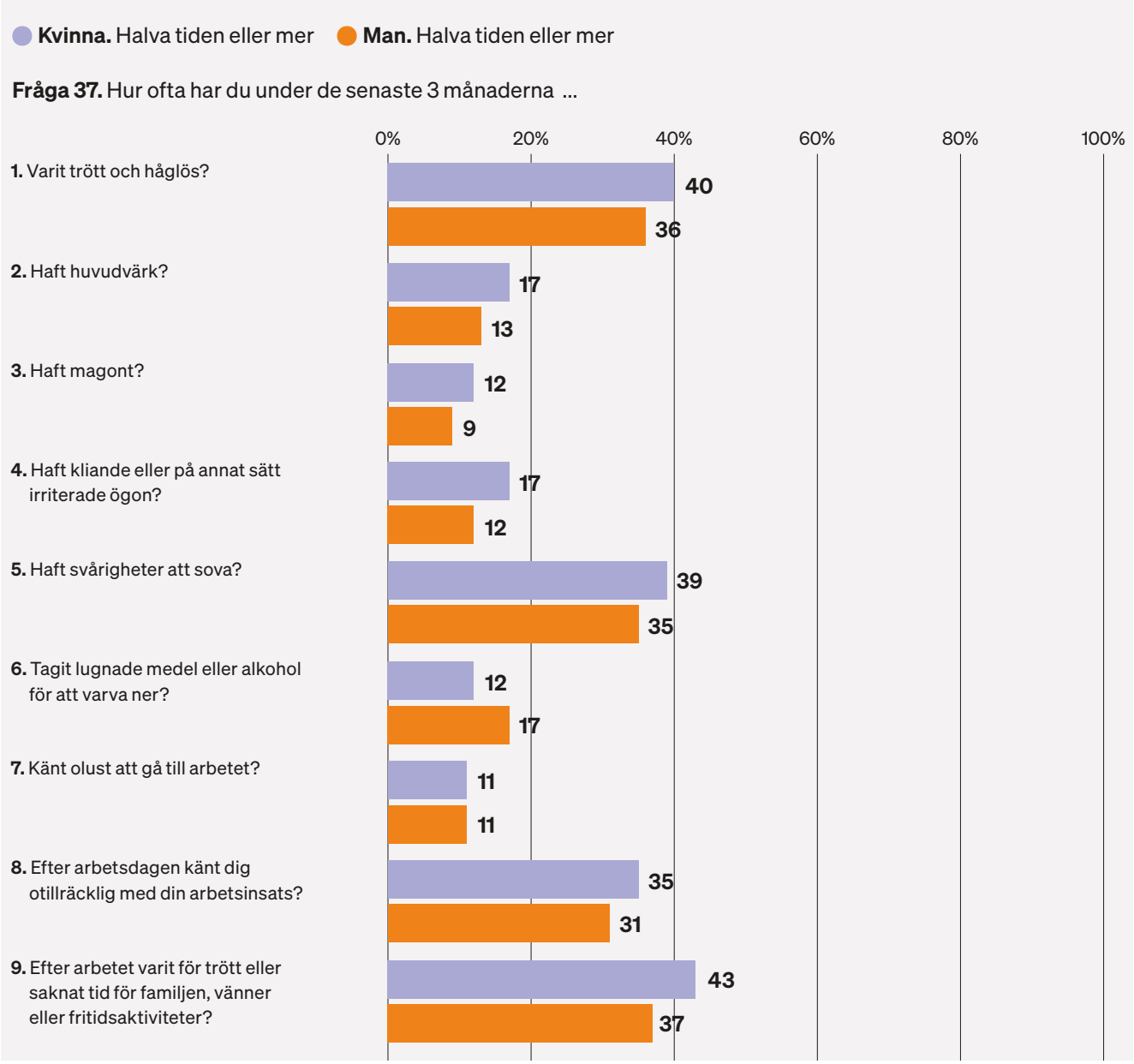

Figur 34. Andel (i procent) av samtliga som uppgav att de hade haft följande besvär de senaste 3 månaderna några dagar per vecka eller oftare, fördelat efter yrkesställning (flera svar kunde markeras).

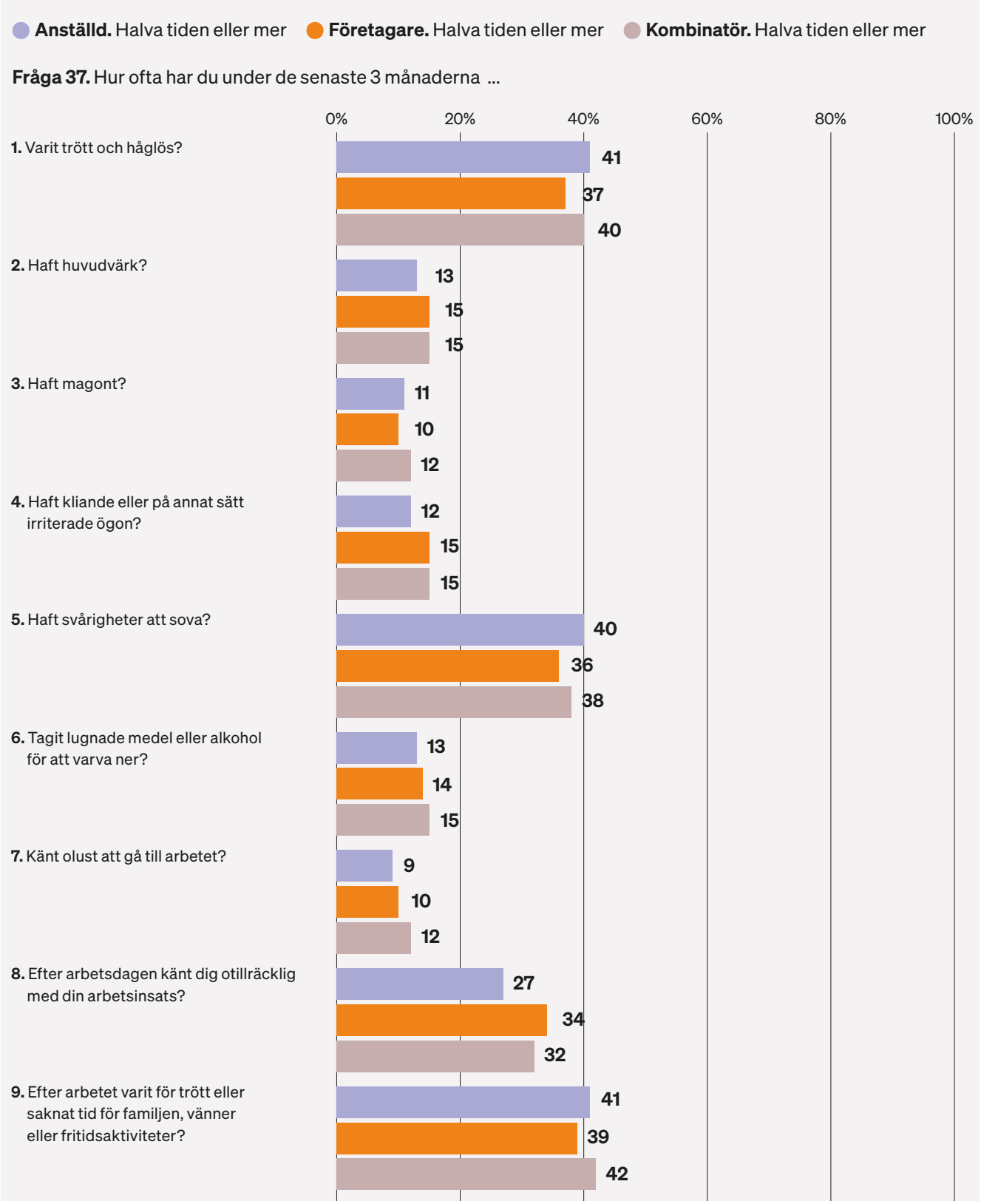

Utbildning och lärande

Konstnärer som grupp är generellt välutbildade, men yrkeslivet är ofta långt, vilket som regel innebär ett behov av fortsatt utbildning och kompetensutveckling. Därför innehöll enkäten en fråga om i vilken utsträckning konstnärerna hade fått utbildning eller kompetensutveckling av sin arbets- eller uppdragsgivare under de senaste tolv månaderna.

”Arbete med flera moment som jag inte har kompetens för eller är utbildad för. Till exempel bokföring, marknadsföring, sociala medier, producentskap och så vidare som ska göras av oss som frilansande musiker.”

Fritextsvar från en konstnär.

Utbildning och kompetensutveckling

Andelen konstnärer som har fått utbildning eller kompetensutveckling genom sin arbets- eller uppdragsgivare under de senaste tolv månaderna var låg (se figur 35). Sammantaget uppgav 11 procent att de hade tagit del av utbildningsinsatser. Kvinnor hade fått kompetensutveckling i något högre grad än män, och andelen var högre bland yngre konstnärer än bland äldre.

Det framträdde tydliga skillnader mellan konstområdena. Inom teater och dans uppgav 20 procent att de hade fått kompetensutveckling, vilket var den högsta andelen, följt av film. Inom bild och form, musik samt ord var andelarna lägre.

Anställda och kombinatörer hade i större utsträckning än företagare fått kompetensutveckling. Det är logiskt eftersom de i högre grad har en arbetsgivare eller uppdragsgivare som kan ta ansvar för och finansiera sådana insatser, medan företagare i större utsträckning förväntas ansvara för sin egen kompetensutveckling.

Den kompetensutveckling som konstnärerna har tagit del av under de senaste tolv månaderna var generellt kortvarig (se figur 36). Omkring två tredjedelar hade fått högst fyra dagars kompetensutveckling: 30 procent mindre än två dagar och 35 procent två till fyra dagar. Endast 20 procent uppgav att kompetensutvecklingen omfattade tio dagar eller mer.

Skillnaderna mellan bakgrundskategorier var relativt små, men vissa mönster kan urskiljas. Konstnärer med utländsk bakgrund samt företagare uppgav i högre grad att kompetensutvecklingen omfattade tio dagar eller mer, medan kombinatörer främst hade deltagit i kortare insatser. Anställda utmärkte sig genom att en större andel hade fått kompetensutveckling under fem till nio dagar.

Figur 35. Andel (i procent) av samtliga svarande som uppgav att de hade fått utbildning eller kompetensutveckling de senaste 12 månaderna, fördelat efter samtliga bakgrundskategorier.

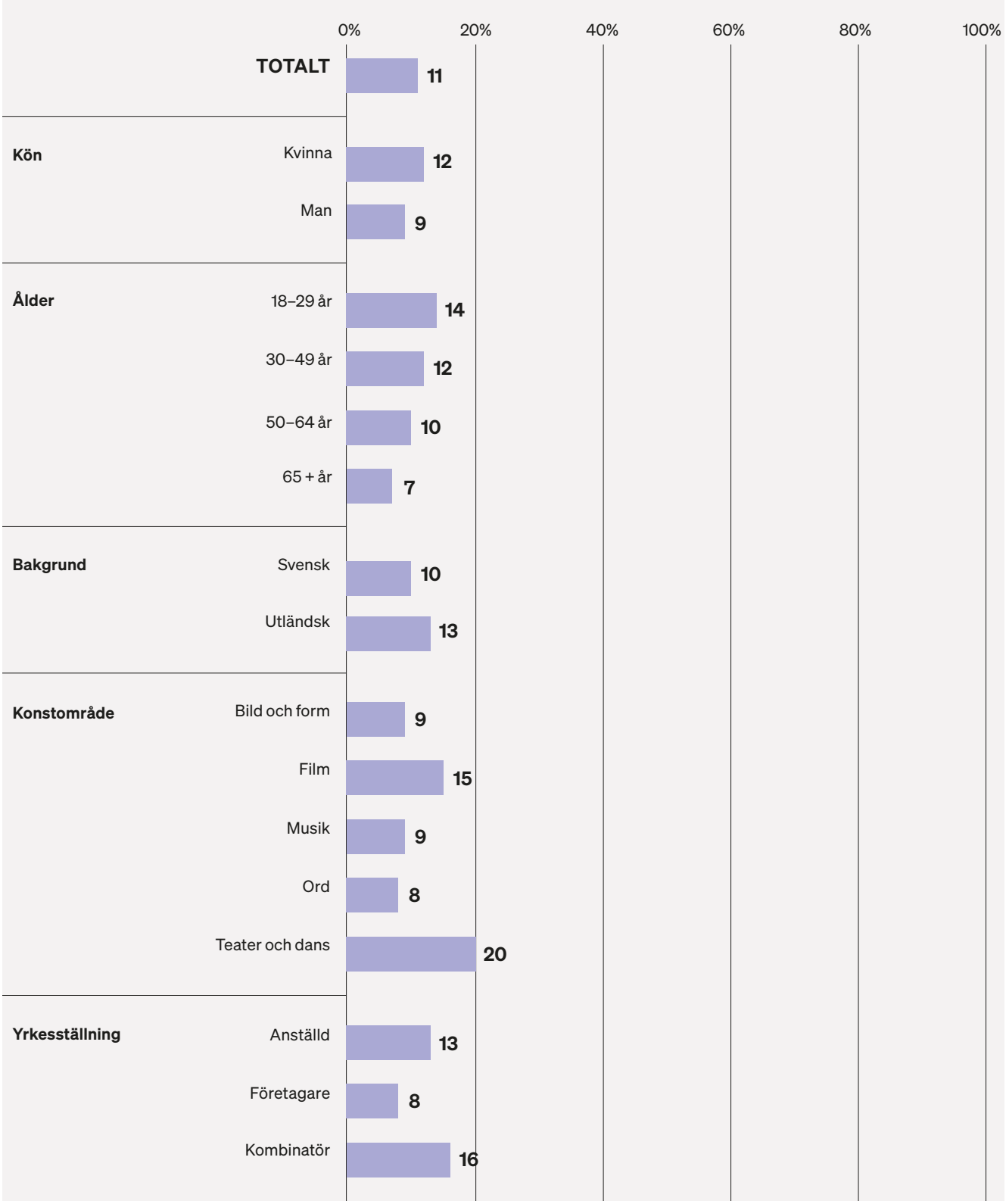

Figur 36. Andel (i procent) av dem som uppgav att de hade fått utbildning eller kompetensutveckling de senaste 12 månaderna, fördelat efter hur ofta och samtliga bakgrundskategorier.

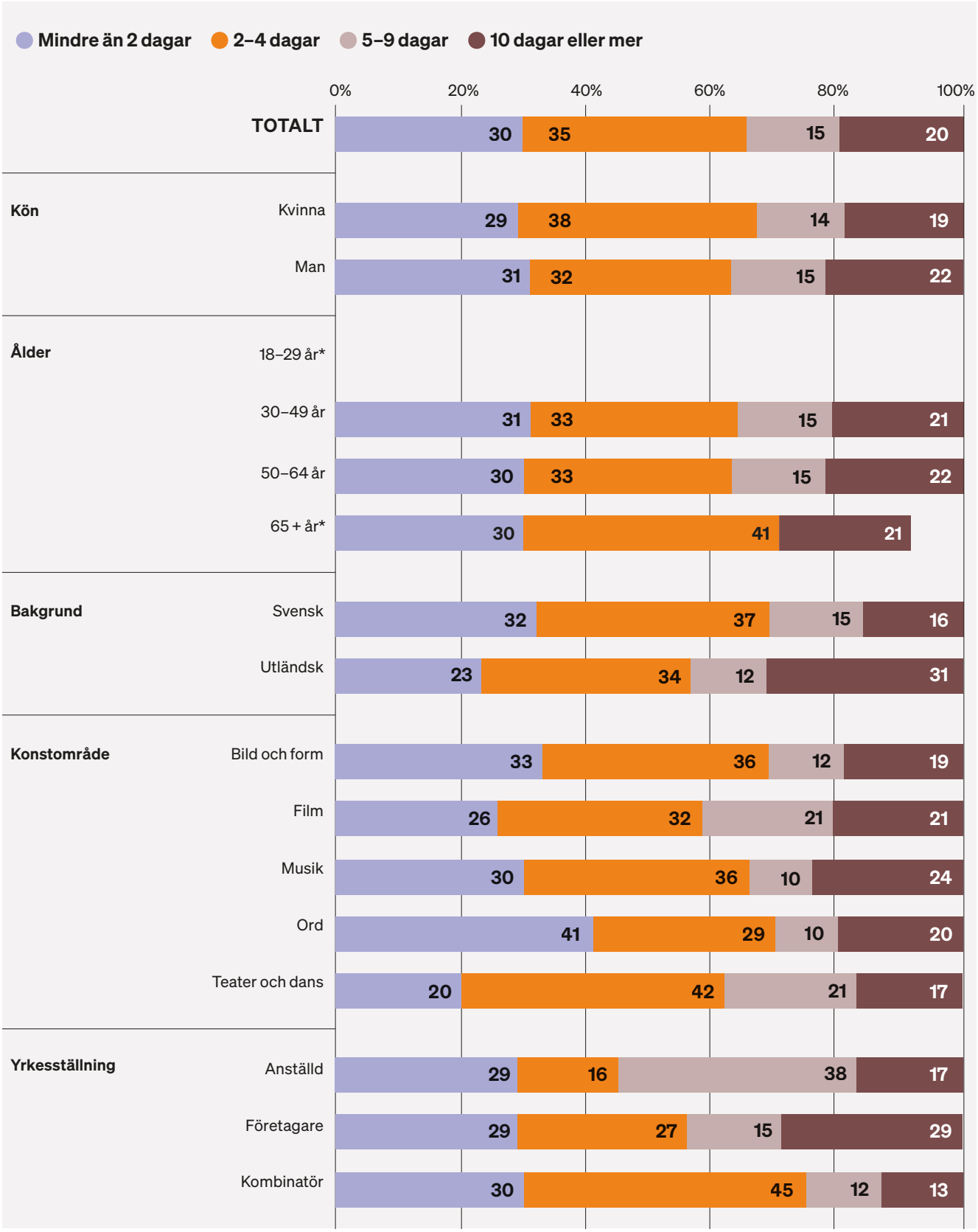

** Gruppen Ålder 18–29 år redovisas inte av kvalitetsskäl. Inom gruppen 65+ år redovisas inte samtliga svarsalternativ av kvalitetsskäl.*

Kompetensen och kraven i arbetet

För att få klarhet i om konstnärerna upplever att deras kunskaper och färdigheter motsvarar kraven i deras arbetsuppgifter ställde vi en fråga om detta.

I figur 37 framgår att en tydlig majoritet ansåg att deras kompetens motsvarade kraven för arbetsuppgifterna: sammantaget 67 procent. En mindre andel upplevde att kraven var högre än deras egen kompetens, medan en ännu mindre andel ansåg att kraven var lägre.

Skillnaderna mellan kön, åldersgrupper, bakgrund, konstområden och yrkesställningar är genomgående små. Det tyder på att upplevelsen av kompetens i relation till arbetskraven är relativt likartad mellan olika grupper av konstnärer.

”Angående frågan om kraven motsvarar min kompetens – det är otroligt svårt att svara på eftersom uppdragen varierar så mycket. Ibland är jag överkvalificerad och ibland känner jag tvärtom att det är på gränsen att jag klarar av att utföra uppdraget jag tagit. Där krävs en stor flexibilitet i att ibland göra sådant som är enkelt/tråkigt/upprepande (för att man kan tjäna pengar på det) och ibland våga ta sig an uppgifter som kräver mycket förberedelse och ligger lite utanför det man känner sig kapabel till. Det är svårt att hitta rätt och det går inte alltid att styra över i och med att jobbet ofta inte går att anpassa till mig utan tvärtom anpassas till uppdragsgivaren.”

Fritextsvar från en konstnär.

Figur 37. Andel (i procent) av samtliga svarande som upplevde att deras kunskaper och färdigheter var tillräckliga för arbetsuppgifterna, fördelat efter samtliga bakgrundskategori.

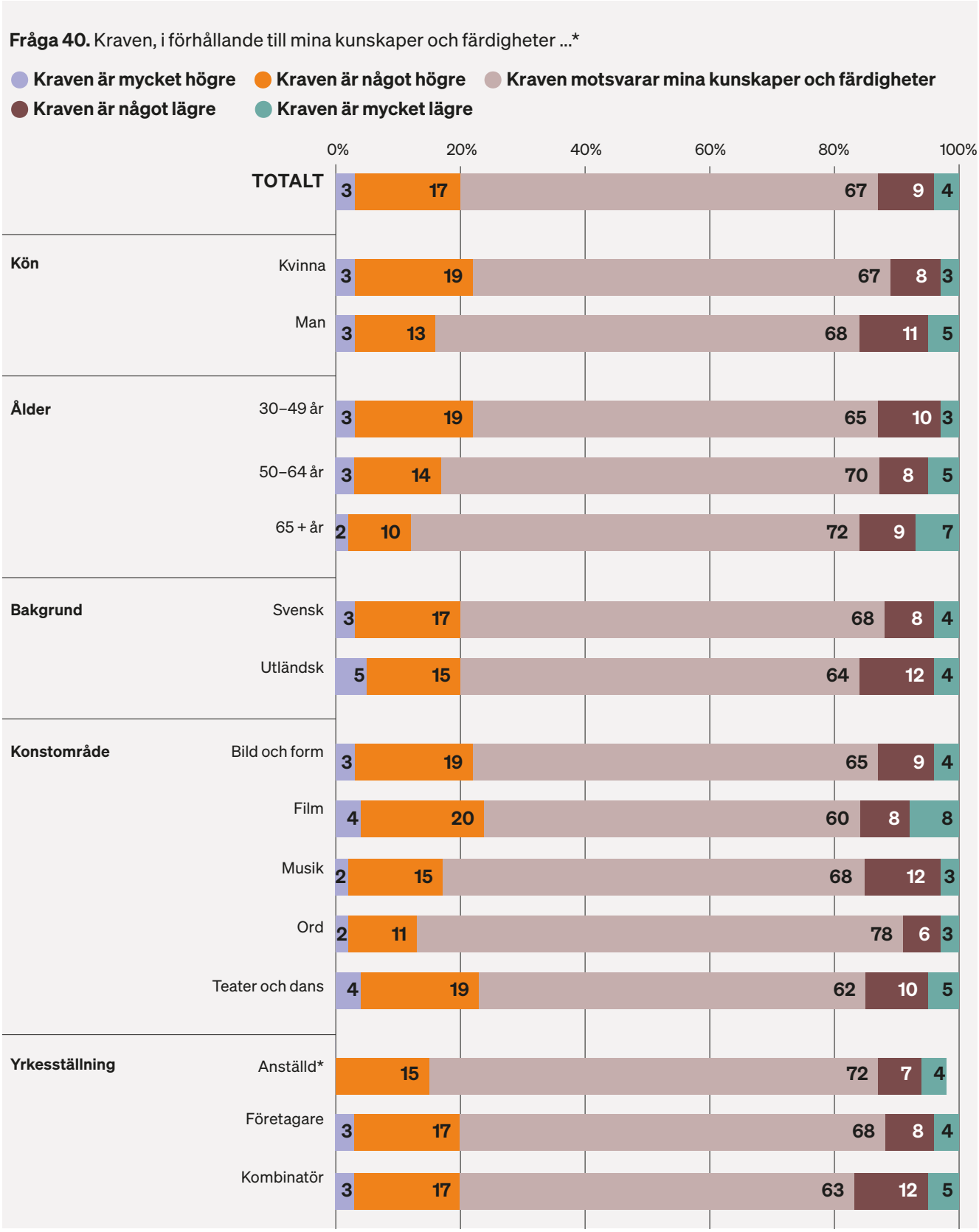

** Gruppen 18–29 år redovisas inte på grund av låg svarsfrekvens.*
Inom gruppen Anställd redovisas inte samtliga svarsalternativ av kvalitetsskäl.

Sammanfattning av enkätens öppna fråga

Enkäten avslutades med en öppen fråga om det fanns aspekter av arbetsmiljön som inte hade behandlats i enkätens övriga frågor. Totalt inkom 1 750 fritextsvar, vilka gav en kompletterande bild av konstnärers arbetsmiljö och hur den upplevs. Svaren utgjorde också ett viktigt underlag för analyserna och slutsatserna i denna rapport. Ett urval av fritextsvaren är infogade i löptexten i kapitel 5 där enkätsvaren redovisas.

Många konstnärer beskrev ekonomisk osäkerhet kopplad till otrygga avtalsvillkor, låga arvoden och hård konkurrens om offentlig finansiering. Den osäkerheten förstärktes av att trygghetssystemen i begränsad utsträckning är anpassade till egenföretagare och kombinatörer.

De dubbla rollerna som både företagare och konstnär bidrog till hög arbetsbelastning enligt flera svar. Den ekonomiska otryggheten innebar dessutom att många behövde komplettera sin konstnärliga verksamhet med ytterligare annat arbete.

Ensamarbete och osäkra arbets- och uppdragsvillkor bidrog till att många, särskilt frilansare, upplevde social och yrkesmässig utsatthet. Flera svarande redogjorde även för erfarenheter av hot, trakasserier, diskriminering och mobbning, både från kollegor och uppdragsgivare och från personer utanför branschen.

För att hålla nere kostnader uppgav många att de arbetade i lokaler som inte var fullt anpassade till verksamheten, exempelvis lokaler med bristande ventilation eller otillräcklig skyddsutrustning.

Sammantaget beskrev fritextsvaren en arbetsmiljö som präglas av hög arbetsbelastning, osäkra villkor och ekonomisk stress.

Fritextsvaren skiljde sig från enkätsvaren i vissa aspekter. Exempelvis upplevdes arbetsbelastningen som rimlig enligt enkätsvaren, och en majoritet ansåg att deras kompetens motsvarade kraven för arbetsuppgifterna. Samtidigt framträder konstnärers utsatthet för trakasserier och hot tydligare och mer samlat i enkätsvaren än i fritextsvaren.

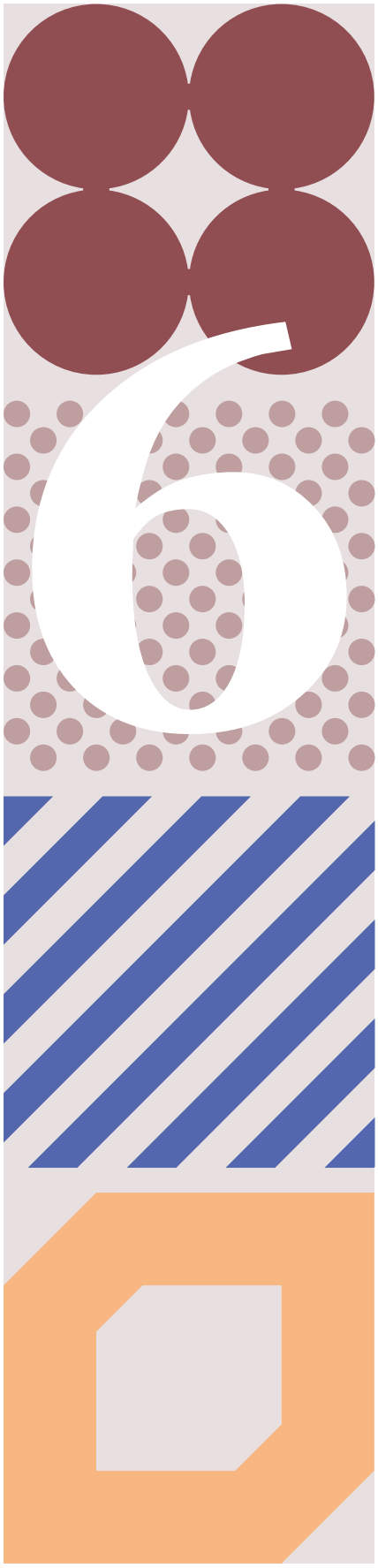

Slutsatser och behov av insatser

I detta kapitel presenterar vi de slutsatser och analyser som kan dras utifrån enkätsvaren. Vidare redovisar vi jämförelser med Konstnärsnämndens rapport från 2017 samt Arbetsmiljöverkets rapport från 2021, för att belysa utvecklingen över tid.

Bakgrund för analyserna

Enkäten med frågor skickades till konstnärer som har ansökt om ekonomiska medel från Konstnärsnämnden eller Sveriges författarfond. Urvalet av stipendiater baseras, utöver kvaliteten i den konstnärliga verksamheten, även på den sökandes ekonomiska behov.

En följd av det är att undersökningen i stor utsträckning omfattar konstnärer som arbetar som frilansare, medan endast en mycket liten andel tillsvidareanställda och personer med högre inkomster har besvarat enkäten. Sammantaget innebär detta att resultaten i huvudsak speglar villkoren för frilansande konstnärer.

En central utmaning för frilansande konstnärer är att det ofta saknas en arbetsgivare med övergripande ansvar för arbetsmiljön. Kombinatörer med visstidsanställningar kan ha parallella anställningar och därmed flera arbetsgivare, vilket kan innebära mer komplexa arbetsmiljöförhållanden. Detta skiljer sig från arbetsmarknaden i stort, där tillsvidareanställning fortfarande dominerar. Samtidigt ökar frilansarbete i andra branscher, ofta med villkor som liknar konstnärers. Därför ger kunskap om konstnärers arbetsmiljö också värdefulla insikter om utvecklingen i andra sektorer.

Genom att jämföra resultaten från denna undersökning med Konstnärsnämndens arbetsmiljörapport från 2017 blir det möjligt att följa hur

konstnärers arbetsmiljö har förändrats över tid. Underlaget ger en fördjupad bild av konstnärers villkor och visar hur arbetsmiljön påverkar deras möjligheter att utveckla sitt konstnärskap.

Slutsatser och analys

I detta avsnitt presenterar vi de slutsatser och analyser som kan dras utifrån enkätsvaren. Vidare redovisar vi jämförelser med Konstnärsnämndens rapport från 2017 samt Arbetsmiljöverkets rapport från 2021, för att belysa utvecklingen över tid.

Slutsatser om bakgrundsfrågorna

Resultaten bekräftar det vi sett i tidigare undersökningar, att konstnärer i stor utsträckning arbetar som egenföretagare, främst som enskild firma eller ett fåmansbolag.[12] Tillsammans med kombinatörer utgör de den dominerande yrkesformen i denna undersökning. Detta innebär att många frilansande konstnärer bär ett ensamt ansvar för sin verksamhet och ofta saknar kollegor att dela arbetsbördan med, på ett sätt som tillsvidareanställda kan göra i högre utsträckning.

På övriga arbetsmarknaden hade 94 procent av arbetstagarna mellan en och fyra arbetsgivare under de tre senaste åren. Bland konstnärer hade en majoritet mellan en och fem arbets- eller uppdragsgivareunder det senaste året, samtidigt som andelen med fem eller fler uppgick till 35 procent. Detta är en ökning jämfört med den enkätundersökning som Konstnärsnämnden publicerade 2011.[13]

För många egenföretagande konstnärer innebär flera uppdragsgivare ett ökat administrativt arbete. Uppgifter som fakturering, bokföring, offertskrivning och marknadsföring hanteras ofta inom den egna verksamheten. När arvodesnivåerna samtidigt är relativt låga täcker ersättningen inte alltid den tid som egenföretagare lägger på dessa arbetsuppgifter. Sammantaget tyder resultaten på att en betydande del av arbetstiden kan vara oavlönad. Detta kan bidra till ökad stress och ekonomisk osäkerhet och i förlängningen påverka både sjuknärvaro och produktionen av konstnärliga verk.

Slutsatser om krav, stress och sociala relationer

Många konstnärer arbetar ensamma halva tiden eller mer. Två tredjedelar uppgav att arbetsmängden var rimlig och att de kunde påverka arbetstakten, samtidigt uppgav ungefär hälften att de hade perioder med stor tidspress. Jämfört med Konstnärsnämndens rapport från 2017 och Arbetsmiljöverkets rapport från 2021 är det framför allt konstnärers stressnivå som sticker ut. Andelen som periodvis var så stressade att de inte kunde tänka på något annat än arbetet har ökat sedan 2017. Den var också tydligt högre än på

12. Ett fåmansbolag är ett aktiebolag där max fyra delägare äger mer än hälften av rösterna.
13. Konstnärsnämnden (2011). *Konstnärernas inkomster, arbetsmarknad och försörjningsmönster* (s.36)

övriga arbetsmarknaden, trots att konstnärernas upplevda arbetsbelastning i stort var oförändrad.

Att företagare och kombinatörer oftare arbetar ensamma, medan anställda oftare har stöd i arbetet, är ett väntat resultat. Frilansarbete kan ge den enskilda konstnären större frihet att påverka sin arbetstid men kan samtidigt innebära ett större individuellt ansvar och därmed en ökad risk för stress.

”Att jag som konstnär jobbar till 85 procent med annat arbete omkring exempelvis. admin, sälj, bokföring, marknadsföring, ansökningar och så vidare. Och väldigt lite med att göra det jag faktiskt är bra på, att vara konstnär.”

Fritextsvar från en konstnär.

Omkring 40 procent av konstnärerna uppgav att de hade möjlighet att få råd eller stöd. Det tyder på att kollegiala nätverk utgör en viktig källa till stöd i arbetet. Det resultatet ligger i linje med forskning som visar att företag inom de kulturella och kreativa branscherna oftare utvecklas genom nätverk än genom antal anställda. Resultaten pekar också på betydelsen av de främjande strukturer som finns inom kultursektorn, såsom centrumbildningar, kulturinkubatorer, konstnärsorganisationer och konstnärsdrivna verksamheter, där exempelvis produktionsplatser och ateljéföreningar ingår.

En majoritet av de svarande upplevde att de kände oro halva arbetstiden eller oftare. Oron var störst bland kvinnor, yngre och konstnärer med utländsk bakgrund. Att yngre konstnärer uppgav oro i högre grad kan hänga samman med att de ännu inte har hunnit etablera sig på arbetsmarknaden. Svaren visar även skillnader mellan konstområden, där konstnärer inom teater och dans uppgav högst nivåer av oro, medan de inom konstområdet ord uppgav lägst. Oron inom teater och dans kan möjligen ha samband med uppgifter från senare år om minskade resurser inom det fria kulturlivet och för scenkonstinstitutioner, även om orsakssambanden inte kan fastställas utifrån enkätmaterialet.

En femtedel av de svarande uppgav att de hade varit inblandade i konflikt eller bråk i relation till sin yrkesutövning det senaste året. Detta var vanligast inom konstområdena teater och dans samt film och minst vanligt inom konstområdet ord, vilket sannolikt hänger samman med att scenkonst och film i regel är kollektiva konstformer.

De flesta konflikter rörde relationer till chefer, uppdragsgivare eller kollegor. Jämfört med Arbetsmiljöverkets resultat från 2021 var konflikter med chefer betydligt vanligare bland konstnärer, medan konflikter med kollegor låg på ungefär samma nivå som på arbetsmarknaden i stort. Anställda konstnärer uppgav också interna konflikter i något högre utsträckning än företagare. Det kan bero på att företagare i högre grad arbetar ensamma och har färre kollegiala kontaktytor, förutsatt att de inte verkar inom institutioner och därmed ingår i en arbetsgemenskap.

En majoritet av konstnärerna uppgav också att de saknade möjlighet att framföra kritiska synpunkter i samband med sitt arbete. Detta gällde särskilt kvinnor, konstnärer i åldern 30–49 år samt företagare och kombinatörer, medan anställda uppgav att de kunde framföra kritik. Att företagare och kombinatörer i högre grad upplevde svårigheter med att framföra kritik kan hänga samman med en beroendeställning till uppdragsgivare, där relationen ibland präglas av en ”kunden har alltid rätt”-logik.

Slutsatser om diskriminering, trakasserier, hot och våld

Andelen konstnärer som upplevde att de hade utsatts för diskriminering hade minskat sedan 2017, från 25 procent till 16 procent i den här undersökningen. Däremot verkar andelen vara högre för konstnärer än på arbetsmarknaden i stort. Enligt Diskrimineringsombudsmannens (DO) siffror från 2025 uppgav omkring 9 procent av de sysselsatta på arbetsmarknaden att de blivit utsatta för diskriminering på sin arbetsplats.[14] Mot denna bakgrund framstår andelen konstnärer som uppgav att de utsatts för diskriminering som förhållandevis hög.

I vår undersökning från 2017 var kön och ålder de vanligaste diskrimineringsgrunderna. I den här undersökningen framträder i stället konstnärer med utländsk bakgrund som mest utsatta. Diskrimineringen skedde främst inom den egna professionen. Bland dem som upplevde att de hade utsatts uppgav 59 procent att diskrimineringen kom från arbets- eller uppdragsgivare, men även kollegor, publik eller allmänhet samt sociala medier eller över nätet angavs som källor.

Andelen som svarade att de blivit utsatta för trakasserier och mobbning hade också minskat sedan 2017, från 15 procent till 8 procent i den här undersökningen. Samtidigt visar resultaten att mönstren har förändrats. I den tidigare undersökningen uppgavs framför allt ålder som den vanligaste orsaken till utsatthet, följt av kön och därefter utländsk bakgrund. I den här undersökningen rapporterade konstnärer med utländsk bakgrund högre nivåer av utsatthet än andra grupper, och även i åldersgruppen 50–64 år var utsattheten något högre.

Även när det gäller trakasserier och mobbning var utsattheten främst kopplad till relationer inom den egna yrkesverksamheten. De som blivit utsatta uppgav i första hand att det var kollegor som hade utsatt dem, men i betydande utsträckning även arbets och uppdragsgivare. Anställda

14. Diskrimineringsombudsmannen (2025), *Förekomst av diskriminering 2025.*

konstnärer uppgav i högre utsträckning utsatthet från kollegor och chefer, medan företagare och kombinatörer rapporterade en mer varierad utsatthet som även inkluderade publik och sociala medier.

Sexuella trakasserier sticker ut med en kraftig ökning över tid. I den här undersökningen uppgav 17 procent att de blivit utsatta det senaste året, jämfört med 4 procent 2017. Kvinnor var tydligt mer utsatta än män, och nivåerna var särskilt höga bland konstnärer i åldern 30–49 år, konstnärer med utländsk bakgrund samt verksamma inom konstområdet teater och dans. De som utsatte konstnärerna fanns oftast i den egna professionen, särskilt kollegor eller motsvarande. Bland de kvinnor som upplevde att de blivit utsatta uppgav hälften att trakasserierna kom från kollegor, agenter eller motsvarande, vilket är i linje med 2017 års rapport. Företagare uppgav i högre grad att utsattheten kom från allmänheten eller via nätet.

Sedan Konstnärsnämndens arbetsmiljörapport från 2017 har kultursektorn påverkats av #metoo-rörelsen och de branschvisa uppropen. Den ökade andelen konstnärer som uppgav att de blivit utsatta för sexuella trakasserier kan delvis hänga samman med att fler i dag känner igen vad som räknas som sexuella trakasserier och att toleransen för sådana kränkningar har minskat. Uppropen kan också ha gjort det lättare att berätta om utsatthet, i takt med att skam och skuld i högre grad har flyttats från den som blivit utsatt till den som har utsatt andra.

I den här undersökningen uppgav 3 procent av konstnärerna att de hade utsatts för hot eller våld det senaste året i samband med sin yrkesutövning. Utsattheten var högre bland konstnärer med utländsk bakgrund. De grupper som i störst utsträckning uppgav att de blivit utsatta för återkommande hot eller våld fanns bland företagare och konstnärer i åldersgruppen 50–64 år. Hoten kom oftast från publik eller allmänhet eller via sociala medier eller över nätet. Nivåerna var dock lägre än på övriga arbetsmarknaden. Enligt Arbetsmiljöverkets rapport från 2021 uppgav 13 procent att de blivit utsatta för våld eller hot om våld inom sin yrkesutövning.

Även om hot och våld förekom i relativt begränsad omfattning är det allvarligt att konstnärer upplever att de utsatts för detta. Sådana incidenter kan nämligen utgöra en av de mest påtagliga inskränkningarna av den konstnärliga friheten. Omkring en av 20 konstnärer uppgav att de hade avstått från ett konstnärligt framförande på grund av diskriminering, trakasserier, hot eller våld.

Slutsatser om den fysiska arbetsmiljön

Enligt Arbetsmiljöverkets rapport från 2021 upplevdes buller och temperatur som de vanligaste problemen i arbetsmiljön. Konstnärerna i våra undersökningar pekade i stället oftare på brister kopplade till arbetsplatsens utformning. Bland konstnärer rapporterade kvinnor återkommande brister i den fysiska arbetsmiljön i högre grad än män. Den här undersökningen visar i stort sett samma resultat som vår undersökning från 2017.

Belastningsrelaterade skaderisker var också vanliga, särskilt i form av ensidigt upprepade rörelser och statisk belastning. Kvinnor rapporterade

högre utsatthet än män. Risk för skada till följd av tunga arbetsmoment och fall från plattformar rapporterades i högre grad inom konstområdet teater och dans, där även cirkus ingår. Statisk belastning och ensidigt upprepade rörelser uppgavs däremot vara vanligare inom musik samt bild och form. Jämfört med arbetsmarknaden i stort var nivåerna relativt lika, men könsskillnaderna framstår som större bland konstnärer och där kvinnor uppgav högre utsatthet. Nivåerna för upprepade rörelser och statisk belastning låg på ungefär samma nivå som i vår undersökning från 2017, vilket tyder på att de ergonomiska riskerna är långvariga.

Hemarbete var mycket vanligt bland konstnärer. Fyra av fem konstnärer uppgav att de helt eller delvis hade arbetat med sin konstnärliga verksamhet i hemmet under de senaste tolv månaderna. Den höga andelen hänger sannolikt samman med att en stor del av de svarande arbetade som frilansare. En direkt jämförelse med 2017 är inte möjlig eftersom rapporten från 2017 inte innehöll motsvarande fråga. Däremot var hemarbete betydligt vanligare bland konstnärer än på övriga arbetsmarknaden, utifrån Arbetsmiljöverkets rapport från 2021 där knappt hälften uppgav att de arbetade hemifrån. Hemarbete varierade också mellan konstområden i den här undersökningen. Det var vanligast inom konstområdet ord och mindre vanligt inom bild och form samt teater och dans, det vill säga konstformer som oftare kräver anpassade lokaler för det konstnärliga arbetet.

Sammantaget varierade den fysiska arbetsmiljön och de fysiska kraven kraftigt mellan konstområden och uppdrag. När arbetet leder till fysiska besvär kan det ändå vara svårt för konstnärer att avstå från arbete, eftersom inkomstbortfallet kan bli stort och trygghetssystemen inte alltid är anpassade till frilansarbete. Detta kan i sin tur bidra till hög sjuknärvaro.

Slutsatser om sjuknärvaro, sjukdom och skador

Att arbeta trots sjukdom var vanlig bland konstnärer. I den här undersökningen uppgav 41 procent att de hade arbetat trots sjukdom fyra gånger eller fler under det senaste året. Motsvarande andel på övriga arbetsmarknaden uppgick till 17 procent, enligt Arbetsmiljöverks rapport. Skillnaderna mellan kvinnor och män var små, men yngre konstnärer rapporterade sjuknärvaro i högre grad än äldre. Nivåerna för sjuknärvaro var också högre bland företagare och kombinatörer än bland anställda. Frågorna i vår rapport från 2017 är inte helt jämförbara, men resultaten tyder på att sjuknärvaron ligger kvar på en ungefär lika hög nivå.

De vanligaste skälen till att konstnärer arbetade trots sjukdom var att ingen annan kunde ta över arbetet samt ekonomiska faktorer, som att inte ha råd att vara sjukskriven eller oro för att förlora uppdrag. Många nämnde också problem kopplade till hur sjukpenningen beräknas. Den ekonomiska pressen framträdde särskilt tydligt bland företagare och kombinatörer samt inom konstområdet teater och dans.

Även kroppsliga besvär förekom bland konstnärer och mönstret var ganska stabilt över tid. I den här undersökningen var smärta i nacke eller övre rygg det vanligaste besväret, följt av värk i axlar eller armar. Samma mönster framkom i vår rapport från 2017. Jämfört med Arbetsmiljöverkets rapport från 2021 är besvären i stort sett likartade med övriga arbetsmarknaden. I samtliga undersökningar rapporterade kvinnor mer smärta än män.

Stressrelaterade besvär förekom också, särskilt trötthet och håglöshet samt sömnsvårigheter. Kvinnor rapporterade sådana besvär i högre grad, framför allt trötthet, sömnproblem och svårigheter att varva ner efter arbetsdagen. Skillnaderna mellan yrkesställningar var små. I den hör undersökningen uppgav 40 procent att de ofta var för trötta för att tänka på något annat än arbetet eller saknade tid för familj, vänner och fritidsaktiviteter. Detta trots att två tredjedelar upplevde sin arbetsbelastningen som rimlig. Jämfört med 2017 tyder detta på en viss förskjutning mot ökad tidsbrist och svårare balans mellan arbete och privatliv.

Sammantaget visar resultaten att sjuknärvaro och olika former av fysiska och psykiska besvär var återkommande inslag i konstnärers arbetsvillkor.

Slutsatser om utbildning och lärande

En tydlig majoritet av konstnärerna upplevde att deras kompetens och färdigheter motsvarade kraven i deras arbetsuppgifter, och endast en mindre andel ansåg att kraven låg över den egna kompetensen. Mönstret var likartat oavsett kön, ålder, bakgrund, konstområde eller yrkesställning. Eftersom de flesta av de svarande konstnärerna var egenföretagare är det möjligt att de arbetsuppgifter som upplevdes ligga utanför den egna kompetensen handlar mer om företagande än om det konstnärliga arbetet som de är utbildade för.

Ungefär lika stor andel konstnärer och övriga på arbetsmarknaden upplevde att kraven på arbetsuppgifterna var högre än deras kompetens: 20 procent bland konstnärer och 22 procent enligt Arbetsmiljöverket 2021. Samtidigt var könsskillnaderna tydligare bland konstnärer. Kvinnor upplevde i högre utsträckning än män att kraven översteg deras kompetens, medan könsskillnaderna i Arbetsmiljöverkets rapport var små.

Kompetensutveckling via arbets- eller uppdragsgivare var ovanligt för konstnärer. I den här undersökningen uppgav 11 procent att de hade fått utbildning eller kompetensutveckling under det senaste året, och även bland anställda var andelen låg, med 13 procent. När kompetensutveckling förekom var den dessutom oftast kort, högst några dagar. Detta skiljer sig tydligt jämfört med andra grupper på arbetsmarknaden. Även om jämförelsen mellan populationerna haltar något visar uppgifter från Arbetsmiljöverket att 52 procent av den arbetande befolkningen hade fått utbildning på betald arbetstid. Någon jämförelse med 2017 är inte möjlig eftersom frågan inte ställdes då. Sammantaget tyder resultaten på att kompetensutveckling i hög grad är ett individuellt ansvar för frilansande konstnärer, vilket hänger samman med företagande, tidsbegränsade anställningar och projektbaserade arbetsrelationer.

Hur kan konstnärers arbetsvillkor förbättras?

I undersökningen identifierades ett antal brister i yrkesverksamma konstnärers arbetsmiljö. Här belyser vi några av dessa brister närmare och resonerar kring möjliga insatser.

Konstnärsnämndens tidigare rapporter och analyser visar att konstnärers ersättningsnivåer behöver stärkas och att trygghetssystemen i högre grad behöver fungera i relation till konstnärers faktiska arbetsförhållanden. Det är viktigt för att minska den stress och oro som många konstnärer upplever. Stabilare ekonomiska villkor kan också bidra till att frilansande konstnärer får det lättare att föra en öppen dialog, framföra kritiska synpunkter eller välja produktionsplatser som är bättre anpassade till yrkesutövningen, som många saknar enligt den här undersökningen.

Förbättra förutsättningar för en trygg och tillåtande arbetsmiljö

Öka samverkan mellan myndigheter

Konstnärsnämnden har i uppdrag att informera om konstnärers utsatthet för hot och trakasserier i relation till deras yrkesutövning. Mediemyndigheten har ett motsvarande uppdrag när det gäller journalister. Även om journalister är betydligt mer utsatta än konstnärer finns det flera likheter i yrkesvillkoren för båda yrkesgrupperna, inte minst genom att många arbetar som frilansare. Därför har Konstnärsnämnden initierat samverkan med Mediemyndigheten för erfarenhets- och kunskapsutbyte.

Konstnärsnämnden för även dialog med Polismyndigheten och Brottsofferjouren i syfte att stärka kunskapen och förståelsen för konstnärer som drabbas av hot och trakasserier. När hot och våld riktas mot yrkesverksamma konstnärer i deras yrkesutövning klassificeras det av Polismyndigheten som påverkansbrott mot demokratibärande funktioner. På Konstnärsnämndens webbplats, Konstnärsguiden, finns information om var hotade konstnärer kan vända sig för att få stöd.

Men det finns ett behov av ännu bredare samverkan mellan offentliga aktörer för att motverka diskriminering, trakasserier hot och, inte minst sådana som sker i digitala miljöer.

Arbeta systematiskt för att motverka sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier sticker ut i undersökningen och visar en tydlig ökning över tid. Det är framför allt kvinnor som uppger att de drabbats, och den som utsatte dem uppges oftast finnas inom den egna professionella kretsen, exempelvis kollegor eller motsvarande.

Ökningen kan delvis hänga samman med #metoo-rörelsen genom att fler känner igen sexuella trakasserier, att toleransen för sådana kränkningar har minskat och att det blivit lättare att berätta om utsatthet.

Samtidigt behöver arbets- och uppdragsgivare undersöka om den här ökningen främst speglar en ökad medvetenhet eller om faktiska trakasserier har blivit vanligare. Oavsett orsak behöver arbets- och uppdragsgivare fortsätta arbeta systematiskt för att motverka trakasserier och andra former av utsatthet.

Skapa förutsättningar för dialog även för frilansande konstnärer
Frilansande konstnärer har ofta inte kollegor på samma sätt som tillsvidareanställda. Relationen till överordnade liknar i många fall en uppdragsrelation, där motparten utgörs av beställare eller uppdragsgivare snarare än arbetsgivare. Så är fallet för de konstnärer som är företagare, och även för visstidsanställda kan dialogen och relationen till överordnade och kollegor skilja sig från arbetsplatser där majoriteten är tillsvidareanställda.

Om konstnärer och andra frilansare saknar möjlighet att framföra kritik riskerar arbetsmiljön att försämras, vilket i förlängningen kan hämma utvecklingen av både verksamheterna och det konstnärliga arbetet. Därför är det viktigt att både arbetsgivare och uppdragsgivare skapar förutsättningar för dialog, oavsett yrkesställning, eftersom konst- och kultursektorn i stor utsträckning präglas av frilansarbete.

Stärk konstnärers företagande och främjande insatser

Företagande är en förutsättning för många konstnärer
En stor majoritet av yrkesverksamma konstnärer är helt eller delvis företagare. Att starta och driva eget företag är ofta en förutsättning för att kunna utöva sitt konstnärliga yrke, och historiskt har företagande varit den dominerande arbetsformen för bildkonstnärer och författare. Även inom de konstnärliga yrken där det tidigare funnits tillsvidareanställningar har antalet sådana minskat under lång tid.

Den här undersökningen visar också att antalet arbets- och uppdragsgivare per konstnär har ökat. Orsakerna till den utvecklingen är svår att svara på, men flera faktorer kan samverka. Kostnadsökningar och inflation kan innebära att konstnärer i högre utsträckning behöver ta fler uppdrag och kombinera olika inkomstkällor. Samtidigt kan digitalisering och utvecklingen inom de kulturella och kreativa branscherna ha bidragit till en ökad efterfrågan på konstnärlig kompetens.

För många konstnärer innebär företagandet också att de i stor utsträckning själva ansvarar för sin egen kompetensutveckling. När möjligheterna till kompetensutveckling är begränsade, till exempel av ekonomiska skäl, riskerar konstnärer på sikt att få svårare att behålla sin konkurrenskraft när marknaden förändras, även om kompetensen i nuläget är tillräcklig. Som egenföretagare behövs dessutom en kompetens som ligger utanför den konstnärliga kärnverksamheten, exempelvis kunskaper i företagande.

Stärk främjandeinsatser för konstnärer som är egenföretagare
Regeringens strategi för företag inom kulturella och kreativa branscher betonar att konstnärers kompetens och yrkesutövning är sektorns grundläggande resurser.[15] Därför är det centralt att konstnärer ges möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling för att kunna följa utvecklingen i sin bransch. Detta stärker de kulturella och kreativa branschernas långsiktiga

15. Regeringens skrivelse 2023/24:111. *Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher.*

hållbarhet, både när det gäller konstnärlig kvalitet, bredden av uttryck och konkurrenskraft.

Det finns redan i dag främjande verksamheter för konstnärer på nationell, regional och kommunal nivå. På nationell nivå finns bland annat centrumbildningarna och scenkonstallianserna, och regionalt och lokalt finns exempelvis inkubatorer, konsulenter och andra stödstrukturer. Dock har dessa verksamheter ofta begränsade resurser jämfört med de näringspolitiska främjandesystemen. Dessutom konstaterar regeringen i KKB-strategin, som ska främja företag i kulturella och kreativa branscher, att de näringspolitiskt finansierade främjandeinsatserna inte alltid är anpassade till frilansande konstnärers behov och villkor.

Sammantaget pekar detta på ett behov av att stärka båda systemen: att öka resurser för kulturens främjandesystem och att öka kompetensen om konstnärers förutsättningar inom det näringspolitiska främjandesystemet. Som ligger i linje med ett av de strategiska målen i KKB-strategin.

Anpassa trygghetssystemet efter företagares och frilansares villkor

Resultaten från vår undersökningen tyder på att konstnärers arbetsvillkor, som ofta präglas av frilansarbete och osäkra uppdragsrelationer, kan göra det svårare att avstå från arbete vid sjukdom. Den ekonomiska pressen framträdde särskilt tydligt bland företagare och kombinatörer samt inom konstområdet teater och dans.

Det är väl känt, både i Sverige och på europeisk nivå, att trygghets-systemen är bristfälligt anpassade till egenföretagares och frilansares yrkessituation. Mot denna bakgrund gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över regelverket för sjukpenninggrundande inkomst (SGI) och inkomstunderlaget för bland annat sjukpenning och föräldrapenning.[16] Utredningen *Ett trygghetssystem för alla* (SOU 2023:30) analyserade hur de svenska socialförsäkringarna fungerar för personer med varierande och oregelbundna inkomster, såsom egenföretagare, kombinatörer och andra grupper med projektbaserade arbetsvillkor.

Betänkandet från utredningen överlämnades till regeringen den 20 juni 2023, och har därefter remissbehandlats. Regeringen har dock ännu inte lagt någon proposition som reformerar SGI-systemet. Därför är frågan om hur trygghetssystemen bättre kan anpassas till egenföretagare och kombinatörer fortsatt aktuell – inte minst för yrkesgrupper som konstnärer, vars arbetsvillkor ofta präglas av projektanställningar, uppdragsbaserat arbete och varierande inkomster.

16. Kommittédirektiv 2021:90, *Översyn av regelverket för sjukpenninggrundande inkomst för ökad trygghet och förutsebarhet.*

7 Bilagor

Kvalitet och viktberäkning

I denna bilaga har vi samlat tabeller som mer fördjupat och specifikt handlar om övertäckning, bortfall och svarsandelar.

Övertäckning

Utöver den övertäckning som som beskrivs i Kapitel 3 Metod och genomförande framkom under insamlingsfasen att ytterligare 132 personer från listorna över sökande inte tillhörde populationen för undersökningen. Av dessa uppgav 118 personer att de inte hade varit verksamma som konstnärer under de senaste tolv månaderna (fråga 1 i frågeblanketten), medan 15 personer meddelade på annat sätt att de inte längre var verksamma.

Dessa personer redovisas som svarande respektive bortfall i beskrivningen av datainsamlingen i den här bilagan, men har vid framställningen av statistiken klassificerats som övertäckning.

Bortfall

Bortfallet i undersökningen bestod dels av personer som inte hade besvarat enkäten alls (objektsbortfall), dels av personer som hade avstått från att besvara enskilda frågor (partiellt bortfall). Om de personer som inte svarade skilde sig från dem som svarade i de förhållanden som mättes kunde resultaten bli systematiskt snedvridna (bias), eftersom resultaten enbart baserades på inkomna svar. För att minska denna snedvridning beräknades vikter med hjälp av kalibreringsestimation (se avsnitt 7.1.3 i denna bilaga).

Objektsbortfall kunde bland annat bero på att personen inte ville delta i undersökningen, inte gått att nå eller varit förhindrad från att delta. Omfattningen av objektsbortfallet i undersökningen redovisas i tabell B:1.

Tabell B:1. Beskrivning av objektsbortfall.

KATEGORI	ANTAL
Ej avhörda	8 605
Avböjd medverkan	30
Förhindrad medverkan	2
Ej anträffad	34
Felaktig e-postadress (studsar)	203
Lovat sända in	1
TOTALT	**8 893**

Såhär definierade vi kategorierna för objektsbortfall:

- Ej avhörda avsåg personer för vilka ingen information hade erhållits om orsaken till att enkäten inte hade besvarats.
- Avböjd medverkan innebar att personen hade meddelat SCB att hen inte önskade delta i undersökningen.
- Förhindrad medverkan avsåg personer som inte kunde delta på grund av språksvårigheter eller funktionsnedsättning.
- Ej anträffad omfattade personer som inte kunnat nås, exempelvis på grund av hemlig adress eller skyddad identitet i Registret över totalbefolkningen (RTB).

Partiellt bortfall kunde uppstå om en fråga upplevdes som svår att förstå eller känslig, eller om personen av misstag inte besvarade frågan. Det partiella bortfallet uppgick till mellan 0 och 1 procent för de flesta frågor. Det högsta partiella bortfallet, 2 procent, återfanns i fråga 15: ”Hur ofta har du möjlighet att framföra kritiska synpunkter på dina arbetsförhållanden till din arbets-/uppdragsgivare?”.

Viktberäkning

Om alla som ingick i undersökningen hade besvarat enkäten skulle någon viktning inte ha behövts, eftersom vi då hade haft fullständig information om hela populationen. När vissa inte svarar uppstår dock ett bortfall, vilket innebär att resultaten bygger på ett mindre antal svar än planerat. Det skapar en viss osäkerhet. Om de som inte svarar dessutom skiljer sig från dem som svarar i de frågor som undersöks kan resultaten bli snedvridna – något som kallas bortfallsskevhet.

För att minska risken för sådan snedvridning har resultaten viktats med hjälp av en metod som kallas kalibreringsestimation. Det innebär att vi använder registeruppgifter där vi redan känner till vissa bakgrundsfakta om hela populationen, till exempel kön eller ålder. Vikterna justeras så att fördelningen i urvalet stämmer överens med hur populationen faktiskt ser ut. På så sätt blir resultaten mer representativa.

Enligt Statistikmyndigheten SCB är dessa registervariabler lämpliga att använda i samband med en viktning.

1. variabeln samvarierar med svarsbenägenheten, vilket bidrar till att minska bortfallsskevheten i skattningarna,
2. variabeln samvarierar med målvariablerna, vilket minskar både bortfallsskevhet och varians i skattningarna,
3. variabeln avgränsar viktiga redovisningsgrupper, vilket kan bidra till lägre varians i skattningarna för dessa grupper.

Inför viktberäkningen analyserades flera olika registervariabler. I tabell B:2 redovisas de variabler som valdes ut och användes i kalibreringen. Urvalet av variabler gjordes i syfte att antingen minska bortfallsskevheten eller öka precisionen i skattningarna genom reducerad varians.

Tabell B:2. Registervariabler som ingår i kalibreringen.

VARIABEL	KATEGORIER	KÄLLA
Kön x Ålder, 8 grupper	Man / kvinna uppdelat på	RTB 2024-11-30
	16–29 år	
	30–49 år	
	50–64 år	
	65+ år	
Födelseland, 2 grupper	Sverige	RTB 2024-11-30
	Övrigt	
Utbildningsnivå, 3 grupper	Förgymnasial & okänt	UREG 2023-01-01
	Gymnasial	
	Eftergymnasial	
Valdeltagande i kommunalt, regionalt & riksdagsval, 3 grupper	Röstberättigade men ej röstande	VAL 2022
	Röstande	
	Övriga	
Konstnärsområde, 5 grupper	Bild & Form	Konstnärsnämnden
	Film	
	Musik	
	Ord	
	Teater, dans och cirkus	

Svarsandelar

Enkäten sändes ut vid fyra tillfällen till den utvalda populationen. Hur många svar som kom in efter varje utskick framgår av tabell B:3.

Tabell B:3. Beskrivning av inflödet, antal och andel svar.

	ANTAL	ANDEL
Efter första utskicket	2 158	16,4 %
Efter andra utskicket	993	7,5 %
Efter tredje utskicket	729	5,5 %
Efter fjärde utskicket	382	2,9 %
TOTALT ANTAL SVAR	**4 262**	**32,4 %**
Bortfall	8 893	67,6 %
exkl. övertäckning	13 155	100 %

Personer med högre utbildningsnivå svarade i större utsträckning än de med lägre, vilket framgår av tabell B:4.

Tabell B:4. Procentuell andel svarande fördelat efter utbildningsnivå.

KATEGORI	SVARSANDEL %	ANDEL SVAR %	POPULATIONEN EXKL. ÖVERTÄCKNING
Förgymnasial eller okänd nivå	24,3 %	2,1 %	370
Gymnasialt	27,4 %	13,0 %	2 018
Eftergymnasial	33,6 %	85,0 %	10 767

Personer som röstade i något av valen 2022 hade en högre svarsfrekvens än de som valde att inte rösta eller inte var röstberättigade, som framgår av tabell B:5.

Tabell B:5. Procentuell andel svarande fördelat efter valdeltagande.

KATEGORI	SVARSANDEL %	ANDEL SVAR %	POPULATIONEN EXKL. ÖVERTÄCKNING
Ej röstberättigade vid valet 2022	17,6 %	1,4 %	336
Röstberättigade ej röstande	16,4 %	2,3 %	596
Röstande	33,6 %	96,3 %	12 223

Enkät om konstnärers arbetsmiljö

Inledande frågor om din konstnärliga verksamhet under de senaste 12 månaderna

Fråga 1. Har du helt eller delvis varit konstnärligt verksam under de senaste 12 månaderna? *(Om ja vidare till fråga 3, om nej vidare till fråga 2)*

- Ja
- Nej

Fråga 2. Vad är det huvudsakliga skälet till att du inte varit konstnärligt verksam under de senaste 12 månaderna? *(Om nej på fråga 1, sista frågan)*

- Ekonomin
- Föräldraledighet
- Andra familjeskäl
- Tappat motivationen eller intresset
- Hälsoskäl
- Börjat arbeta med något annat

Fråga 3. I vilken form tar du vanligen emot dina konstnärliga uppdrag?

- Enbart som anställd
- Främst som anställd
- Ungefär lika mycket som anställd som egen företagare
- Främst som egen företagare
- Enbart som egen företagare

Fråga 4. Vem är din huvudsakliga arbets- eller uppdragsgivare i din konstnärliga yrkesutövning? *Om du har flera arbets- eller uppdragsgivare anger du den som du oftast arbetar för.*

- Stat
- Region/kommun
- Privat uppdragsgivare
- Ideell alt. ekonomisk förening
- Eget företag
- Annat

Fråga 5. Hur många arbets- eller uppdragsgivare har du haft de senaste 12 månaderna?

- 1–5
- 6–10
- 11–15
- 16+

Frågor om krav, stress och sociala relationer

Nu kommer några frågor om i vilken utsträckning du utsätts för krav och stress i din konstnärliga verksamhet.

Fråga 6. Har du möjlighet att få råd eller hjälp om dina arbetsuppgifter eller projekt känns svåra?

- För det mesta
- Ungefär halva tiden
- Mindre än halva tiden
- Mycket sällan eller inte alls

Fråga 7. Anser du att din arbetsbelastning är rimlig?

- För det mesta
- Ungefär halva tiden
- Mindre än halva tiden
- Mycket sällan eller inte alls

Fråga 8. Har du själv möjlighet att påverka din arbetstakt?

- För det mesta
- Ungefär halva tiden
- Mindre än halva tiden
- Mycket sällan eller inte alls

Fråga 9. Har du vissa tider så stressigt att du inte hinner prata om eller tänka på annat än arbetet?

- För det mesta
- Ungefär halva tiden
- Mindre än halva tiden
- Mycket sällan eller inte alls

Fråga 10. I vilken utsträckning arbetar du ensam?

- För det mesta
- Ungefär halva tiden
- Mindre än halva tiden
- Mycket sällan eller inte alls

Fråga 11. Känner du en oro inför din konstnärliga verksamhets framtid? *T.ex. förändrad arbetsmarknad, teknisk/digital utveckling, ekonomisk kris, pandemier m.m.*

- För det mesta
- Ungefär halva tiden
- Mindre än halva tiden
- Mycket sällan eller inte alls

Fråga 12. Har du i din konstnärliga verksamhet varit indragen i någon form av konflikt eller bråk under de senaste 12 månaderna? *(Om nej vidare till fråga 15)*

- Ja
- Nej

Fråga 13. Hur ofta i din konstnärliga verksamhet har du varit indragen i någon form av konflikt eller bråk under de senaste 12 månaderna? *(Om ja på fråga 12)*

- För det mesta
- Ungefär halva tiden
- Mindre än halva tiden
- Mycket sällan eller inte alls

Fråga 14. Med vem i din konstnärliga verksamhet var du indragen i någon form av konflikt eller bråk under de senaste 12 månaderna? *(Om ja på fråga 12, flera svar kan markeras)*

- Med chef, arbets- eller uppdragsgivare
- Med kollegor, agent, revisor eller motsvarande
- Med andra personer, t.ex. publik eller allmänhet

Fråga 15. Hur ofta har du möjlighet att framföra kritiska synpunkter på dina arbetsförhållanden till din arbets-/uppdragsgivare?

- Alltid
- För det mesta
- För det mesta inte
- Aldrig

Frågor om diskriminering, trakasserier, hot och våld

Fråga 16. Har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för diskriminering under de senaste 12 månaderna? *Diskriminering innebär här att du, direkt eller indirekt, missgynnats eller kränkts med avseende på ålder, kön, könsuttryck, etnicitet, religion, funktionsnedsättning och sexuell läggning. Frågan inkluderar även diskriminering via digitala kanaler. (Om nej vidare till fråga 19)*

- Ja
- Nej

Fråga 17. Hur ofta har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för diskriminering under de senaste 12 månaderna? *(Om ja på fråga 16)*

- Ett par dagar per vecka
- Ett par dagar per månad
- Några gånger senaste 3 mån
- Några gånger senaste 12 mån

Fråga 18. Av vem har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för diskriminering under de senaste 12 månaderna? *(Om ja på fråga 16, flera svar kan markeras)*

- Av chef, arbets- eller uppdragsgivare
- Av kollegor, agent, revisor eller motsvarande
- Av andra personer, t.ex. publik eller allmänhet
- Genom sociala medier eller över nätet (s.k. näthat)

Fråga 19. Har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för trakasserier eller mobbning under de senaste 12 månaderna? *Med trakasserier och mobbning avses ett negativt beteende som upprepas över tid. Trakasserierna och mobbningen kan t ex ta sig uttryck i form av elaka ord och handlingar, skvaller, utestängning, förföljelse eller isolering eller sexuella trakasserier. (Om nej vidare till fråga 22)*

- Ja
- Nej

Fråga 20. Hur ofta har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för trakasserier eller mobbning under de senaste 12 månaderna? *(Om ja på fråga 19)*

- Ett par dagar per vecka
- Ett par dagar per månad
- Några gånger senaste 3 mån
- Några gånger senaste 12 mån

Fråga 21. Av vem har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för trakasserier eller mobbning under de senaste 12 månaderna? *(Om ja på fråga 19, flera svar kan markeras)*

- Av chef, arbets- eller uppdragsgivare
- Av kollegor, agent, revisor eller motsvarande
- Av andra personer, t.ex. publik eller allmänhet
- Genom sociala medier eller över nätet (s.k. näthat)

Fråga 22. Har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna? *Med sexuella trakasserier menas ovälkomna närmanden eller kränkande anspelningar kring sådant som allmänt förknippas med sex. (Om nej vidare till fråga 25)*

- Ja
- Nej

Fråga 23. Hur ofta har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna? *(Om ja på fråga 22)*

- Ett par dagar per vecka
- Ett par dagar per månad
- Några gånger senaste 3 mån
- Några gånger senaste 12 mån

Fråga 24. Av vem har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna? *(Om ja på fråga 22, flera svar kan markeras)*

- Av chef, arbets- eller uppdragsgivare
- Av kollegor, agent, revisor eller motsvarande
- Av andra personer, t.ex. publik eller allmänhet
- Genom sociala medier eller över nätet (s.k. näthat)

Fråga 25. Har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för hot eller våld under de senaste 12 månaderna? *(Om nej vidare till fråga 28)*

- Ja
- Nej

Fråga 26. Hur ofta har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för hot eller våld under de senaste 12 månaderna? *(Om ja på fråga 25)*

- Ett par dagar per vecka
- Ett par dagar per månad
- Några gånger senaste 3 mån
- Några gånger senaste 12 mån

Fråga 27. Av vem har du i din konstnärliga verksamhet utsatts för hot eller våld under de senaste 12 månaderna? *(Om ja på fråga 25, flera svar kan markeras)*

- Av chef, arbets- eller uppdragsgivare
- Av kollegor, agent, revisor eller motsvarande
- Av andra personer, t.ex. publik eller allmänhet
- Genom sociala medier eller över nätet (s.k. näthat)

Fråga 28. Har du på grund av diskriminering, trakasserier, hot eller våld avstått från konstnärlig verksamhet under de senaste 12 månaderna? *Så som skapande, framträdande, publicering eller medverkan.*

- Ja
- Nej

Frågor om förhållanden i din fysiska arbetsmiljö

Fråga 29. Hur ofta utsätts du för följande i ditt arbete?
(Flera svar kan markeras)

Fråga 29.1. Buller eller annat ljud som är så högt att man inte kan samtala i normal samtalston.
Fråga 29.2. Dålig belysning (för svag eller bländande).
Fråga 29.3. Dålig temperatur (för kallt eller för varmt).
Fråga 29.4. Dåligt ventilationsanpassade lokaler.
Fråga 29.5. Brister i utformningen av din personliga arbetsplats (stol, bord, golv, hyllor, etc).
Fråga 29.6. Brister i din personliga utrustning (skor, handskar, skyddsmask, etc).
Fråga 29.7. Brister i din personliga IT- och datormiljö.
Fråga 29.8. Kemikalier, färg, olja, vätskor m.m. (som kommer i kontakt med huden).

- Mestadels av tiden
- Halva tiden
- Förekommer sällan
- Nej inte alls

Fråga 30. Är det något av nedanstående som du kan se i luften eller känna lukten av i din fysiska arbetsmiljö? *(Flera svar kan markeras)*

Fråga 30.1. Damm från textil, trä, mjöl eller växter.
Fråga 30.2. Damm från metaller, sten, kvarts, cement, asbests, mineralull eller liknande.
Fråga 30.3. Kemikalier (gaser, ångor, lösningsmedel, bekämpningsmedel eller plastkemikalier).

- Mestadels av tiden
- Halva tiden
- Förekommer sällan
- Nej inte alls

Fråga 31. Finns det i din konstnärliga verksamhet risk för skador på grund av … *(Flera svar kan markeras)*

Fråga 31.1. tunga arbetsmoment?
Fråga 31.2. ensidigt upprepande rörelser?
Fråga 31.3. statisk belastning?
Fråga 31.4. fall från stege, plattform, etc.?

- Mestadels av tiden
- Halva tiden
- Förekommer sällan
- Nej inte alls

Övriga frågor om din fysiska arbetsmiljö

Fråga 32. Har du i din konstnärliga verksamhet under de senaste 12 månaderna helt eller delvis utfört ditt arbete i hemmet? *(Om Nej vidare till fråga 34)*

- Ja
- Nej

Fråga 33. Hur ofta utförde du ditt arbete i hemmet under de 12 senaste månaderna? *(Om ja på fråga 32)*

- För det mesta
- Ungefär halva tiden
- Mindre än halva tiden
- Mycket sällan eller inte alls

Frågor om eventuella sjukdomar eller skador

Fråga 34. Har du under de senaste 12 månaderna utfört ditt arbete i din konstnärliga verksamhet trots att du varit sjuk? *(Om aldrig vidare till fråga 36)*

- Aldrig
- En gång
- Två till tre gånger
- Fyra gånger eller mer

Fråga 35. Av vilken eller vilka anledningar har du arbetat trots att du varit sjuk? *(Om ja på fråga 34, flera svar kan markeras)*

- Ingen annan kan göra jobbet
- Jag har inte råd att vara sjukskriven
- Svårt att få rätt beräknad sjukpenning
- Jag vill inte belasta mina kollegor
- Jag är rädd för att förlora arbetet/uppdraget

Din situation under de tre senaste månaderna

Fråga 36. Hur ofta har du under de senaste 3 månaderna efter arbetet haft ont i … *(Flera svar kan markeras)*

Fråga 36.1. övre delen av ryggen eller nacken?
Fråga 36.2. nedre delen av ryggen?
Fråga 36.3. axlar eller armar?
Fråga 36.4. handleder eller händer?
Fråga 36.5. höfter, ben, knän eller fötter?

- Varje dag
- Ett par dagar per vecka
- Ett par dagar per månad
- Inte alls/sällan de senaste 3 månaderna

Fråga 37. Hur ofta har du under de senaste 3 månaderna …
(Flera svar kan markeras)

Fråga 37.1. varit trött och håglös?
Fråga 37.2. haft huvudvärk?
Fråga 37.3. haft magont?
Fråga 37.4. haft kliande eller på annat sätt irriterade ögon?
Fråga 37.5. haft svårigheter att sova?
Fråga 37.6. tagit lugnande medel eller alkohol för att varva ner?
Fråga 37.7. känt olust när du gått till arbetet?
Fråga 37.8. efter arbetsdagens slut känt dig otillräcklig med din arbetsinsats?
Fråga 37.9. efter arbetet varit för trött för eller saknat tid för familjen, vänner eller fritidsaktiviteter?

- Varje dag
- Ett par dagar per vecka
- Ett par dagar per månad
- Inte alls/sällan de senaste 3 månaderna

Frågor om utbildning och lärande

Fråga 38. Har du i din konstnärliga verksamhet under de senaste 12 månaderna fått utbildning eller kompetensutveckling av din arbets-/uppdragsgivare? *(Om Nej vidare till fråga 40)*

- Ja
- Nej

Fråga 39. I vilken utsträckning har du fått utbildning eller kompetensutveckling av din arbets-/uppdragsgivare? *(Om ja på fråga 38)*

- Mindre än 2 dagar
- 2–4 dagar
- 5–9 dagar
- 10 dagar eller mer

Fråga 40. Hur väl stämmer kraven i dina arbetsuppgifter med dina kunskaper och färdigheter?

- Kraven är mycket högre än mina kunskaper och färdigheter
- Kraven är något högre än mina kunskaper och färdigheter
- Kraven motsvarar mina kunskaper och färdigheter
- Kraven är något lägre än mina kunskaper och färdigheter
- Kraven är mycket lägre än mina kunskaper och färdigheter

Avslutande fråga

Fråga 41. Är det något som du upplever relevant för din arbetsmiljö som konstnär som inte har behandlats i den här enkäten? *(Frivillig fråga med möjlighet till fritextsvar)*

Referenser

Konstnärsnämnden (2017)
Konstnärers arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket (2022)
Arbetsmiljön 2021

Myndighetens för kulturanalys och Konstnärsnämnden (2025)
Konstnärers inkomster

Konstnärsnämnden (2016)
Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor

Konstnärsnämnden (2011)
Konstnärernas inkomster, arbetsmarknad och försörjningsmönster

Diskrimineringsombudsmannen (2025)
Förekomst av diskriminering 2025

Regeringens skrivelse 2023/24:111
Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher

Kommittédirektiv 2021:90
Översyn av regelverket för sjukpenninggrundande inkomst för ökad trygghet och förutsebarhet

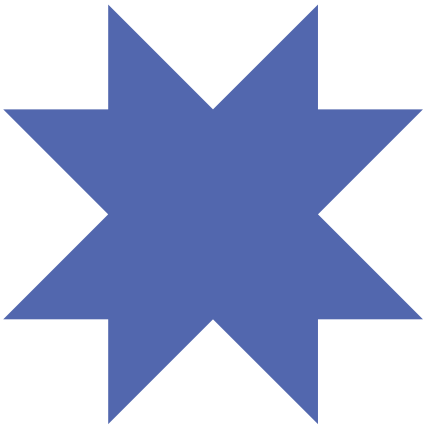

Om Konstnärsnämnden

Konstnärsnämnden är en statlig myndighet under regeringen som främjar konstnärlig utveckling och förnyelse. Vårt uppdrag omfattar verksamma konstnärer i hela landet, inom samtliga konstområden. Vi fördelar stipendier och bidrag, främjar internationellt konstnärligt utbyte samt analyserar och sprider kunskap om konstnärers ekonomiska och sociala villkor. Vi samverkar regionalt, nationellt och internationellt, med myndigheter och organisationer, såväl inom sektorn som tvärsektoriellt.

Konstnärers arbetsmiljö | © Konstnärsnämnden 2026 | ISBN 978-91-984995-2-0

Konstnärsnämnden
The Swedish Arts Grants Committee